

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

1933. ÚJ ESZTENDŐRE.

Száguld az idő!

Alig vetünk számot a múlttal, máris itt a jövő.

Nekünk magyaroknak minden újév várakozásteljes. Nagy kérdőjel? Vajjon hoz-e a számunkra szebb, erősebb és boldogabb jövőt. Közelebb jutunk-e ohhoz a nagy célkitűzéshez, amit titkon és nyíltan vallunk, amit szóban és írásban hirdetünk, amit testben és lélekben szüntelenül magunkban hordozunk.

Magyar feltámadás!

Igaz! Ez a fájó remény a miénk is. De zárjuk magunkba és a vágyódást, az epekedést engedjük át másoknak. Ezen a csonka magyar földön mindenki szövögetheti álmát, csak egy valaki nem: a magyar csendőr.

Miért?

Mert a csendőr a béke harcosa. Állandóan talpon van. Őrködik. Járja a végtelennek látszó rónát; rója a hegyet, völgyet és erdőt; portyázza a falvakat és pusztákat. Szüntelenül figyel, kutat, ellenőriz. Ahol komoly, határozott és becsületet keltő fellépésével megjelenik, ott az igaz érzésű emberekben a nyugalom és biztonság érzetét kelti, de megfélemlítőleg hat az igaztalanokra.

A csendőr mindig a jelent erősíti és gondolzza, hogy abból zavartalanul sarjadzzék a jövő. Ezért ne álmodozz, csendőr!

Az 1933. év a közbiztonsági szolgálat erejének növelését jelentse.

Az eredményes munkához lelki közösség, önzetlen együttérzés szükséges.

Soraitokban becsületes és vitézi harci munkában megedzett, számottevő javakorabeli férfiak és békenevelésű, céljuk által hajtott feltörekvő fiatalok is vannak. Apa és fiúként álljatok tehát egymás mellett.

Öreg — öreggel váltsa a gondolatait és véleményét, fiatal — fiatallal kovácsolja a jövőjét és fűzze a reményeit; de azután már öreg — fiatallal együtt járja és tisztítsa a sokszor igen göröngyös csendőrutat.

Járőrvezető és járőrtárs! A közbiztonság homályában megjelenő fénypontok: együtt, mindig csak együtt gyámoltással, melegséggel, bajtársiassággal és igaz magyar testvérséggel nemcsak akkor, ha valami rendkívüli megrázkódtatás van, hanem állandóan, hogy az együttérzés és a közös működés minél fenségesebben nyilvánkozzék meg.

Azután az ősmagyar katonai hagyományos fegyelmi érzésével és rendíthetetlen bizalmával álljatok tiszt elöljáróitok mögött. S ezt a lelki készenléteket ne rombolja le soha semmi.

Az élet mindig olyan, amilyenre magunk alakítjuk. És a környezetünk hangulata, cselekvése sem más, mint a mi egyéniségünk visszhangja. Ezért cselekedjétek az élet gyakorlati ügyeiben megfontolással, vigyázattal és jóakarattal, hogy nemes példátokkal ne csak a fiatal bajtársaitokat sarkaljátok hasonló tettekre, de jártatokban-keltetekben az örskörlet lakosságára is hatással legyetek.

Csendőrök! Öreg — öreggel, fiatal — fiatallal, öreg — fiatallal és mindannyian együtt a vezetőkkel.

Ez legyen a közbiztonsági szolgálat sokféle ágazatában munkálkodó valamennyi csendőr lelki összetételének az alapja.

vitéz Szinay tbk

A járőrtáska és a helyszínelés.

Írta: TOLDY ÁRPÁD százados.

Kétségtelen, hogy a helyszínelés a legelső s legfontosabb helyet foglalja el a nyomozás segédeszközei között. A helyszíni szemle megbízható, maradandó tárgyi adatokat szolgáltat, vagyis olyan bizonyítékokat, amelyekhez kétség nem fér: a helyszín rögzített és biztosított adatait nem lehet utólag megváltoztatni vagy eltüntetni, amint megváltoztatni vagy visszavonni lehet egy tanuvallomást vagy beismerést. A beszédezzé tett néma helyszíni nyíltan és őszintén az igazat mondja, csak érteni kell hozzá, hogyan szólaltassa meg a nyomozó, mit s hogyan kérdezzen tőle. Ezúttal nem kívánok azokkal a szellemi, értelmi és egyéniségi követelményekkel foglalkozni, amelyeket a helyszínelés nehéz és sokoldalú munkája elengedhetetlenül minden jó nyomozótól, jó helyszínelőtől megkövetel. Ezek a sajátos szellemi és egyéniségi javak, mint a kiváló megfigyelő és éles megkülönböztető képesség, emlékezőtehetség, magasszínvonalú általános, de különösen kriminalisztikai szaktudás, párosulva higgadsággal, türelemmel és a legnagyobb alaposággal, határozzák meg a nyomozó egyéni rátermettségének a fokát: ha gazdag ezekben a javakban, jó nyomozó, tehát jó helyszínelő is egyszersmind.

A kriminalisztikai tapasztalat azonban megtanít arra, hogy a nyomozáshoz nemcsak a jó szellemi felkészülésre van szükség, de nem szabad nélkülöznünk a nyomozás korszerű tudományának azokat a technikai segédeszközeit sem, amelyek szakszerű használata és alkalmazása lehetővé teszi az egyéni képességek gyakorlati jobb érvényesítését. Hiába van jó szemem, sötétben vilá-

gítás nélkül nem látok; lehet valaki igen jó pilóta, gép nélkül mégsem tud repülni.

Igy állunk a helyszíneléssel is! Nem elég a szellemi, az elméleti felkészültség, de kell — mint nélkülözhetetlen előfeltétele a gyakorlatnak — a jó felszerelés is.

Korszerű nyomozóalakulataink tökéletes felszerelése bámulatba ejtett. Helyszínelő gépkocsink világviszonylatban is legelső helyen áll, nyomozóosztályunk bűnügyi laboratóriuma a kriminalisztikának — mondhatnám — borsorkánykonyhája. A nyomozó alosztályok ideiglenes helyszínelő bőröndjeinek felszerelése is a követelményekhez képest tökéletesnek mondható. De mi van tovább? Kielégíthetik-e a felsoroltak egész testületünk bűnügyi szolgálatának követelményeit? Kétségtelen, hogy nem! Hiszen a bűnügyi nyomozások 90 százalékát mégis csak az őrsők járőrei teljesítik.

Amint csodálattal teli érdeklődéssel tanulmányoztam a helyszínelő csoportok egyszerű felszerelését, azokat a tökéletesen felszerelt bőröndöket, önkénytelenül is a járőrtáskára, járőreink „kis bőröndjére” kelettem gondolnom. Összehasonlítottam ezeket és mértem a távolságot úgy gondolatban, hogy milyen messzire is van egy ilyen „felszerelt” járőrtáska attól a tökéletes helyszínelő bőröndtől? Ez a távolság igen nagy, úgyannyira, hogy alig tudtam a távoli rokonságot a kettő között megállapítani. Az első kérdés az legyen, hogy szabad-e, vagy kell-e a kettőt összehasonlítani? Lehet-e egyszerre beszélni mind a kettőről? Ezt kell tehát eldönteni. Az elrendő cél közönsége vagy különbözősége fogja meghatározni, hogy a járőrtáska odatalakozhatik-e egyáltalán a helyszínelő felszerelés közlébe?

Tehát: a helyszínelő csoport bőröndjeiben szállítja a

Magyar felhők idegenben.

Idegen országban hogyan járok-kelek
S a felhőket űzik fent az égen szelek,
Szemem megismeri, szívem érzi nyomban,
Melyik fakadt távol, drága Magyarhonban.

Oly szomorún lengtek s néztek le a tájra,
Mint ha szíveteknek valami úgy fájna.
Mint ha vágyódjátok innen vissza megint,
••••• hol tirátok magyar róna tekint.

Engemet is elfog a honvágy, itt járván
S csak titeket néztek egymagamba, árván,
Itt az idegenben, ahol senki sincsen,
Aki bús lelkembe napugarat hintsen.

A sok száz felhő közt megismerlek nyomban,
Kedves magyar felhők, mert szívem feldobban
S így szólok hozzátok: Jertek vissza, jertek,
Szébbek Magyarhonban erdők, mezők, kertek!

Bánatunkat itt elstírnak, de hiába!
Nem érzik, nem hallgat senki, senki rája.
Hidegen tekint ránk mindegyik szív itten,
Csak egy néz szelíden ránk: az égből, Isten.

Akkor érezzük csak, idegenbe járva,
Milyen elhagyott a magyar, milyen árva!
Mintha ellenség közt élnénk ott kivette,
Forró szeretettel nézünk a csodaszépen
Magyar kis szigetre!

Feleki Sándor.

Legyünk emberek.

Írta: ORMOS GERŐ.

Az asszony csak állott a barázdán s nézte a messzeséget, ahol éppen lehullott a nap a hegyek mögé. A mennybolt elvörösödött tőle azon a tájon, aztán szürkés felhőesomók keveredtek ki rajta s egyre sötétedett. Valahol messze kolomp kongott s marhák nagy port szabályítottak az álló levegőbe. Nagy kukoricásban lányok daloltak, arrébb ostar pattogott lovak tajtékos teste fölött. Az asszony csak nézeti a vörös égálja felé.

— Iszen, ha te olyan vóná, mint a többi — eresztette meg csendesen s odafordult a férfi felé. Az éppen megörnyedt lovai mellett, szerszámozta őket. A csendes szavakra asszonya felé fordította vörös fejét, nedves szeméit és csak morgott:

— Olyan ám...

S felegyenesedett a lovai mellett. Olyan hatalmas, erős alak, mint klasszikus szobrok robusztus férfiai, mint

helyszínelés technikai segédeszközeit. A járőr pedig hol szállítsa? A járőrtáskájában.

Helyszíni szemlét megejteni minden járőrnek kell, sőt a legtöbbször egészen váratlanul. Kétségtelenül szükség van tehát neki is a segédeszközökre. Helyszíni szemle csak egyféle lehet: szakszerű és alapos; foganatosítsa azt akár járőr, akár helyszínelő csoport.

Vizsgáljuk most a járőrtáska rendeltetését. Pontosan ez nincs szabályzatban körvonalazva, hanem az 1931-ben kelt 46.324/Eln. VI. c. rendelet adott ki egy tervezetet kipróbálás végett. Ezzel egyes örsöket ellátták, az egyöntetűség elérése végett azonban a parancsnokságok ezt minden örsre kötelezővé tették. E tervezet felsorol 26 különböző tárgyat és nyomtatványt a járőrvezető és 11-et a járőrtárs táskája részére. Egy főből álló járőr ugyanazt viszi magával, mint a jv., hozzáadva még a jegyzék-könyvecskét és a nyomozókulcsot.

A tervezet szerint a jv. járőrtáskájának tartalma: 1. pecsétviasz, pecsétnyomó. 2. Szolgálati lap és menetokmányok. 3. Szolgálati jegy (ürlap). 4. Tényvázlat. 5. Tényleírás. 6. Mintavételi jelentés. 7. Erkölcsei és vagyoni bizonyítvány. 8. Nyilatkozat. 9. Jegyzék, bűnjelcímke és zsinór. 10. Személyleírás. 11. Balesetbejelentési ürlap. 12. Távirati ürlap. 13. Boríték. 14. Tömlő. 15. Négy ív mm papíros. 16. Fogalmazvány-papíros. 17. Zsebóra. 18. Mérőszalag. 19. Gyufa (öngyújtó). 20. Világító eszköz. 21. Gyapotrongy. 22. Teljes bilincs. 23. Zsinór (kb. 3 m hosszú). 24. Sebkötözőcsomag. 25. Táskaelelem. 26. Személyazonossági igazolvány.

A járős táskájának tartalma: 1. Jegyzékkönyvecske. 2. Ujjlenyomat-felvevőkészlet. 3. Nyomozókulcs. 4. Gyufa (öngyújtó). 5. Világító eszköz. 6. Gyapotrongy. 7. Tel-

jes bilincs. 8. Sebkötözőcsomag. 9. Zsinór (kb. 3 m). 10. Táskaelelem. 11. Személyazonossági igazolvány.

A tervezett felszerelésből folyik, hogy a jv.-nél lévő a 3—13-ig és a 16. fsz. alatti ürlapok és papíros a külső szolgálatban esetleg megteendő jelentések elkészítésére és egyes ürlapok alkalmazására szolgál; az 1. fsz. alatti pecsét csomagok lepecsételésére, a 2., 14. és 26. általában személyi igazolása a járőrnek; a 21. alatti gyapotronggyal a puskát kell megtörülni; a 22. és 23. bilincselésre szolgál, a 24. első segélynyújtásra. Az eddig felsoroltak a helyszínelés szempontjából tekintetbe nem jöhetnek, a tiszta papíros kivételével. Marad tehát a jv.-nél mint „helyszínelőnél” a helyszínelés segédeszközeként: 15. 4 ív milliméter-papíros; 17. óra, 18. mérőszalag, 19., 20. gyufa és világítóeszköz.

Ha a járőrtárs felszerelését is rendeltetés szerint elkövetem, csak a 2. alatti ujjlenyomat-rögzítőkészülék sorolható még az előbbi „helyszínelő segédeszközökhöz”. Erről azonban tudvalévő, hogy beszerzését a rendelet nem tette kötelezővé, tehát vagy van, vagy nincs.

Végeredményben tehát csak a feljegyzések készítéséhez való papíros, a mm papíros, az óra, a mérőszalag és a világítóeszköz képezi a járőr „helyszínelő felszerelését”. Ha nem teszem is fel a kérdést, hogy elég-e ez, már a maga pusztá valóságában is hangosan mondja, hogy nem! Az ürlapok közül hiányzik éppen a helyszínelésnél szükséges „Kísérőjegyzék”, mert a vett mintát ezzel küldjük vegyvizsgálatra és az „Ujjnyomatlap”, amelyre a helyszínen megfordultak és a gyanúsítottak ujjnyomatait vesszük fel a helyszínen talált ujjnyomokkal való azonosítás végett, ezt pedig a „Tudakozólap” egészítené ki.

maga az erő élő szimbóluma, beleszorítva a földes parasztruhába. Vastag, bikanyakán dacosan állt a nagy, labancos fej, erős szája megnyílt az indulattól és lobogtak a szemei. Két hosszú karja csak lógott a levegőben és duzzadt, ficáncodott az erő nagy izmaiban.

Merő ellentéte volt a vékony asszonynak. Vad nézésével, annak szelíd szemeinek s alakjával a törékeny testének.

Úgy látszott, szólani akar még az előbbi csendes szavakra, de meggondolta magát s megcsapkodta lovai fejét.

Gyenge csalamádé hevert még a földön, beledöfte vasvilláját s felhánnya a szekérre. Aztán feldobta a villát is és fellépett a bakra.

— No, gyere! — szólta az asszonynak.

Az megindult lassan a barázdáról s felkapaszkodott túldoldalon az ember mellé.

Rántottak a lovak az ístrángokon. Néhányat döccentek a kerekék a kemény vágásokon, azután behuppantak a poros keréknyomba. A férfi gyengén tartotta a gyeplőt, ahogy a lovak lassan kocogtak a falunak.

Nézett előre és hallgatott. Asszonya összefogta vékony kezeit ölében s odapislantott rá néha.

Egyszer aztán megpróbálkozott a beszéddel:

— Csinálok estére egy kis kalbászos tojást, jó lesz?

— Bánom is én!

Megszepent erre, összeharapta aikait s elfordította a fejét. Szemei elhedvesedtek hirtelen és remegett a szája.

Hallgatott.

Körülöttük pompás szagokat árasztott a mező. Gyenge nedvesség kezdett hullani a füvekre, fákra s ezek kilehelték

minden finom illatukat. A föld is párologni kezdett, életre-keltette ezer éneklő bogarát s megkezdődött a falu, a föld hatalmas zenekarának esti hangversenye.

Mind a ketten magukba szívták ezt, de az ember arca nem engedett fel tőle. Belefúrta vad koponyáját a hűvös estébe és hallgatott. Lelkében kitört az örök elégedetlenség. Elvonult előtte kis háza, földjei, arcába csapott a paraszt, a szegényszag, szakadozott, öreg ruhák és szikkadt, savanyú kenyerek szaga. Elnémította torkát ez a zürzavar. Olyan valamit érzett, mintha bűnös lenne a maga életéért, azért, hogy foltos ruha alatt dagadnak izmai, hogy sirdogáló asszony ül mellette. Minden, minden szorította a torkát, a mezőnek ez az esti lélegzése, vérének bolond rohánása. Maga se tudta mért, de örült futásvágy, diüh kínozza. Hát odacsapott a lovak közé.

Azok ijedten ugrottak meg a kocsival, port vertek fel patákkal, futottak.

Az asszony ijedten kapta fejét ura felé s megmarkolta a löcs végét:

— No... mi van veled? — sziszegett félve.

De férje oda se nézett. Csak összeszorította fogait s megfeszítette a gyeplőt, csapkodta a lovakat.

A falu elején aztán visszahúzta őket egy kicsit és kifújta magát. Szinte megkönnyebbült ettől a rohanástól! Mintha levezetődött volna oklatan, bolond dühe.

— Mit csinálsz estére? — kérdezte fojtott hangon.

— Finom kalbászos tojást — kapott a szőn alázatosan az asszony. — Jó lesz, András?

— Jó.

És kocogtak tovább szóltanul. Végül nekibátoredték megint az asszony:

Mivel volna ezek után célszerű pótolni a hiányokat, tekintetbe véve a járortáska terjedelmét és egyéb rendelkezését is? Céltudatosan miként kellene a járortáska felszerelését — esetleg a csendőr zsebeinek segítségével is — az eredményes helyszínelés szolgálatába állítani?

Ezt megszabják a helyszínelés teendői, de határt szab ennek a táska térfogata. E korlát azonban nem is olyan veszedelmes, mint amilyennek látszik első pillanatra. Van hely, csak hasznosan kell kitölteni.

A helyszínelés tennivalói közül csak azokat fogom felsorolni, amelyek megkívánják valamely segédeszköz elvitelét.

Az *előkészületi tennivalókhöz* tartozik a gyors összeköttetésről való gondoskodás; szükség lehet gyors segítségre, sürgős jelentéstételre, azonnali üldözésre: tehát legyen a járőrnel az örskörletben és határa környékén lévő táviró és távbeszélő állomásoknak pontos jegyzéke, valamint az örskörletben és a közeli környéken lévő vasútállomásokról induló és érkező vonatok pontos és érvényes menetrend-kivonata. (Hány eset fordult már elő, hogy az elutazni akaró járőr az állomáson tudja meg, hogy ha 5 perccel előbb érkezett volna, éppen elutazhatott volna, így meg fél napot várnia kellene: tehát megy nyugodtan gyalog, mert sürgős!)

A *helyszíni meghatározásához*, *helyszíni vázlat készítéséhez*, ismeretlen terepen való tájékozódáshoz részletes térkép kell.

Világítójukat irányítúvel határozzuk meg.

A *helyszíni állapotot*, egyes tárgyak helyzetét, nyomokat, elváltozásokat pontos leírással rögzíthetjük bár, de legjobb a rajz, ha fényképezőgépünk nincs. Rajzolás-hoz grafitírón, túrlógumi, egy kis cm-beosztású vonalzó,

körző és néhány színes irón is kell, hogy rajzunk szemléltetőbb, áttekinthetőbb legyen.

Egyes *nyomokat* vagy tárgyakon talált *elváltozásokat* (találati kép, ütés nyoma, kéznyom stb.) átrajzolással kell pontosan rögzítenünk. Vagyis átlátszó papírost helyezünk a nyom fölé és így pontosan átmásoljuk, átrajzoljuk. Ez *oleáta-papírossal* és puha fekete írónnal történik.

Az *ujjnyomokat* a helyszínen argenterát-porral keressük és hívjuk elő a foli-papírra felvéve rögzítjük; papírosan levő ujjnyomatokat indigóval festünk. Szükséges tehát, hogy az ujjnyomat-felvévőkészülék előírt, kötelező felszerelése is meglegyen a járőrnek.

De nemesak a helyszíni tárgyakon talált ujjnyomok érdekelnek bennünket, hanem ujjnyomatot kell felvenni a helyszínen megfordult valamennyi személy, de különösen a gyanúsítható személyek ujjairól, mert csak ezekkel történő összehasonlítás útján lehet azonosítani, azaz meghatározni, hogy a helyszínen talált ujjnyom kitől származik, vagyis származhatik-e a gyanúsítottól. Szükség van tehát az „Ujjnyomatlap” mellett egy keskeny festékpárnára (lehet lapos tokban lévő szalag) is.

Ha valakinek ujjnyomatát akarjuk felvenni, ezt csak *lisztára mosott ujjvégekkel* végezhetjük, mert piszokkal teleragadt ujjvég nem mutatja meg a lenyomatban a fodrokat: le kell ezírt alaposan mosni az ujjakat. Szüksége lesz tehát a járőrnek egy darab szappanra is.

Nyomokat, apró tárgyi jellegű adatokat, szemetet, haját, szőrszálát, reszeléket, lörmeléket stb. szabad szemmel nem tudjuk sem felfedezni, sem vizsgálni. Lehetővé teszi ezt a jó nagyítóüveg.

Apró tárgyakat, hajszálát, szőrt, papíroddarabkát, sebekbe ragadt foszlányokat, löporszemcséket a nagyító

— Má esse tudom, mi lehet véled...

— Vélem?

— Mer mindig olyan vagy.

— Olyan ám... Milyen legyek?...

És megint elbúsult. De az asszony már odábbhuzodott mellé s felnézett rá szeliden.

— Iszen más vótá, András...

Nem felelt erre. Őda se nézett az asszonyra.

— Iszen senki se bántott, András...

Erre odakapta a fejét:

— Az köllene még!

Nem tudni, néha mi bántja az embert. Még maga se tudja, mért fáj minden, mért rossz ráneznia is az emberekre; hát hogy tudná más! Néha maga se tudja az ember, hogy mért kicsi egy szobá, mért nagy a világ, mért szúr a kedveskedő szó, mért fáj a mások nevetése. Csak szúr és fáj, megvadítja az embert, valami mást szeretne, mint amit megszokott, talán azt is szeretné, ha ő maga más lenne hírtelen. Más test, más lélek, más ruhában.

Dehát azon, ami megvan, nehéz segíteni. Talán azért jönnek az ilyen mekkomlások is, hogy időnként, utánuk, ugyan nevése magát az ember.

Andrásnál nehezen jött ez a kibontakozás. Odahaza, az udvarban leugrott a kocsiról, kifogta lovait, takarmányt dobott elébük az istállóban és kiállott az udvarra. Bámulta a házat, a fákat, az estét, ami lehullott már fekete köntőrével.

Aztán kijött az asszony is pirosan, bekötött fejfel, menyecskésen.

— Ehenénk, András.

Megrezent erre s belépett a konyhába. Leecsapta kálapját és odült az asztalhoz.

Felésege nagy buzgalommal rakta elébe az ételt. Felcsapott a tányérról a fokhagymás kolbász pörkölt illata s megtelt melegséggel a konyha.

András belenézett a tányérjába.

Kenyeret! — bökte ki röviden.

— Adom má'... — futott át a szobába s kihozta a nagy darab friss kenyeret. Letette ura elé s ő maga is leült. Ijedten figyelte az embert, vajjon ízlik-e majd neki a vacsora.

András kenyérdarabot mártott a tojásos kolbászba, rárakott egy nagy falatot.

— Sótalan! — csapta le utána a bicskát. — Méré nem szóad meg az ilyent?

— Iszen megsózt m no...

— Akkor sóg lenne!

— Hát megsóztom most...

— Most má' hadd! Máskor itt járjon az eszed!

Eltörölt a méceses. András asszonya elsírta magát, de olyan keservesen, hogy ölébe hullottak a könnyel. A férfi nézte egy darabig s még jobban elöntötte a méreg.

— Elhallgass nékem!...

Az asszony felpislantott rá, de nem szólt.

— Érted? Elhallgass... mer'...

De a sírást nem lehet megkötni. Jön az, mint a szivnek más indulata, feltartóztathatatlanul. Jön, mint a méreg, amit sokan szintén nem tudnak elfoítani magukban.

András is felült már.

— Asszontam, ne ríj!... — Kis szünet, aztán még

segítségével megkeresünk, de *mivel fogjuk meg?* Vastag ujjak, de maga a kéz általában nem alkalmas erre még meleg időben sem, hát még hidegben! Egy jó csipesszel segíthet csak magán a járőr. De jó ez arra is, hogy szük-ségtelenül ne fogdossa össze a helyszínelő a kisebb tárgyakat, hanem a csipesszel fogja meg: így azon nyomokat nem semmisít meg s változást sem idéz elő.

Apró tárgyakat, hajszálat, szőrt, bőrfoszalányt, szemetet, zsebek porát stb., mint igen fontos adatokat, rögzíteni és biztosítani is kell. Erre legalkalmasabb a síma levélpapíros (érdes papír likacsos, tehát rossz!). A hajszálat csipesszel megfogva ragasztószalaggal felerősítjük a levélpapírosra, összehajtjuk s borítékba zárjuk. Szemetet, vakarékot, törmeléket stb. a síma levélpapírosra szórjuk, széleit kétrét hajtogatjuk és úgy helyezzük a borítékba. Középs méretű levélpapíros megfelel erre a célra, fő azonban, hogy síma legyen.

Bűnjeleket gondosan kell csomagolni. Különösen áll ez oly tárgyakra nézve, amelyeknek változatlan állapotban való megőrzése fontos (pl. töltényhüvely, lövedék, pisztoly, kés, véres zsebkendő, véres ékszer stb.). Mibe csomagoljon a járőr? Bizony ez sokszor lehetetlen. Még zsíros ujságpapír is alig jut néha. Láttam rongyba kötött bűnjeleket magam is. Hogy ezt a kriminalisztikai tapasztalat nem helyeselheti, nem kérdéses. Vigyen magával a járőr tehát 2 ív hófehér szűrő (filtrir) papíros. Ez tiszta, puha, csomagolásra igen alkalmas. De alkalmas ez arra is, hogy *folyadék nyomokat*: mérég, vér, oldatok cseppjeit *felitassuk vele* és így biztosítsuk. Azután a tele-szívatott darabkát oleáta-papírosba becsomagoljuk.

Jó *zsebkésre* is szüksége van a járőrnek. Legalkalmasabb helyszínelés szempontjából a helyszínelő bőröndben lévő kombinációs-kés, vagyis jó zsebkés, összekap-

csolva néhány eszközzel. Ilyenek: csavarhúzó, ár, dugóhúzó, olló stb. Zsebkéssel levakarjuk pl. egy szerszám piszkát anyagának megvizsgálása végett; felfejtünk bevarrással készített rejtkehelyeket; levágunk fadarabokat, amelyeken megőrzendő nyom van; felhasználjuk a rajzolásnál az írónok hegyezésére és papíros vágására; használjuk a csomagolásnál; földből kisebb vérfolt kiemelésére stb. Csavarhúzó, ár, dugóhúzó használatára is gyakran fog alkalom adódni.

A járőrnek *jelentéseket kell esetleg szerkeszteni és küldeni külső szolgálatból.* Tintára és tollra van tehát szüksége. Hogy ez milyen nehéz kérdés a valóságban, azt csak az tudja, aki megjárta az úttalan, eldugott kis-községeket és telepeket. Kiváló és feltétlenül megbízható egyesítése a tintának és tollnak: a töltőtoll. Ez sem hiányozhatik a járőr felszereléséből.

Mi kellene még a műszaki felszerelésen kívül? Egy zsebkönyv a járőrvezetők részére, amely általában röviden tartalmazná a esendőrrjárőr szolgálati teendőire vonatkozó szabályokat és útbaigazítaná a járőrt olyan szolgálati kérdésekben, amelyek a külső szolgálatban előadódhatnak. Egy ilyen zsebkönyvnek is szorosan a járőr felszereléséhez kell tartoznia, mert minden szolgálati ténykedés előfeltétele a szolgálati utasítások pontos ismerete.

Összefoglalva elgondolásomat, így alakulna a közbiztonsági szolgálatot teljesítő járőr helyszínelő felszerelése: A már meglévőből: 1. Fogalmazó papíros. 2. Milliméterpapíros. 3. Zsebkendő. 4. Mérőszalag. 5. Gyufa. 6. Világítóeszköz (1 darab rövid, vastag gyertya és hengeralakú zsebvillanylámpa).

Ehhez jönne még: 1. Ujjnyomatlap. 2. Tudakozólap. 3. Kísérőjegyzék. 4. Táviró és távbeszélő állomások jegyzéke. 5. Menetrendkivonat. 6. Részletes térkép. 7. Iránytű.

dühösebben. — Nem értő' szót?! Hallod?! Hát... hiába beszéltek?... Azt a...

Már remeg, megmarkolja az asszony fejét s elrántja az asztaltól.

Kis ideig áll az összeroppant asszony előtt, mint egy feldühödött állat. Szétveti remegő lábsait és vér fut az arcába.

— Hallgatsz el?!

— András! — sír az asszony — s lehajtja a fejét.

— Te... ha mondom... az anyád...

Es odacsap a gyenge testre. Sikolt egyet a felesége, de megáll előtte. Most már elindult a kerék, hát viszi magával a megvadult embert. Füleiben bolondul zúg az asszony sikoltása, szemei előtt itt remeg, vonaglik megütött teste, hát nekiesik megint. Már ropognak a fogai, nyálgzik a szája, káromkodik, üvölt és üti az asszonyt.

Aztán megtorpan. Az asszony utolsó sikitása elhalt már, maga ott hever a konyha földjén, nem mozdul. András lihegve nézi, végigtörli homlokát, de ott marad ökle az arca előtt.

Véres.

Kívül nagy, szomorú melódiára zendít az este, feketé függönyök hullanak a házak közé és valahol messze, a másik határban harang kondul.

Ezt már az udvaron hallja András, mert zúg a feje, égnek a szemei, hát kitámolygott.

Kirúgja az udvar lécajtáját és megy imbolyogva, me-rev szemekkel a nagy, poros úton. Öklét, amely ragacsos a vértől, maga elé tartja, de nem lát belőle semmit. Csak az asszony sápadt feje villog előtte az éjszakában. Futni

szerezne előle, de a fej kísért, akármerre fordul, ott áll a levegőben, ezomorú szemével, síró szájával.

*

Komor András vad legény, akinek a száján ritkábban buggyant ki az adjonisten, mint a káromkodás, leszegett fejjel ül a kocsmasztalnál. Nem tudja elűzni maga elől a sápadt képet, ami zavarta az éjszakában, ami elől elmenekült a bor mellé, hangos legények közé. Néha úgy látja maga előtt ezt a fejet, mintha halottsárga, hideg lenne már, de aztán lassan pirosság lopakodik rá és felcsuklik rajta a sírás, amit szinte hall ebben a füstös kocsmában. Vannak percek, amikor fel szeretne ugrani és rohanni haza, hogy megnézzze, de vízszaroskad, hideg fut végig rajta és marad.

Aztán marokra fogja a poharat.

Már szinte megáll torkán az ital, de erőlteti; ettől várja a könnyebbülést. Néhányan elnézegetik őt, hogy tombol benne az állat s megpróbálnak közeledni testvéri szavakkal.

— Asszondom — dörren rájuk —, senki se közeledjen hozzám... Mer' én vért iszok még ezen az éccakán, ha nem hannak!...

Megbontott inge mögött kicsillan hatalmas, izzadt melle, nyaka kifeszül belőle, mint egy tölgy és elnyújtja vastag lábszárait a padlón.

Az asszony — jár eszében — mit csinálhat? Vagy (ún... Iszen véres vót... Ehesett...)

Rávágja sarkát a padlóra, hogy megrecesen belé a rothadt deszka. Verejték indul meg az arcáról, haja lehullik a homlokára. A többiek nézik, nézik, aztán odaszól neki valaki.

8. Rajzeszközök: grafitíró, szinesírónok (3 db.), radírgumi, körző, 20 cm-es vonalzó. 9. Oleáta-papíros. 10. Ujjnyomat-rögzítőkészülék: argenterát-por, indigó, ecset és foli. 11. Ujjnyomat-felvételhez festékszalag. 12. Szappan (rúdszappan tokban). 13. Nagyítóüveg. 14. Csipesz. 15. Síma levélpapíros borítékkal. 16. Csomagolópapíros (fehér szűrőpapíros). 17. Jó zsebkés. 18. Töltőtoll. 19. Indigópapíros másolatok készítéséhez. 20. Járőrvezetői zsebkönyv.

Helyezzük most el a 2 tagú járőrmél — mert rendszerint csak ez helyszínel — a felsorolt nélkülözhetetlen kellékeket:

1—6-ig, 9., 15., 16. és 19. folyószám alattiak irománytartóban a járőtársnál a táskában;

8. és 14. folyószám alattiak (rajzeszközök és csipesz) henger alakú 21 cm-es tokban, beállítva a járőrvezető táskája egyik oldalán;

7., 13., 17. és 18. (iránytű, nagyító, zsebkés, töltőtoll) a járőrvezető zsebében;

10., 11. és 12. (ujjnyomat-rögzítő és felvevő és szappan) a járőtárs táskájában;

20. (Jv. zsebkönyv) a járőrvezető táskájában.

Amint látjuk, a helyszínelő felszerelés málházása nehézségbe nem ütközik és több-megterhelést valóban nem jelent a járőr számára. Hogy pedig mit jelentenek az általam felsorolt kellékek a helyszínelő számára, azt kifejtettem. De nem is szorul bővebb indokolásra, mert a gyakorlati cél maga is megkívánja mindezt, az eredmény pedig fényesen fogja igazolni elgondolásomat, amellyel szerényen folytatni kívánom azt a felbecsülhetetlenül értékes tevékenységet, amit testületünk és bűnügyi szolgálatunk szempontjából a nyomozóalakulatok megszervezésének nagyszerű elgondolása és megvalósítása jelentett

KATONAI ISMERETEK.

A harci eszközök fejlődése a háború óta.

írta: HAZAI IMRE százados.

Napjainkban már szinte közhellyé vált az a megállapítás, hogy a technika az utolsó évszázad legnagyobb vívmányait teremtette meg és előre nem látott módon és mértékben alakította át az emberiség életét.

Ennek a nagy átalakulásnak mindnyájan szemlélői vagyunk, előnyös és hátrányos hatását az élet minden vonatkozásában akarva, nem akarva, éreznünk kell.

A technikai fejlődéssel párhuzamosan haladó iparosítás a kedvező helyi viszonyok adottsága mellett (a szükséges nyersanyag rendelkezésre áll, megfelelő piacok) főleg Nyugat-Európában és Amerikában a gyárak ezreit teremtette meg.

A gyáriparnak ezt a nagymérvű megerősödését, mint honvédelmi szempontból nagyfontosságú tényezőt, mindenütt felismerték, mert hiszen nyilvánvaló volt, hogy a

— Iszen nem bántott téged senki, András... Iszen mink is csak iszunk ekicéit, no... Há' mire való ez, mi?

— Hallgass! — dörög rá rekedten. — Elég vót! Nékem senki se beszéjjen... Mer' vért szopok, azt a keserves anyátokat!...

— Mi bajod András? — lép közelebb a kocsmáros is. — Iszen senki se szót rosszat. Magad gyütté, magad ittá, há' mi köll ezektől az emberektül?

— Hogy csönd legyen!... Mer' ennekem csönd köll! Érteed? Ennekem az köll, hogy mindenki hallgasson... mer' öleg vót a beszédbül!...

Lecsendesedett egy kicsit.

Nagyot húzott a füstös levegőből, combjaira ejtette durva tenyereit s nézte a fekete padlót.

A többiek értelmetlenül nézték. Néhányan felálltak az előbb asztalaiktól, most ezek is visszaültek s poharazgatni kezdtek.

Az asszony. Már megint itt van az asszony. A fekete padlón, a cifra falon, mindenütt az asszony. Egyszer sárga, hűvös, máskor sír és piros az arca...

Kívül szél sikít. Valami futófelhőből esőcseppeket zúdít az ablaknak. Mintha az asszony könnyei hullanának rá panaszos sírással.

András felkapja fejét.

— Gyűnnek!?

— Kicsoda, András? — kérdi csodálkozva a kocsmáros.

Megrázkodik, felhúzza zsigbadó lábait.

— Senki... csak mondom... Adj ide még egy litert.

Behúzódik egészen a sarokba, elkönyököl az asztalon. ... Sikított egyet az asszony... Fől is emelte a kezét, hogy ne üsse... Megmarkoltam... Összeroppantottam

a kezeit... Oldalt feküdt a földön... Csöndes vót... meg se moccant...

Fázni kezdett. Hideg ugrált a bőrén; összehúzta magát. Töltött a literből s egymásután leivott négy pohárral.

... A földön feküdt... Véres vót már... Nem is láttam az arcát... az vót véres? Vagy a keze... vagy... hideg má?...

Behúzta nyakát a kabátgallérjába.

— Halljátok? — kezdte furcsán, rekedten —, hogy bűg a szél, minha a Zsuzsa sírna... oszt esik, minha az ő könnyei vónának...

Felfutott a szíve a torkába, aztán mélyen a melléből beszélt, hörgött.

— Ájatok meg mindig, ha má sír az asszony... Ha má vörös a szeme... mer akkó nem szabad hozzányúni... Ha sír... Te, kocsmáros... mér bűg a szél?

— Gyűn az ősz, András, azér...

— De mér?! Utánam bűg?! Ide is utánam gyütt az a sírás? Meg az eső is? Há' mi vagyok én, mi? Micsinátam én?

Megint és mindig az asszony. Fekszik a földön... nem mozdul... Má hideg van a konyhába... mer éccaka van... oszt mégse mozdul...

Mereven bámulja nagy öklét, amit elfektetett az asztalon s összerázkodik. Aztán hideg szigorúság ül az arcára, megemeli a csontos kezét, lecsap vele, hogy megrecsen az asztal.

— Há' én megmutatom!

Felugrik, ránt egyet a nadrágján, kiáll az ivó közepére.

— Ha má elkeztem, gyűnet a többi! Gyertek ide, mer nékem vér kell! Meleg 'büdös vér! A nyakatokból!

nagy hadseregek felszerelési és utánpótlási szükségleteinek biztosítása elválaszthatatlan az ipari fejlettségtől.

A világháború, mely minden téren a teljesítmények maximumát követelte meg, ipari téren szinte bámulatos eredményeket hozott. A modern technika a feltalálók, szerkesztők és mérnökök tízezreit állította a hadviselés szolgálatába. Ezek fokozott munkája számtalan új harceszközt teremtett, maga a gyáripár pedig milliós hadseregek szükségletére rendezkedett be.

A világháború befejezése után technikai téren érdekes eltolódás állott be az egyes államok között természetesen következményeként annak, hogy Európa a nyertesek és vesztesek két nagy táborára szakadt.

A vesztes államok ipara a katonai ellenőrzés nyomása következtében formális leszerelés után szinte teljes egészében abbahagyta a hadianyaggyártást s a haladás és fejlődés lehetőségei, mondhatni a laboratóriumi munka kezei közé zsugorodtak.

Ezzel szemben a többi állam a szabad fejlődés előnyeit élvezve, igyekezett minél jobban értékesíteni a négyéves nagy közdelem rengeteg tapasztalatát.

A tömeggyártás megszűnt — lévén mindenütt óriási mennyiségű hadianyag felhalmozva —, ehelyett a nagy gyárak rokonszaktákra térve át, a háborús hadianyag tökéletesítését és fejlesztését tűzték ki feladatuk.

Ez a munka a világháború befejezése óta tart s nem közömbös ránk nézve, hogy annak eredményéről tájékozva legyünk. Tisztában kell azonban már eleve lennünk azzal, hogy a hadiipar nyilvánosságra kerülő adatai sohasem tükrözik vissza hűen a valódi helyzetet, mivel egy értékes találmány vagy újítás igazi katonai értéke mindenkor a meglepő alkalmazásban rejlik, ezt pedig csak a teljes titoktartás biztosítja.

— Nyughass András? — intik csendesen.

— Nem nyugszok! Gyertek sorba! Nekem senki se állja utamat!

— Iszen senki se bánt...

— Engem mindenki bánt! Nézd e a kezem... Látod?

Véres...

Eszelösen bámulja előretartott öklét.

— Látod? Ez köllött nekem... vér... Fázik tüle a kezem... Peig meleg vót... égetett... é-ge-tett!!

Örjöngeni kezd. Hirtelen, bolond kapkodással kést vesz elő a zsebéből, villan a penge a lámpafényben.

Ebben a percben nyílik az ajtó, két csendőr lép be, sulybavett puskával. András megtorpan, szembenéz velük.

— Magát keressük — szól rá az egyik.

— Engem? — hördül fel.

— Magát. Adja ide azt a bicskát és jöjjön velünk.

— Men-jek?... — bámul megdöbben. Lehullik a karja s előre lép egyet.

— Jöjjön... Emberek vagyunk... Isten van fölöttünk, nem szabad bántanunk egymást... Ha meg már bántottuk, legyünk emberek érte...

A hatalmas ember mellére ejti fejét, félredobja a kést és elindul a két csendőr között.

— Legyünk emberek — motyogja közben s hirtelen megtorpan. — Él még, őrmester úr?

— Él, él...

András nagyot hűz a levegőből és megemeli fejét. Keserves, férfias sírás tör ki belőle, de remeg az örömtől.

— Legyünk emberek... Az leszek!... Az!...

Az utolsó tíz év haditechnikai újításainak ismertetése tulajdonképpen hatalmas anyagot ölel fel. Ebből csupán azt vettem fel ismertetésembe, amire a csendőrnek szüksége van ahhoz, hogy katonai ismeretköre bővüljön és hogy komoly esetben a már meglévő új harceszközök alkalmazása ne állítsa őt meglepetések elé.

A puska.

A világháborúban a puska nagy lőtávolsága távolról sem lett kihasználva. Később pedig a gyalogság tüzgépeinek nagyarányú szaporítása mellett nem is volt erre szükség.

Ezen tapasztalat eredménye jut kifejezésre a gyalogság korszerű harcéljárásában, midőn általában a puska-tűztől 400 m-en belül várunk eredményt.

A puska tényleges teljesítőképessége és a lecsökkenett követelmények közötti nagy különbség sokakban azt a gondolatot érlelte meg, hogy a gyalogságot fölösleges puskával ellátni.

Ismerünk egy olyan megoldást is, mely a gyalogságot kísérő puskával véli felszerelni, abból az elvből kiindulva, hogy a gyalogság puskájával általában 400, kivételesen 800 m-ig tüzel. Erre a célra egy könnyebb és olcsóbb ismétlőpuskát szerkesztenének. Ily irányban a kísérletek több helyen állandóan folynak.

Általában az a helyzet, hogy a jelenlegi puska ki-selejtése és egy új típusnak a rendszeresítése majdnem mindenütt nagy nehézségekbe ütközik. Ez egyrészt óriási pénzbe kerülne (pl. 500.000 drb puska előállítási ára kb. 125 millió P), másrészt a hozott anyagi áldozat nem állana arányban az új puska előnyeivel. Így tehát a háború idején rendszeresített puskaanyag — Csehországot és Jugoszláviát kivéve — mindenütt megmaradt. Ennél a két hadseregénél is egészen különleges okok játszottak közre abban, hogy újrendszerű puskát vezettek be.

Hosszadalmas kísérletek folynak már évek óta — különösen Amerikában — az önműködő és öntöltőpuskák szerkesztése körül. Ezek rendszeresítésének sok híve van, de ugyanannyi az ellenzője is. Az ilyen puskák hadihasználatra túlérzékenyek, gondos kezelést és bánásmódot igényelnek, csak teljesen hibamentesen gyártott töltényekkel működnek, a csatárt löszerpazarlásra csábítják és végül nagyon sokba kerülnek.

Az előnyök közül első helyen említik, hogy az automata- vagy félautomatapuska a lövést megkíméli attól, hogy puskáját minden lövés után le kelljen venni válláról, megtölteni, majd célzáshoz újra vállhoz emelni. (Ez azonban semmiesetre sem oly jelentős erőmegtakarítás, hogy indokolná egy ilyen drága fegyver beszerzését, már csak azért sem, mert a gyalogsági harc hatalmas fizikai követelményei mellett a tüzeléssel járó fáradalmak eltörpülnek.)

Az bizonyos, hogy az ilyenrendszerű puskával felszerelt gyalogos figyelme jobban összpontosul a harcterületre, mert nem kell minden lövéskor a töltési fogásokkal törődnie.

Nagy előnye még az önműködő- és öntöltőpuskáknak, hogy aránylag kevés puskával is erős tűzösszpontosítást tesz lehetővé és a legkisebb gyalogsági egységnek is jelentős tűzerőt biztosít.

Hangsúlyozva a pénzkérdés fontosságát, eddig a legtöbb állam megelégedett azzal, hogy a már meglévő puskák kismérvű átalakításával részben a puska teljesítményét fokozta, részben pedig annak hadihasználatban való érzékenységét csökkentette.

A lőszer.

A világháború befejezése után a tökéletesítés szükségessége a lőszernél is felmerült. Eddig ugyanis a puskához, a golyószóróhoz és a géppuskához majdnem mindenütt ugyanazt a lőszert használták. Azonban a bábórus tapasztalatok azt mutatták, hogy a puskával 800, a golyószóróval pedig 1200 m-en túl csak kivételesen tüzelünk, viszont a géppuskánál a lőtávolság felső határát 3 km-ig kell kitolni.

A megoldást illetőleg többféle terv merült fel. Egyesek szerint a puska, a golyószóró és a géppuska számára más-más lőszert kell készíteni, vagyis a gyalogság háromféle lőszerral rendelkezne. Észszerűnek is látszik, hogy miért tüzellen a csatár puskával egy drága és nagy távolságra ható lőszert, mikor a 4—800 m-en belül lezajló gyalogsági tűzharcba egy kisebb teljesítőképességű, olcsóbb lőszer is megfelel. Értelemszerűen azonos a külön golyószórolőszer indokolása is.

Az előnyök futólagos megítélésénél első pillanatra is szembeszökő az a megtakarítás, mely így elérhető lenne. Ha például a fenti elvek szerint gyártott puska-lőszernél darabonként csak 3 filléres árkülönbséget is sikerülne elérni, akkor ez egy közepes hadsereg napi töltényszükségleténél kb. 30.000 pengős megtakarítást jelentene.

Felmerült még az a gondolat is, hogy a puska és golyószóró számára egy kiskaliberű (6.5 mm-es), a géppuska számára pedig egy nagyobbkaliberű töltény készüljön.

A felsorolt elgondolásoknak kivétel nélkül nagy hátránya, hogy új fegyverek bevezetését teszi szükségessé, illetve a meglévők költséges átalakítását.

Különös érdeklődésre tarthat számot az a kísérletezés, mely a lőszer öbnagyságát és alakját változtatlanul hagyja, csupán súly tekintetében tesz különbséget.

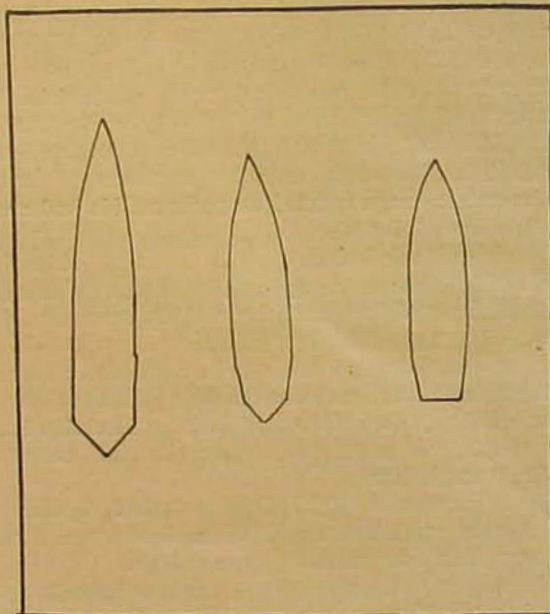
Viszont más államokban, ahol az anyagiakra nagyon is tekintettel kell lenni, a meglévő töltényt részben más-hatású löpor alkalmazásával, részben pedig a lövedék súlyának és alakjának megváltoztatásával úgy alakították át, hogy a kezdősebesség és a hordtávolság megnövekedett, a röppálya pedig laposabb lett.

A nagy kezdősebességre való törekvésnek az a hátránya, hogy ezáltal igen lapos röppályát kapunk, ami viszont csökkenti a távbecslés pontosságának a jelentőségét. Hogy a kezdősebesség növelhető legyen, csökkenteni kellett a káros légellenállást, amit a lövedék alakjának megfelelő kiképzésével értek el.

Már a bábóruban is ismert különleges lőszer volt a fénynyomjelző és a füstnyomjelző. Ezek leírásokban nem szerepelnek, a mindennapi katonai szolgálatban is ritkán kerül a kezünkbe, ezért szükségesnek vélem pár szóval ismertetni.

A füstnyomjelző lövedéknél az acélköpeny az ólommag egy részének helyén foszforvegyületet foglal magában. A csótorkolat elhagyásakor az acélköpeny oldalán lévő kb. gombostűfejnyi nyíláson a centrifugális erő következtében kicsapódó foszfort az erős súrlódás okozta hő meggyújtja. Nappal a lövedéket pályájának berepülése közben jellegzetes szürkésfehér füstcsóva burkolja körül, sötétben pedig kb. 1 km-ig megfigyelhető tűzcsóva kíséri. A röppályának kb. 800 m-es szakaszát berepülve, a foszfor kiég, a gyújtó, fény- és füst hatás megszűnik.

Ez a töltény külsőleg annyiban különbözik a rendes tölténytől, hogy a lövedék hegyes csúcsban végződik és a hüvely csappantyúja zöldszínű. Eredeti rendeltetése repülőgépek lövése, kisebb távolságon földi célok felgyújtására és célmegjelölésre is használják.

1. ábra.

A másik különleges töltény a fénynyomjelző. Ennél a lövedék hátsó részén több mint egyharmadában magnéziumkeverék van elhelyezve. A töltény elsütésekor a lövedék fenékrészét képező magnézium meggyullad. A lövedék, mint egy erős fénypont repül végig pályáján. Nap-sütésben a röppálya nem látszik, borult időben a csötengely meghosszabbításában állva látható, szürkületben és éjjel azonban kiválóan megfigyelhető. Ez a lőszer a géppuskatűz irányítására szolgál. Használják még rendes tölténnyel vegyesen, repülők ellen.

Ennek a lőszernek a tökéletesítésére a külföldön kísérletek folynak. Egyes típusok a röppályát vörös fényrel jelzik, mások a főlzálló ágat zöld, a leszálló ágat piros színnel jelzik; jelzőhatása 1000 m-ig terjed.

A különleges löszerekhez tartozik még az úgynevezett acélmagú lövedék, mely igen erős anyagból készült köpenyvel, kettős hegyvel és különleges belső szerkezettel bír. Páncélos járművek ellen használják, mivel átütőképessége lényegesen nagyobb, mint a rendes lövedéké.

A kézigránát.

A világháborúban a kézigránát a gyalogos nélkülözhetetlen egyéni harceszköze volt. Különösen jó szolgálatot tett az állásharcban úgy a támadó, mint a védő fél számára.

Annak ellenére, hogy igazi értékének felismeréséhez az állásharc vezetett, ma az a felfogás uralkodik, hogy mozgó háborúban, különösen pedig kézitusában és a mélyégi övön való átküzdés közben a nagyhatású, biztosan és könnyen kezelhető kézigránátot nem nélkülözhetjük.

Az a kézigránátanyag, mellyel a harcoló felek a világháborút befejezték, távolról sem felelt meg azoknak a követelményeknek, melyet a kézigránáttal szemben a háború után támasztottak. Akkor a kézigránátok zöme időzítőgyújtóval bírt. Ezekkel sok baleset történt, hosszú égési időtartamuk módot nyújtott az ellenségnek, hogy a kézigránátot visszadobja.

Lejtős terepen pedig az a hibája volt, hogy néha a robbanásig nagydarabon elgurult és egész más helyen robbant, mint ahol kellett volna. Ezen okból magas hegyekben ezek esetében még is volt tiltva a használata.

Ezek voltak röviden összefoglalva az időzítőgyújtós

kézigránát ama hátrányai, melyeket minden háborúviselt katona tapasztalatból ismer.

A csapodógyújtójú kézigránátok, ha bármilyen okból (helytelen, rossz mozdulat, lövés okozta sérülés) leestek, azonnal működésbe jöttek vagy pedig tökéletlen szerkezetük miatt bizonyos helyzetben érve a talajt, nem robbantak. Általában a gyújtó annyira érzékeny volt, hogy a legkisebb külső behatásra robbantotta a gránátot.

A felsorolt hátrányok kiküszöbölésére serény munka indult meg és ennek eredményeként a korszerű kézigránát a következő jellemző tulajdonságokkal bír:

a) véletlenségből elejtve nem robban.

b) a szállítással járó rázkódtatással szemben érzéketlen,

c) eldobás után bármilyen helyzetben csapódva biztosan robban,

d) az esetben, ha nem robban, veszélytelen marad.

Nem említve a főbb, de nem általános érdekű szerkezeti elveket, ma már ismerünk különböző típusú kézigránátokat, melyek ezen követelmények nagy részének megfelelnek.

A kézigránáttól elválaszthatatlan a puskagránát kérdésének a megoldása. A világháborúban egységes típus csak néhány volt, az is csak egészen kezdetleges szerkezeti megoldással.

Ma már azonban általánosnak mondható az a törekvés, hogy a kézigránát egyúttal puskagránátként is legyen használható: vagyis a csatár ugyanazt a gránátot, melyet kézzel 30—40 m-re dob el, puskából kb. 150 m-re löheti ki. Ez a megoldás tökéletes formában az olasz hadseregnél be is van vezetve.

A fejlődés folyamán a kézigránátok alakja is megváltozott. Az esetlen, nyeles kézigránátok lassan kiszorulnak és helyüket a puskagránátként is használható, kézben jól fekvő, könnyen dobható tojásalakú kézigránátok foglalják el.

A golyószóró.

Az entente első ízben 1915-ben használja a golyószórókat. A németek a Bergmant, a monarchia pedig a Schwarcolost rendszeresítik. Mindkét típus szükségmegoldás volt, melyet a háború végéig használtak.

A világháború befejezése óta kb. 25 típus vált ismertté. Az első időben mindnél ugyanazok a hibák és kifogások merültek fel. Ugyanis túlnehezek voltak, a cső felmelegedése által okozott hátrány nem volt kiküszöbölhető és végül a szerkezet túlérzékeny volt, vagyis a szerkesztők nem számoltak a hadi használat fokozott követelményeivel.

A golyószórók iránt az érdeklődés az összes hadsereg részéről általános volt, azonban rendszeresítésre egyelőre sehol nem gondoltak.

A kereslet és a fokozott igények a gyárat a minőség javítására kényszerítették és ma már számtalan típust ismerünk, melyeknél az előbb említett szerkezeti tökéletlenségek szinte teljesen ki vannak küszöbölve.

Jelenleg úgyszólván az összes hadseregek rendelkeznek golyószóróval.

A géppuska.

A világháborúban a gyalogság legeredményesebben alkalmazott harceszköze volt; sokoldalú alkalmazhatósága, anyagi és erkölcsi hatásánál fogva a gyalogság legfontosabb fegyvere.

Az aránylag drága előállítási költségek miatt, továbbá mert a világháborúból óriási mennyiség maradt meg (így például a franciák géppuskakészletét kb. 90.000 db-ra

becsülik), új típusok bevezetésére a nagy államok egyelőre nem gondolnak. Ellenben annál serényebb munka folyik, hogy a háborús tapasztalatokat értékesítve, a géppuskák teljesítőképességét növeljék.

A harcoló csapatnál a repülők támadásának a kivédése a géppuskákra hárul. A világháborúban használt légvédelmi irányzóeszközök ennek a célnak nem feleltek meg. Eredményes kísérletek folynak olyan különleges irányzók szerkesztésére, mellyel megkönnyítik a nagy sebességgel mozgó légi cél gyors megcélzását, növelve egyúttal a találati valószínűséget.

Ugyancsak a világháború tapasztalatai alapján beigazolódtak, hogy a géppuskák eredményes alkalmazásának egyik alapfeltétele a közvetett irányzással való lövés lehetősége. Ennek lényege:

a) a lövedék hordtávolságát jobban kihasználhatjuk, vagyis 3—3,5 km-es lőtávolságot is elérhetünk,

b) a géppuskával térkép alapján, éjjel és ködben is pontosan tüzelhetünk,

c) a magas növényzetben — szőlőben, tengeriben — foglalt tüzelőállásból (mikor a célt az alacsony tüzelőmagasság miatt nem tudjuk megcélolni) is tűz alá tudjuk venni a kiutalt célt,

d) a géppuskát kivonhatjuk az ellenség figyelése alól (a tüzelőállást terephullámok, magaslatok vagy terepfedezet mögött választjuk), anélkül, hogy ezzel a géppuskatűz eredményességét hátrányosan befolyásolnánk.

A közvetett irányzással való lövéshez különböző irányzó műszerekre van szükség. Ezeknek módosítására, tökéletesítésére és egyszerűsítésére a kísérletek több helyen folynak.

A nagy távolságra lévő célok pontos beirányzása eddig nehéz és sokszor lehetetlen is volt, a célgömb és a nézőke nagyalakú kidolgozása és a cél nehéz felismerhetősége, vagy a cél körvonalainak elmosódása miatt. A cél megkapásának megkönnyítésére szolgálnak a céltávcsövek és a távcsöves irányzók.

A különböző típusú géppuskáknál a szórás megoldása nem tökéletes; nem nyújt ugyanis módot a pontos gépies munkára és az irányzótól nagyfokú kézügyességet és gyakorlottságot kíván. Ezen segítenek az úgynevezett szórás-szabályozó készülékek, melyek lehetővé teszik, hogy a géppuska a célt a beirányzás után az irányzó kézmunkájától függetlenül, gépiesen, a szándékolt lövedéksűrűséggel végigszórja.

A tűzgyorsaság nagyarányú növelését érték el az úgynevezett motor-géppuskával. Ennél az adogatás motorikus erővel történik és különleges szerkezeti megoldások biztosítják a nagy lögyorsaság (percenként 1500—2000 lövés) elérését. Repülők, páncéljárművek ellen alkalmazzák.

Repülők leküzdésénél egy új megoldás a géppuskák iker-alkalmazása. Ennek az a lényege, hogy több (2—3) géppuska egy közös aljazatra kerül, az irányzás és a működésben tartás pedig egy irányzó által van szabályozva.

A nehéz géppuska.

A világháborúban első ízben alkalmazott harcokcsik és repülők a harcban gyökeres változást idéztek elő.

A harcokcsik páncélzata, a repülők tömeges alkalmazása és sajátosságai (nagy sebesség, kis sebezhető felület) a gyalogságot hosszú ideig képtelenné tették arra, hogy ezek ellen eredményesen védekezzenek. A háború befejezésekor az volt a helyzet, hogy a gyalogság nagyhatású elhárító fegyverekkel még mindig nem rendelkezett.

A világháború utáni fejlődést tekintve, a gyalogságot

elsősorban a kis és könnyű harcokcsik, valamint a harczi repülők érdeklik, mivel ezek támadása elsősorban a gyalogság ellen irányul.

Ezek leküzdésének a szükségessége teremtette meg a nehéz géppuskát, melyet a Csendőrségi Lapok 1928. évi 17. számában már ismertettem, ezért most csupán azon fejlődési eredményeket említem meg, melyek azóta váltak ismertté.

Így például a légi célok lövését megkönnyítő különleges irányzék több helyen van kísérletezés alatt.

A löszerkérdés tekintetében egységesen kialakult véleményről nem lehet beszélni. Arról kell ugyanis dönteni, hogy tömör, páncélátütő lövedéket használjanak-e, vagy robbanó lövedéket. A lövedék átütőképességének növelésére irányuló kísérletek figyelemreméltó eredményt hoztak, részben különleges keménységű fémek alkalmazásával, részben pedig a lövedékforma megfelelő alakítása által.

A gyalogsági ágyú.

Általános tapasztalat volt a világháború során, hogy a tüzérség sok esetben képtelen volt az ellenség géppuskáit idejében leküzdni. Ennek oka az volt, hogy az ellenség géppuskái többnyire csak igen rövid ideig mutatkoztak, pusztító munkájukat még a tüzérség beavatkozása előtt elvégezték, ha pedig lett volna idő a leküzdésükre, akkor hiányzott a gyors és megbízható összeköttetés a küzdők és a tüzérség között. A gyalogságnak szüksége volt tehát egy könnyű, alacsony tűzölomagasságú, mozgékony lövegre, mely a gyalogságot mindenüvé követni tudja.

A fentvázolt nehézségen kezdetben úgy próbáltak segíteni, hogy a gyalogsághoz hegyilövegeket osztottak be (könnyebb súly stb.). Ezek azonban nehézkes mozgásuk miatt és mert nagy célt mutattak, nem feleltek meg és éppen akkor estek az ellenség tűzének áldozatul, mikor a legnagyobb szükség lett volna rájuk.

Egy másik megoldás az volt, hogy a gyalogságnál egy 37 mm-es gyorstüzelő löveget rendszeresítettek (●-m. monarchia, franciák). Ez az igen könnyű (kb. 80 kg-os) lövegtípus azonban korlátozott hatásánál fogva rendeltetésének nem felelt meg.

A világháború befejeződött anélkül, hogy a gyalogság megfelelő hatású gyalogsági ágyúval lett volna ellátva.

Mikor azután a technikusok a béke első éveiben egy használható és a követelményeknek megfelelő gyalogsági ágyú megszerkesztéséhez fogtak, nem várt nehézségek támadtak. Több oldalról ugyanis a gyalogsági ágyúval szemben az a kívánság merült fel, hogy az harcokcsik, sőt repülők leküzdésére is alkalmas legyen. Ez a hármas feladat egymástól teljesen elütő követelményeket támasztott a gyalogsági ágyúval szemben.

Számtalan kísérleti löveget szerkesztettek; nem sikerült azonban olyant előállítani, mely egyformán alkalmas lett volna pontcélok, páncélos járművek és repülők leküzdésére.

Az eddig elért eredmények azt mutatják, hogy a háromféle feladat megoldása csak kétféle tüzérgéppel lehetséges.

(Folytatjuk.)

Mindnyájunkat súlyos felelősség terheli. Az egész civilizált világ annyira elrontotta a háború utáni helyzetet és oly súlyos baklövéseket követett el, aminkre még nem volt példa a világtörténelemben. Mindenki felelős a bajokért, még a nagyközönség is.

Hugh Valpole.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Titoktartás.

írta: RÉCZEY FERENC vkszl. százados.

... minden szolgálati titkot híven megőrztünk! ... Esküjében fogadja meg a fiatal csendőr, hogy nem lesz könnyelmű továbbadja annak, amiről hivatása és szolgálati beosztása folytán tudomása van.

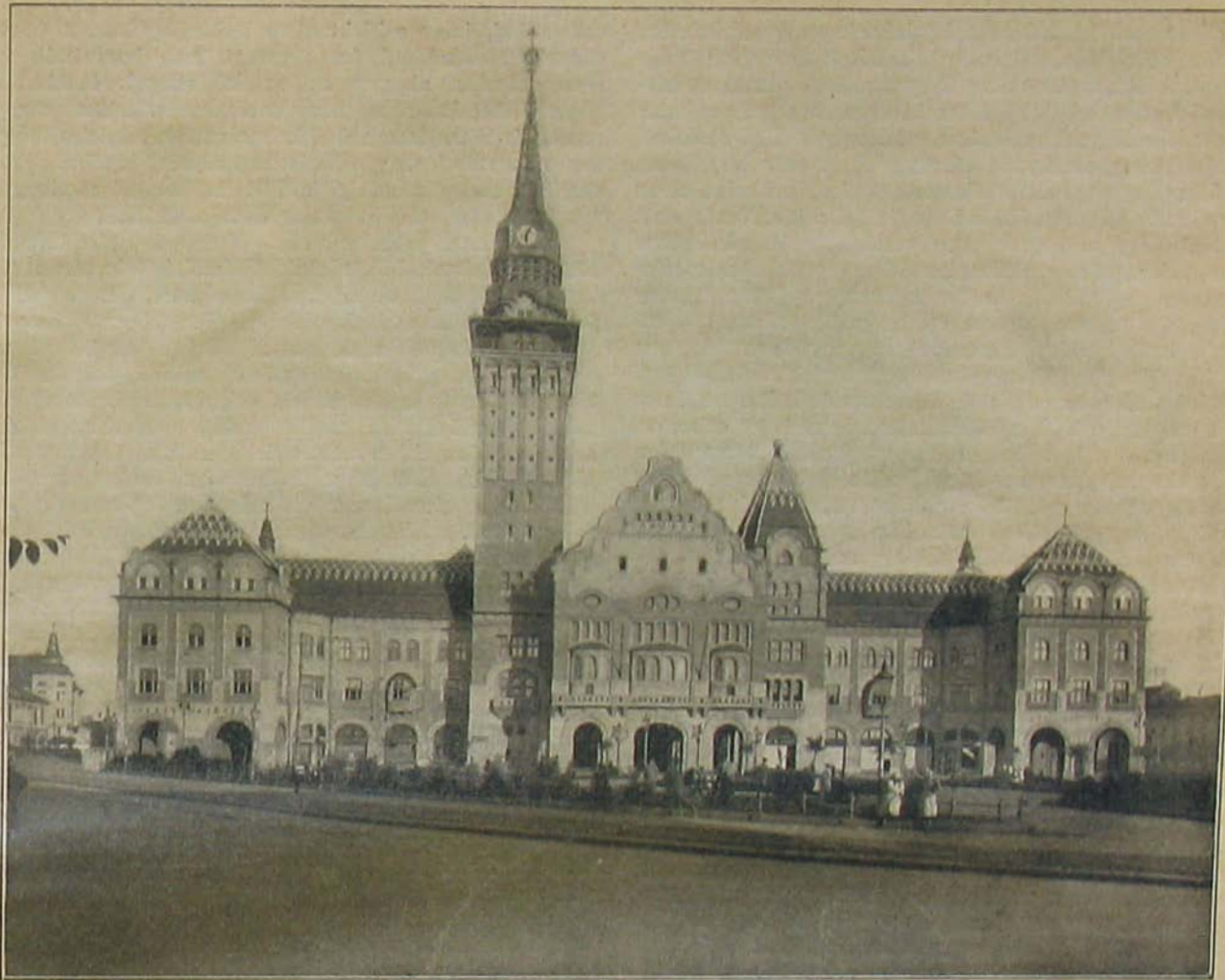
A titoktartás nem áll ellentétben az őszinteséggel és a nyílt, egyenes jellemmel. Figyeljük csak meg a mindennapi életben, kik azok az úgynevezett „közlékeny” emberek. Kik azok, akik a jólétesültség színeiben hivalkodva, fecsegő módon adják tovább a legképtelenebb híreket. Kik azok, akik mindenről tudnak, de azért egyetlen dologban sem megbízhatók.

Tőlük kell óvakodnunk. A fecsegőktől, a pletykázóktól és ezektől a „jólétesültektől”. Sőt nemcsak óvakodni kell tőlük, hanem környezetünket és bajtársainkat is arra kell nevelnünk, hogy fékezze ott, ahol szükséges — ezt a káros és igen gyorsan elharapódzó szokást. Jól ismerjük a polgári életből is a pletyka veszedelmes mérget. De amíg a polgári életben ennek káros hatása legfeljebb csak egyes emberek, vagy családok jóhíret teheli tönkre, addig a fecsegés és okatlan közlékenység a hadseregnél, a csendőrségnél és az állami gépezetben egyéb mélyreható károkat okozhat és okoz is rendszeren.

Nem akarok most azokkal foglalkozni, akik megbízásból és hivatásszerűen foglalkoznak katonai hírek szerzésével és titkok elárulásával. Ezek szerepe mindnyájunk előtt ismeretes és talán valamennyien tisztán is látjuk azt a fokozódó veszélyt, amely ezek részéről fegyveres erőnk és ezzel együtt egész állami berendezkedésünket fenyegeti. De fel kell ismernünk azt is, hogy ezeknek a „hivatásosoknak” jórésze éppen ezekből a közlésekből táplálkozik. A hírek és adatok mozaikszerűen tevődnek össze. A mozaik apró köveit pedig — sokszor jelentéktelennek látszó — elejtett szavak képezik. Ezek ellen a könnyelműen és meggondolatlanul elejtett szavak ellen kell küzdenünk.

Valamelyik német folyóiratban rajzban láttam szemléltetve a fecsegő pletyka útját a nagyvárosban. Hatalmas emberi fül terpeszkedik a város utcái felett, érzékenyen érintve mindattól, ami csak hallható kint, vagy bent a házakban. Ezt a fület kell magunk felett elképzelnünk mindig, amikor ismerőssel, vagy ismeretlennel hivatalos, vagy szolgálati dolgokról a magánbeszélgetésben beszélgetünk.

Csontmagyarországnak, sajnos, nagyon sok külső és belső ellensége van. Ne adjunk fegyvert a kezükbe azáltal is, hogy magunkról, körülményeinkről, szolgálati és hivatalos tennivalóinkról, előírásokról és parancsokról fecsegő módon beszélgetünk. Sohasem tudhatjuk, ki áll-

Amit vissza kell szerezniünk: Szabadka.

(Erdélyi felv.)

ködik közelünkben. Válgék második természetünké, hogy társalgásunkban és magatartásunkban elővigyázatosabbak és körültekintőbbek legyünk. Meg kell azoknunk, hogy szolgálati dolgokról szolgálaton kívül senkivel sem beszéljünk; még akkor sem, ha mások akarnának ebbe kényszeríteni. Megvan a módja annak, hogyan lehet tapintatos módon bárkivel szemben is más irányba terelni a beszélgetés fonalát.

Háború esetén szigorú rendszabályokkal védekeznek katonai titkok könnyelmű elárulása ellen. Az államok hadvezetőségelt azomorú tapasztalatok készítelik erre. Rög tudott dolog, hogy az 1870—71. évi német-francia háborúban a német vezetőség igen értékes adatokhoz jutott — francia újságközlönyekből. Az újságok riporterei a közönséggel mindent közöltek, amit csak kiizmatolhattak az arcvonalakban folyó eseményekről. A sok kacska között természetesen igaz hír is akadt, amely kerülő úton ugyan, de még akkoriban is elég gyorsan érkezett meg Németországba. Azóta szigorú cenzura áll velük a hátsország újságközlömeinyelt, a hadrakelt sorog magánlevelezéséelt, újabbán a telefont és távirtdát is. Még így is sok indiszkréció történelhet és történet a világháborúban is. Különösen a semleges országokon átmenő postaforgalom volt az oka ennek. A sok kisebb-nagyobb, könnyelműen külföldre jutott hír közöl kiemelkedik a — gondolom — *Vossische Zeitung* haditudósítójának meggondolatlan ri-

portja, amely beszámolt arról is, hogy az egyik német hadseregparancsnokságon sikerült az orosz rejtjel nélküli rádiótávírtokat lehallgatni és így nemcsak az ellenséges hadmozdulatokba, de az orosz vezetőség terveihe is bepillantást nyerni. Természetes, hogy ez a hír nem maradt a német határokon belül. Az újságközlömeinyről az oroszok is tudomást szereztek és ellenrendszabályaik hamarosan érvetették is hatásukat.

Különös gonddul kell háborúban ügyelni arra, hogy a legénység magánlevelezése révén semmiképp komoly adut ne kerüljön a mögöttes országba. Ide tartozó elővigyázati intézkedés a tábori posták számozása is. Ha a csapattestek számozása mellett az elhelyezési körleteket és helységneveket is feltüntetnék a levelezésben, akkor könnyű szerrel ki lehetne hámozni ezekből az adatokból a hadrendi részleteket is. A legénység így is sokat megtud és, sajnós, tovább ad a háborúban. Hadtörténelmi leírások tanuskodnak arról, hány esetben nem sikerült az a bizonyos „mezlepatés”, mert a vezetőség gondosan tiltott hírel ahantos közegek feozgós közlékonyságo révén átkerültek az ellenségeshez. Ebből a szempontból főleg a hadifoglyok árthatnak sokat. A hadifogoly bemondások mindig is az ellenséges írszerző eszközök legértékemebbjelhez tartoztak. Éppen ezért mutatnak reá szabályzatunk nyomtatékkal arra, hogy a hadifogságba esett katona eriküfét híven szem elől tartva, el ne áruljon semmit, ami

az ellenégeknek hasznára, sajátjainknak pedig mérhetetlen kárára lehet. Meggondolatlan kijelölések és eljuttatott megjegyzések elegendők ahhoz, hogy ezekért ellenséges hírszerző üzletek ezekből értékes következtetéseket vonjanak le. Az ellenséges hírszerzés a hadifoglyok kikérdezésénél rendszerint gyakorlati fogásokkal él. A már hírtökéban levő, esetleg nagyon is hiányos adatokat és híreket olyan kiegészítendő csoportosításban találja fel a kikérdezés alatt állóknak, hogy a szegény, meglevőszett hadifogoly szóhoz sem tud jutni a csodálkozástól, hogy: „Ezek már mindent tudnak.” Pedig esetleg semmit sem tudnak, vagy legfeljebb nagyon keveset. Amint pedig szóhoz jut, önkénytelenül is előruhája magát ilyen, vagy olyan irányban. A jó hadifogoly-kikérdező munkája legjobban a bűntényi kikérdezéshez hasonlítható. Az oroszok különösen értelmek ennek a módján a háború alatt, igaz, hogy ebben segítségükre volt a monarchia nagy számú nemzetisége. A soknyelvű és nemzetiségi hadifoglyok létszere között mindig akad egy-két többeszedő ember, akiknek fecsegése és közlése megfellelően értékesítve és csoportosítva, megoldotta a többiek nyelvét is. Nagy szakavatottsággal működtek náluk ezek a kihallgatást végző hírszerző üzletek. Egyikük-másikuk jól beszélt a monarchiában használatos több nyelven is. Tökéletes magyar tolmácsaik is voltak, akik nemcsak nyelvünkön beszélték, de tisztában voltak hazai viszonyainkkal is. Nem eszik. Még a világháború előtt éveket — ha nem évtizedeket — töltöttek el nálunk jámbor magánemberekként, a valószínű azonban támogatást és megélhetést kaptak az orosz hadvezetésüktől.

Szinte esodólatlan, hogy a gondosan szervezett hírszerzés dacára sikerült némelykor egyik-másik nagybíróságunkat meglepőleg és váratlanul végrehozni. Ilyen volt például a gorlice áttörés, amely csaknem egészen felhorlatta az oroszok szándékát, mert valóban váratlanul érte őket. Bizonyos, hogy ehhez nagymértékben hozzájárultak az elővigyázati rendszabályok és titoktartási fogymunk. Nem volt ilyen szerencsés ebben a tekintetben az 1918. évi plavai offenzíva, amelynek részleteivel és előkészületeivel az olaszok régtől fogva tisztában voltak. Nem is sikerült. A sajnálatos kudarc egyik okát a hadifoglyok és szűk nemzetiségi szókevények által magatartásukban kereshetjük.

A titoktartási fogyolem szép példáját találjuk volt ellenségekünkél, például annak a mesteri elővigyázatnál, amely a harcoknál keletkezésénél, győrtésénél és bevétecsénél volt tapasztalható. Sűrű homály fedte az egész háború alatt a harcoknál szerepét. Először megjelenésükkel utjára meglepésből okoztak. Hogyne, hiszen a terveket az angol és francia hadvezetés még egymás elől is titkolta. Adatok vannak pl. arról, hogy a nagy Cambrai-tankcsatánál a harcoknál győltkeztetését és a támadás irányát az angol vezetés és a franciákkal csak a legutolsó órákban közölte, a résztvevő egységek pedig a legutolsó pillanatokig sem tudtak arról, hogy ott támadás készül. A harcoknál csapatokat az ottani Hovelcourt-erdőben azaz az ürliggyel voltak össze, hogy téli kiképzéseiket folytassák és érik mulva már meglindult a nagy támadás. Igaz, hogy teljes sikerrel is járt, legalább a harcoknál harcuzati szerepét illetően. Például magán a „tank” elnevezés is titoktartási rendszabály volt. A tank angol szó és utóból, tankból jelent. A harcoknál győrtés kezdése ilyen fedőnevet használtak az első kísérleti példányok számára, és a fedőnév azután megmaradt a harcuzati intézkedésekben is.

Ha nem is ilyen mérvben, de mégis meglepően sikerülték a németek első támadásai, amelyeknél csak az

volt a baj, hogy a lélektilány kedvező pillanaton és az ellenséget váratlanul ért fegyvert nem használták ki olyan mérvben, ahogyan azt az első sikerek indokollák volna. Lehet különben, hogy ennél humanisztikus szempontok is közrejátszóttak, bár ma már kétségtelen, hogy a gáz semmivel sem emberletlenebb, mint a többi fegyver. Sőt, ahogy az eddigi külföldi karhatalmi alkalmazások tanúsítják, még humanitásabb is a többinél.

Titoktartás révén sikerült Jórészen lepleznünk az 1917. évi Tolmács-kitérésünk előkészületeit és terveit. A támadás az ott összevont igen nagy számú létszere és a felhalmozott lözzer dacára is meglepően érte az ellenséget.

Még nehezebb a titoktartás nékében és háborúban olyan körülmények között, mikor szűkell érintkezésen kívül okmányok és írásbeli közlemények megírásáról van szó. Egypár évtizeddel ezelőtt, amikor még mindent kézzel írtak, könnyebben ment a dolog. A kladványok készítését példányonként kézzel kellett leírni és így perzse az ellenőrzés is könnyű volt. A másolópapír korzaka kb. 20—25 évvel ezelőtt ért véget, de már akkor is lehetővé vált, hogy bizalmas természetű ügydarabokról illetéktelen, vagy bűnös kezek a szűkegleteken felül egy-egy példánnyal többet készítsenek. Mennyivel könnyebbé váltak ezek az üzelmek és mennyivel inkább megnehezült az ellenőrzés ma, mikor az írógép és a sokszorosító készülék csak egy ontja a másolt példányokat. Bizonyos, hogy a lehetőség szerint mindent megtesznek az ellen, hogy az ügyiratok másolt példányul el ne kerüljenek, de mindnyáján ismerünk eseteket, amikor mindez nem volt elég. Pár évvel ezelőtt szanzácóként járta be a világot a legújabb francia-belga különál szerződés híre. Alillólag itt is egy felesleges példánnyal többet készítettek a szerződésből. Amikor azután kipattant a dolog, nem sokat használtuk a hivatalos és félhivatalos előzetek.

Ne gondoljuk azonban, hogy csak ilyen nagy horderejű okmányok másolatánál van szükség elővigyázatra és óvatosságra. Az írógép ma már közhaszánlatú tömegelk és a legkisebb iratok elmaradhatatlan be rendezési tárgya. Éppen ezért szükséges a fokozott ellenőrzés és óvatosság a használatánál. Az írógépszakértők ki tudja miért, hogy valamely közleményul helyük gépen írják. Azt azonban már nehezen lehet megállítani, hogy ki írta a szöveget.

Természetesen legjobb megelőző rendszabály írásbeli közleményeknél és sokszorosításnál, ha a személyzet tökéletesen megbízható. Megbízhatóság alatt azonban nem csak erkölcsileg kifogástalan egyéniséget kell értenünk, hanem lelkiismeretességét és gondomágot is, mert a legkisebb baj nem a szándékos árulás, hanem a felületesség és könnyelműség okozza.

Nem szabad tehát megengednünk, hogy iradunkban és hivatalos helyiségekbenkben iratváltásnál és ügydarabok másolásánál csak az ellenőrzés hiányán múljék, hogy iratok vagy másolatok elkallódjanak és így illetéktelen kezekbe kerülhessenek. Különösen másolatok készítésénél és feltalában mindenféle sokszorosításnál van szükség nagy óvatosságra. De nemcsak a bizalmas és hivatalból titkosnak jelzett ügydaraboknál. Szokjuk meg, hogy a legjelentéktelenebbnek látszó feljegyzéseket és okmányokat is kezeljük könyvemben. Nagyon sok bizalmas eset árulójává vált már például a papírkosár, ahová egyszerűen írt feljegyzéseket és fogalmatványokat szoktak eldobni. Erre is sok példát szolgálhat a hírszerzés közelmúltjának törtétele. A vlaszavonuló ellenség nyomában ebékként beérkező hírszerző szervek pontos figyelemmel szokták átvizsgálni a puranesnoknagok elhagyott iradait és a be-

Az orosz fehér hadsereg egyik ezrede ma is fennáll. Cári ezrednek nevezi magát, Sanghajban állomásozik.

rendezési tárgyaktól. A szokászerű átvizsgálás rendszerint eredménnyel is jár. Elhanyagolt papírszeletek, elfelejtett feljegyzések vagy iratrészletek felbecsülhetetlen értéket képviselnek olykor. Egy-egy elvesztett és így feltalált okmány hadtörténelmi jelentőségre is szert tehet. A világháború talán legérdekesebb ilyen zsákmánya a francia fővezérnek 1914. szeptember 5-ről kelt parancsa, amely a németek kezébe került. A német vezérkari munka azt mondja erről az eseményről, hogy az addigi kétes és bizonytalan helyzetet pillanatok alatt villámgyorsan világította meg. Ebből a parancsból tudták meg a németek Joffre igazi tervét és az egész arevonalon magyar irányban kifejlesztett ütközetek jelentőségét. A románok elleni hadjáratban mi is zsákmányoltunk igen értékes ellenséges intézkedéseket. Kezünkbe kerültek azok a román parancsok, amelyek Mackensen elszigetelt hadserege ellen támadást készítettek elő. Ezeknek a birtokában biztos alapon lehetett azután felépíteni az Arges-i győzelmet.

1917 tavaszán, amikor a németek a nyugati arevonalon az úgynevezett Slogfried-állásba hátráltak, a német főparancsnokság nem volt bizonyos afelől, hogy a közszínen álló francia (Nivelle) támadás az arevonalt mely részére fog irányulni. Két héttel a támadás előtt azonban sürgetően alkalmával kezükbe került egy francia katonának hazai írt levele, amelyben többek között azt is leírta, hogy csapatok este a legközelebbi napokban az Alsne mellett támadásra fog irányulni. Még a helység neve is benne volt a levélben, ahol az ezred gyülekezni fog. A levél már este a német főparancsnokságra került és még ugyanazon nap éjszaka nagy német tartalékokat toltak el a kérdéses frontszakaszra, melyet pár nap múlva további készenléthe helyeztetni tartalékok követtek. Az ezen az are-

vonatrészen valóban megindult francia támadás rövidesen kudarcot vallott.

Ilyen esetek nem lesznek jövőben sem teljességgel elkerülhetők. A legelső vonalban a foglyoknál és sebesülteknél lehetnek oly feljegyzések, vagy parancsok, amelyek a harc hullámzó változásai folytán ellenséges kézbe kerülhetnek. Éppen ezért a magasabb vezetés művészetéhez tartozik az is, hogy alárendelt parancsnokságoknak és személyeknek mikor és milyen mérvben adjon ki fontos intézkedéseket írásban. A túlhaftott titoktartás a helyen együttműködést héníthatja meg — másrészt azonban idő előtt kitudósított tervek —, mint ahogy arra fentebb is már reámutattam —, egész hadműveletek sikerét kockáztathatják. Arra azonban minden esetben nevelnünk kell önmagunkat és környezetünket, hogy a titoktartás elemi szabályait minden körülmények között igyekezzünk szem előtt tartani. Ehhez tartozik a szóbeli titoktartáson felül az is, hogy az ellenséggel legelső vonalban érintkezők írásbeli feljegyzéseket, naplójegyzeteket és naplótkailehetőleg ne vigyenek magukkal. Elhelyezéseknél, táborozásnál vagy pihenésnél minden adatot el kell tüntetni, amiből a csapat ottlétére, vagy további tervekre következtetni lehet. A tábori csendőrségre ebből a szempontból is különleges feladat vár. Tábori esendőrség követi rendszerint az elvonuló, vagy elől harcoló csapatok útját. Egyéb-irányú tevékenysége mellett figyelme azokra a helyekre is irányuljon, ahol parancsnokságunk és csapataink röviddel ezelőtt működtek. Ha gondosan átvizsgálja az ezek által kiürített iradáhelységeket, akkor legalább is minimumra fog csökkenteni a lehetőség, hogy véletlenül otthagyt iratok, vagy feljegyzések az ellenség hírszerzőinek kezébe kerüljenek.

Mindez természetesen nemcsak a háborúra vonatkozik. A békebeli hírszerzés agyafűrt eszközei ellen sincs más védekezés, mint a teljes és tökéletes titoktartás, amely mind a szóbeli érintkezésre, mind iratok megőrzésére és továbbítására vonatkozik. Ennek nemcsak katonai tekintetben van békében jelentősége, de idetartozónak kell elismernünk a csendőrségre vonatkozólag a közbiztonsági és bűnügyi szolgálat minden ágazatát is. Mennyivel inkább kell tehát csendőreinknek szem előtt tartaniok a titoktartás törvényeit, ha csak azt nem akarjuk, hogy vállalkozásuk és fáradságuk már csirájában kudarcba fúljon.

Erkölcsei eltévelyedés nélkül is a felületességet és könnyelműséget jelöltem meg, mint olyat, melyek leggyakrabban okozzák bizalmas szolgálati titkok továbbadását. Fel kell azonban említenem még egy jellemhibát, amelynek különösen bizalmas személyi hírek terjesztésében van nagy jelentősége. Ez a jellemhiba a hiúság, amely önmagának tetszeleg abban, hogy személyi hírek terjesztésével mások előtt fontoskodó szerepet kíván betölteni. Be kell ismerünk, hogy túlon túl szeretünk főleg személyi híreket továbbítani, még akkor is, ha azok a legvadabb képtelenségeknek látszanak. Hallgatóság és hűség közönség erre mindig akad. Ezt kell kiirtani közülünk és kerülni kell azok társaságát, akik állandóan személyi híreket találhatnak fel, pedig valójában nem akarnak egyebet, mint a hivatalos úton várható eseményeket tőlünk magunktól megtudni.

Kevés kivétellel csaknem mindig ismétlődnek azok a körülmények, amikor vétünk a titoktartás ellen. Jó lesz tehát kissé emlékeztetnie idézni őket.

Kedvelt társalgó csoportok alakulnak ki ismeretlen emberek között például vasúti utazás alkalmával. Az utazás valahogy közelebb hozza az embereket és hamarabb megoldódnak a nyelvek Párorai együttlét után — gyakran tapasztalhatjuk — olyan egyénekkel kerülünk igen jó „barátságba”, akikkel egyébként talán meg sem ismerkedtünk volna. Az egyenruhának meg éppen megvan ilyen tekintetben a maga nagy vonzóereje. Hivatalos ember, katonáember, csendőr, gondolják az útitársak, akik jó vagy rossz szándékból, de újságot szeretnének hallani tervekről, politikáról, vagy miegyéből. Legény legyen a talpán, aki itt ellenáll a kísértésnek, hogy egy-két fülsébe jutott hír segítségével ne emelje tekintélyét a többiek előtt.

Pedig ilyenkor, ilyen helyen kell a legóvatosabbnak lenni. Vasúti ismerkedés és vonaton szerzett híranyag kedvenc tápláléka azoknak, akik hivatalból adják tovább ezeket az értesüléseket.

Nem ilyen veszedelme, de azért szintén nagyon kártékony hatású az a közlékenység, amivel hivatalos dolgokat otthon, családi körben tárgyal meg az ember. Itt persze megint a személyi vonatkozásúak játsszák a főszerepet. Kíváncsiság dolgában az asszony nép vezet. Mi történt ez, ze! mi történik amazzal? Igaz-e, hogy X-et áthelyezték, Y-t pedig legközelebb nyugdíjba küldik? Mi van az előléptetéssel és meddig várunk még a fizetésrendezéssel? Hányan vannak az irodában és miről tárgyaltak a tegnapi megbeszélésen?

Sokakat várnak odahaza ezek a kérdések valóságban is, meg néma, de annál kíváncsiskodóbb arcok formájában. Hiszen ha odahaza, négy fal között maradna azután a dolog. De minden alkalommal percnyi pontossággal ki lehet mutatni, hogyan érkezik és fut tovább családról-családra, házról-házra, rokontól és barátnőtől más rokonig és barát-

nőig a nagytitokban elmesélt „újság”, melyet a család fő maga sem biztos forrásból hallott ugyan, de amely mégis értékes csemege a háznépe s az asszony nép számára. Innen indul el azután a kőszá pletyka, hogy megdagadva, kiszínezeve, kibővítve és elferdítve újra napvilágot lásson valamilyen külföldi tudósításban, mint bizalmas úton beszerzett híranyag.

Az is nagyszerű hírforrás, ahol a jólétesültség látzatába burkolódzik eleinte az ember, hogy később annál szélesebb mederben indítsa el a beszélgetés folyamát, egymásután szabadítva fel a bizalmas és titkosjelzésű gétek sorozatát. A bizalmas baráti kör jelszava is sokakat téveszt meg a tekintetben, hogy mit lehet és mit nem szabad továbbadni. Barátaink társasága csak addig legyen társaság, amíg barátságunkkal senki sem kíván visszaélni. Mi több, az az igazi barátunk, aki maga is átérzi a szolgálati úton hozzánk jutott bizalmas adatok fontosságát és nem akar bennünket kényszerhelyzetbe hozni. Ha pedig magunk tapasztaljuk, hogy társaságunkba olyan egyén férközött, akit titoktartás tekintetében jogos szemrehányás érhet, akkor sürgősen szakítsuk meg vele az érintkezést. Ez az ember bennünket is aggályoskodás nélkül fog kiszolgáltatni, ha kedve, vagy érdeke úgy kívánja.

Az otthonnál és a baráti társaságnál gyakran súlyosabb jelentőségűek azok a helyek, ahová sokan járnak szórakozni. Vendéglő, kocsmá, kávéház kedvenc megkönyékező lehetőséget nyújt olyanok ellen is, akik különben szófukar emberek. Az alkohol hatása alatt hamarabb megoldódik a nyelv, hogy ellenállhatatlan kísérőként szegődjék ahhoz, akit már egyszer hatalmába kerített. Miért van az, hogy a legtöbb hivatásos hírszerző is alkohol útján igyekszik közelebb férközni azokhoz, akiktől híreket akar szerezni? Azért, mert tudja, hogy az ital erősen gyengítheti — ha nem egészen feltépheti — azokat a béklyókat, amelyek jellemünk, nevelésünk, kötelességérzetünk és mindezzel együtt titoktartási fegyelmünk rakott reánk. Miért van az, hogy a legénység ismeretlen egyénekkel való barátkozásai a kocsmában kezdődnek, de legalább is ott folytatódnak? Egy-egy pohár bor, vagy ingyenbe ajánlott fél-liter kicsiny kövecskét indított el, amely hajnal felé hatalmas lavinává növekedhetik.

Legegyszerűbb módja a bizalmas ismerkedésnek, amikor ketten fogják körül az egyenruhás embert és tréfás beszélgetés, pohárkoccintás közben lassan-lassan térnek ki az ismeretség tulajdonképpeni céljára. Az egyik csak a falusi „strohmann” szerepét játssza, hogy kitapasztalják az az áldozat hangulatát és nézeteit. Ha ez már nyilvánvaló, akkor a két idegen egymás között kezd bizonyos témákról vitatkozni, számítva arra, hogy a beszélgetés hevében a harmadik is valamelyik nézethez csatlakozik. Így ugratják, így vezetik a beszélgetés fonálát, gondosan ügyelve arra, hogy közbeközbe egy-egy ártatlan kérdést is elejtsenek, amelyre a választ tudtán kívül az adja meg, aki most cseppent bele ebbe a gyorsan ismerkedő ismeretlen társaságba.

Sorjában lehetne még folytatni ezeket a különböző eseteket. Valamennyi megegyezik abban, hogy szolgálati és hivatalos értesülések kerülnek illetéktelen tudomására, egyesek meggondolatlan magatartása és elővigyázatlansága folytán. Elesen el kell tehát választanunk szolgálati tevékenységünket magánéletünk bármely megnyilvánulásától. Háborúban pedig a titoktartást úgy kell tekintenünk, mint a meglepetés, tehát a sikert ígérő tényezők egyik legfontosabb alappilléret.

Talán túlságosan aláhúztam ennek a kérdésnek jelentőségét, de olyan időkből élünk, amikor szenzációhajszolás, kíváncsiskodás és fontoskodás túlságosan nagy szerepet

játszanak. Gondoljunk csak napilapjaink hatalmas nyomású címfelirataira, amik mögött rendszerint jelentéktelen eset húzódik meg. A titoktartásra való nevelés tehát el nem hanyagolható szolgálat, amelynek gyümölcsét béke és háború egyaránt megérleli.

És végül még egyet, talán a legfontosabbat. Ne becsüljük le soha annak az értékét, amit tudunk s ne becsüljük túlsokra azt, amit az ellenfeleink rólunk állítólag tudnak. A legtöbb ember azzal szokta magát megnyugtani: „Eh, mit, ez már aztán igazán jelentéktelen dolog, mit törődnek azzal külföldön, hogy ez a semmiség nálunk így vagy amúgy van-e?” Lehet, hogy az a dolog, amiről az illető tud vagy beszél, önmagábanvéve valóban semmiség, de ne feledjük, hogy Csonkamagyarországon nem egy kém működik, hanem sok s ha mindenik csak egy-két apró, jelentéktelen „semmiséget” szállít a megbízóinak, azok a sok apró hírből — mint mondtam — már nagyon is használható hírmozzaikat tudnak összeállítani. Csendőröknek nem kell újra példaképpen felhoznom, hogy a bűnügyi nyomozásban is így van ez: a nyomozás vezetője járőröket küld széjjel azzal a feladattal, hogy gyűjtsenek minél több hírt a bűncselekményre vonatkozóan. A járőröknek nem az a kötelességük ilyenkor, hogy csak azokat a híreket gyűjtsék és jelentsék a nyomozás vezetőjének, amelyeket maguk jónak vagy használhatónak tartanak, hanem hogy kivétel nélkül minden hírt, még a legjelentéktelenebbet is, amit megtudtak, hiánytalanul megjelentenek, mert a járőr nem tudhatja, hogy a nyomozás vezetője máshonnan még milyen híreket kapott s hogy a teljes kép összeállításához nem éppen csak még arra az egyetlen egy „jelentéktelen” adatra van-e szüksége, amit mi hoztunk neki. Nagyon jó példát olvastam erre, hogy messze ne menjek, a *Csendőrségi Lapok* multévi karácsonyi számának tanulságos nyomozásában, ahol a nyomozás vezetője így gyűjtötte a járőrök útján a különféle híreket s ahol az egyik tanu — nem is tudván, hogy voltaképpen miért érdeklődnek nála a csendőrök létesítésének magánviszonyai után — tudtán kívül elárulta őt azzal, hogy az illetőnek — önmagukbanvéve semmitmondó — magánviszonyairól a csendőröket tájékoztatta.

Azt is gyakran hallja az ember, ha egyik-másik bajtársát elővigyázatosságra figyelmezteti: „Ugyan, mit titkolozunk, hát azt hiszed, hogy azok nem tudnak mindent egészen pontosan, ami nálunk történik?” Hát persze, hogy tudnak egyet-mást, hiszen azért tartják és fizetik a hírszolgálatukat, de az is tapasztalati tény, hogy sokkal kevesebbet tudnak, mint amennyit feltételezünk, hogy tudnak. Az ilyen kifogás tehát nemcsak, hogy mentségére nem szolgálhat az illető bőbeszédű bajtársnak, hanem ellenkezőleg, súlyosbító körülményként kell a terhére róni, hogy figyelmeztetésünk ellenére is már szinte szándékosan gyarapítja ellenfeleinknek rólunk gyűjtött hírszagát.

Megemlékezem végül a csendőrség egyik különleges titoktartási kötelezettségéről, amely a Szolgálati Utasításban van lefektetve s amely abból a tilalomból áll, hogy a csendőrnek azt sem szabad a kívülvilág elé hurcolnia, ami a testület kebelén belül vagy az őrsön történik és pedig akkor sem, ha az illető eseménynek másokkal való közlése szolgálati szempontból egyébként nem volna aggályos. Erre a titoktartásra a csendőrség tekintélyének fenntartása szempontjából van szükség. Szolgálati szempontból például nem lenne okvetlenül szükséges titokban tartani azt, hogy X. és Y. csendőr haragban vannak, hogy az őrsparancsnok Z. őrmestert megdorgálta, hogy az őrsparancsnok neje összeveszett N. törzsořmester nejével, hogy a százados úr megvált-e elégedve a szemlén vagy sem, hogy K. csendőrt megfenyített és miért stb., stb., de vajjon volna-e tekintélye

akármelyik őrsnek is a községben, ha a saját szennyesét így kitergetné minkenki előtt s belső dolgokat, amelyeknek a laktanya falain belül kell maradniuk, a kívülvilág elé hurcolna. Persze, még inkább vonatkozik ez a tilalom olyan adatnak a titokbantartására, ami a csendőrnek a bűnügyi nyomozások révén jutott tudomására. Ezt már nemcsak azért kell titokban tartani, mert csendőrhöz nem illik a vénasszonyos fecsegés és a pletykázkodás, hanem azért is, mert a gyanúsított könnyen az őrs vagy az illető csendőr ellen fordulhat, hogy az ő ügyét a szolgálati titok megsértésével köztudomásra hozták, vagy hogy róla éppen valótlan hírt terjesztettek. Ezt a gyanúsított még inkább megteheti akkor, ha az ügyesség az eljárást beszűntette ellene, vagy ha a bíróság felmentette, mert ekkor az ártatlanságát és a terjesztett hír valótlanosságát még az ügyészi megszüntető határozattal vagy bírói ítélettel is igazolni tudja.

Egyszóval legyen a csendőr titoktartó, de nemcsak az úgynevezett „nagy” dolgokban, hanem a legkisebbekben is. És ne csak akkor legyen óvatos, amikor másokkal beszél, hanem szolgálati dolgokról egymás között, bajtársaival se beszélgesen olyan helyen, ahol a beszélgetést mások is kihallgathatják. Vendéglőben, vasúton és egyáltalában nyilvános helyen sohasem tudhatjuk, hogy az az ismeretlen, aki a szomszédasztalnál, velünk mitsem törődve olyan nagy érdeklődéssel olvassa az újságot, nem éppen csak azért tilt-e oda, hogy a beszélgetésünket kihallgassa.

Legyen tehát vezérelvünk: *Nem az a jó csendőr, aki jól tud beszélni, hanem aki jól tv! — hallgatni.*

Bőrbetegségek.

Mivel a bőrnek és hajzatnak a megbetegedései az életet csak igen ritkán veszélyeztetik, ezért a bőr megbetegedését inkább csak kozmetikai, szépségügyi szempontból szoktak elbírálni. Ijedtségre csak a bőrön jelentkező olyan tünetek szoktak okot adni, amelyek valamely általános belső betegség tüneteiként jelentkeznek, pl. a fertőzőbetegségek, a vérbaaj, stb. kiütései. A bőrnek azonban igen sok köze van az ú. n. külső szépséghez is. Innen van az, hogy a bőrnek legkisebb elváltozását a nők azonnal észreveszik és ha csak tehetik, azonnal orvoshoz fordulnak, hogy hódító fegyverüknek, a bőrnek az egészségét, szépségét el ne veszítsék, illetve azt még erősebbé tegyék. Ennek a női fegyvernek az örökös óvása és gondozása fejlesztette ki a ma már hatalmas mértékben kifejlesztett kozmetikát.

A bőr egy több rétegből álló formális zsák, amelyben a testünk foglal helyet. A bőr csak látszólag egyszerű; a valóságban komplikált szerv és a rendeltetése is az. Néha alig látható ráncok legsodálatosabb rajzolatai futnak benne; a ráncok legjellegzetesebbek az ujjak végén: ezek juttatták kezünkbe a bűnösök üldözésében oly fontos százzsájalékig biztos ujjlenyomatokat. Helyenkint a bőr

a szükséghez mérten igen vékony, másutt meg vastag, mint pl. a talpon, tenyéren, ott pedig, ahol a bőrünk erős és állandó dörzsölésnek van kitéve, szőrrel van borítva. Az ujjak végén, hogy a tapintás annál finomabb és egyúttal, a tájékozottság annál pontosabb legyen, körmök nőttek. Hogy a bőrünk ki ne száradjon, az egész testünk tele van mirigyekkel, amelyek váladékukkal nedvesen tartják a bőrt. A verejtékmirigyek mindenütt ott vannak, legtöbb van belőlük a tenyéren és a talpon. Kis kivezető csatornáik a bőr külső felszínére nyílnak. A faggyúmirigyek főleg a szőr- és hajszálak tövében ülnek. (A talpon és a tenyéren nincsenek.) A faggyúmirigyek termelik a fülcsírt is, amely nélkül a fül kiszáradva elpusztulna.

Felnőtt ember bőre átlag $1\frac{1}{2}$ —2 négyzetméter (15—20 ezer négyzetcm.) terjedelmű. A lefejtett bőr súlya $2\frac{1}{2}$ —3 kg, míg az alatta lévő és hozzátapadó zsírral együtt 25—30 kg-ot is kitehet.

Ritkán szoktunk arra gondolni, hogy bőrünknek milyen nagy szerepe van életünk fenntartásában. Mindig csak azt halljuk például, hogy a lélekzést a tüdők végzik. Pedig a valóságban a bőr is kiveszi a részét a lélegzésből, mert az ú. n. bőrlégzés segélyével távozik el testünkben a káros szén-sav egy része, de oxigént is veszünk fel a bőrön át. Ha a béka bőrének bekenik valami légmentes anyaggal, akkor a béka levegő híján elpusztul, míg ha a tüdőit kivágják, de a bőrének épen hagyják, életben marad. Hogy testünk melegének szabályozásában milyen fontos szerepe van a bőrnek, vagy hogy pl. a bőr verejték- és faggyúmirigyének segélyével sok káros anyagot tudunk eltávolítani testünkben, az is közismert. Ezen alapulnak a jótékony izzasztó kúrák, amelyek segítenek megtisztítani a testünket bizonyos káros anyagoktól.

A bőr színe annak egyik legjellemzőbb tulajdonsága. E réven a faji jellegnek is külső elárulója. A bőr színét a benne levő festék adja meg. Ezt a festéket maga a bőr termeli és főleg azokon a részekben van sok belőle, amely részek állandóan ki vannak téve a napsütésnek. A forró égőv alatti emberek egész feketék, az északiak világoszökek. Bizonyos testrészek minden népnél festényezetebbek.

Röviden összegezve: a bőrnek sok és nagy szerepe van az életünk megvédelmezésében; vizet, mérget, szén-savat választ ki; oxigént vesz fel; szabályozza a test hőmérsékletét, védi testünket a hideg, meleg, a marószerek, de különösen a külső fertőzések ellen; tapintó idegei révén tájékoztat bennünket a körülöttünk lévő melegekről, hidegekről, légáramlásokról, a tárgyak alakjáról, keménységéről, halmazállapotáról. A mirigyek váladékán kívül termel haját, az állatoknál: pikkelyt, szőrt, prémet, karmot, patát, szarvat, szárnyat és más egyéb védőeszközt.

A bőr, éppen ezen sokoldalú felhasználása miatt sok betegségnek van kitéve. Ismertettem már a bacillusok óriási szerepét az életünkben. Ezek a bacillusok állandóan tömegekben lepik el a bőrt is. Hogy mégsem tudnak átjutni az ép bőrön, azt maga a bőr akadályozza meg, ha másként nem tudja, akkor hámlással, amikor egész rétegeket dob le magáról, hogy a bacillusoktól megszabaduljon. A vörhenynél leváló bőr hemzseg a bacillusoktól. A sok-sok ismert és nemismert bőrbajnak még a felsorolása is hosszadalmas lenne. Mindennapi megbetegedések: repedések, kipállás, hegesedés, csalánkiütés, eczema, sömör, patánás, tbc. szemölcsök stb., stb.

A világháborúnak egyetlen tanulsága az volt, hogy mind a győztes, mind a legyőzött egyaránt vesztett a háborúban.

DOWER.

A bőr beteges szárazsága gyakori azoknál, akik lúgos szappannal igen gyakran mosdanak, avagy egyes bányákban, vegyigyárakban dolgoznak (pl. ammoniákkal). Egyeseknél meg az a baj oka, hogy örökölték a gyengén működő faggyú- és verejtékmirigyeket.

A száraz bőr könnyen kirepedezik s ekkor már kevésbé tudja a testünket védeni. Szárazbőrű ember sohse használjon lúgos szappant. Legjobb, ha tiszta vízben mosdik, vagy esetleg igen zsíros szappant használ. A szárazságnak jobban kitétt helyeket zsíros kenőcsökkel kell időnként bekenni (olaj, vizes glicerin, zsíros krémek, vazelin, stb.). Jól vigyázzunk arra, hogy a glicerint tisztán sohase használjuk a test bőrén, mert a glicerin rendkívül nedvszívó és csak eleinte puhít, később a bőrből szívja tele magát vízzel. Ezért csillog, fénylik már megszűről a glicerinezett bőr. Glicerinhez mindig egyharmad vizet kell önteni.

A bőr lehet túlszíros is. Ez éppen annyi bajt okozhat, mint a kiszáradt bőr. A bőr beteges zsírossága az ú. n. faggyú-ár (seborrhoea). Ez a túlszírosság okozza az úgynevezett mitesszereket is: a zsíros bőr ugyanis elszarusodik a felszínen és a faggyúmirigy kivezető nyílását elzárja. Így a kijönni akaró faggyúnak csak a vége áll ki, amelyre ráakodik a por, piszok, ettől lesz aztán fekete. A pattanások és az ezt követő genyesedések csúffá teszik a bőrt s a végén keléseket, tályogokat is okozhatnak. Ugyanezen túlszírosság szintén lehet okozója súlyos bőreczemáknak is.

Igen kellemetlen bőrbaj a rezesorr (borvirágos orr) néven ismert baj. Az emberek rendszeren azt hiszik, hogy az alkohol túlságos és gyakori élvezete okozza ezt a bajt. Ha ez így volna, akkor nagyon sok borvirágos orrot kellene látnunk. Ez nem így van, hiszen közismert alkoholisták sem viselnek rezes orrot. Szívójában, vérkeringésében, avarokban, nagyfokú érlemeszesedésben szenvedőknél és azoknál, akik sokat és sokszor kénytelenek túlhidegben avagy túlmelegben tartózkodni, a rezes-orr egészen természetes. Ilyenek pl. kocsisok, kalauzok, hajósok, erős rugóra járó orrcsüptetőt viselők stb. A borvirágos orr leggyakoribb oka mégis a túlszíros bőrön kifejlődő állandó krónikus lob. Természetesen, ha a zsíros bőrű egyén egyúttal sok alkoholt is iszik, akkor a borvirágos orra gyorsabban és nagyobb mértékben fejlődik ki. A baj oka itt is az, hogy a faggyúval állandóan telt mirigyek nem tudnak kiürülni, mert a lerakodott zsírréteg állandóan zárva tartja a kivezető csatornáikat s így a telt mirigy állandóan nyomja a környeztet; ezáltal állandó rosszabb táplálkozás és kisfokú lobosodás áll fent, ami viszont lassan a hajszálerek tágulásához vezet. Így jön létre a rezes orr és az orr körül a rezes arc.

Borvirágos (rezes) orrú egyén ne igyék alkoholt, feketekávé, teát; tilos mindenféle forró ital és étel, valamint a borsos-sós-paprikás ennivaló, a füstölthús és kolbász, továbbá a kovászos uborka. Tilos a hideg vízben való mosás, arctisztításra pedig benzint kell használnia. Ha mégis vízben akar mosakodni, az tiszta és melegvíz legyen. A szappanozás, a dörzsölés mindig tilos. Ugyancsak nem szabad a hidegből a melegbe és a melegből a hidegbe való hirtelen ki- és bejárás. Hosszabb ideig való kint-tartózkodásnál a rezes orrot és arcot vékony puderréteggel óvjuk legjobban.

A csalánkiütés és a bőrvizketés.

A csalánkiütés csak annyiban tartozik a bőrbetegségek közé, hogy a bőrön jelentkezik, de nagyon sokszor csak jelzője, tünete valamilyen más külső vagy belső meg-

betegedésnek. A nevét a csaláncsípés okozta bőrkiütéstől kapta. A csalán levelei és a szárai tele vannak finom, vékony pehelyszerű szőrökkel. Minden egyes szőrnek a végén kicsi, hegyes kis gömb van, a szőrszál töve pedig kis hólyagban végződik, éppen úgy, mint ahogy pl. minden ember haj- és szőrszálának is megvan a maga hajhagymája. A csaláncszőr tövében lévő hólyagocskában erősen csípő folyadék van, amely hangyasavat tartalmaz. Ha most a bőrünk hozzáér a csalánhoz, akkor a csaláncszőr végén lévő hegyes gömböcske belefúródik és mert mi tovább mozgunk, a kis gömb beletörlik a bőrünkbe, letörésekor pedig egy csepp folyadék jut a csalánhólyagból a bőrre. A bőrre jutó hangyasavat a hangyák csípéséből mindenki ismeri. A csaláncsípés nyomán a bőrön rögtön lapos-kemény, rózsaszínű kiemelkedés támad, amely igen erős vakaródzásra kényszeríti az embert. A csalánkiütés okozta duzzanat 1—2 óráig, néha 1—2 napig is megmarad s aztán nyomtalanul eltűnik. Esetleg csak az erős vakarás nyomai maradnak vissza.

A csaláncsípés okozta bőrkiütésekhez hasonló bőrkiütéseket és következményes súlyos viszketést idézhetnek elő a következő körülmények:

1. Bizonyos bőrélősdiek, mint a rüh, bolha, tetű, poloska, penész, stb., a hangya, pók, a hernyószőrök, amelyek vedlés után esetleg a levegőben röpködve jutnak bőrünkre.

2. Egyes gyógyszerek: ilyen lehet pl. a pyramidon, chinin, morphiun, cocain, arsen, vagy pl. a vérbaj gyógyszer a neosalvarsan injekció, a különböző szérum-injekciók (tetanus) stb.

3. Bizonyos belső betegségek, mint pl. a cukorbetegség, sárgaság, rák, vérbaj stb. Ezeknél a betegeknél a létrehozott és állandóan termelődő káros anyagok (toxink) halmozódnak fel az egész testben, így a bőrben is és viszketést idéznek elő, bőrkiütéseket azonban ritkán okoznak.

4. A bőr különböző megbetegedései legtöbbször csalánkiütésszerű kiütésekkel járnak és igen viszketnek; ilyen pl. az ecemák túlnyomó része.

5. Minden emésztési zavar, legyen az a gyomornak, vagy a beleknek a megbetegedése, avagy állandó székszorulás, mindig járhat kiütésekkel (csalánkiütések, pattanások, főfájások, stb.).

6. Vannak emberek, akiknél bizonyos élelmiszerek, eddig még nem ismert okokból csalánkiütéseket idéznek elő, ilyen ételnevelékek lehetnek pl. narancs, citrom, málna, füge, dió, főtt rák, tojás, hal, gomba, füstölt kolbász, kávé, tea, stb. Egyesek bizonyos ételekkel szemben annyira érzékenyek, hogy pl. már a málna látása is bőrkiütéseket vált ki náluk (ú. n. idioszinkrázia). A túlérzékenység oka itt csak az idegrendszerben kereshető. Ezek azok a betegek, akik a bőrkiütések mellett a súlyos viszketésen kívül még asztmás rohamot, súlyos szivgyengeséget, gége- és arcizomgörcsöket kapnak úgyannyira, hogy sokszor csak a gyors orvosi segítség tudja őket kimenteni a nagy szivgyengeségből (ú. n. anafilaxia). Jellemző dolog, hogy az ilyen betegek bőrre az ujjunk hegyével, tollszár végével, stb. betűket, alakokat, sőt akár egész térképeket rajzolhatunk. A rajzok óráig, néha egész napon át is megmaradnak élénk piros csíkok formájában (ú. n. dermatografizmus). Régen ezeket a túlérzékeny embereket boszorkányoknak tartották és sokat megégettek közülük, mert a bőrrajzolatok alapján bebizonyítva látták, hogy az illető az ördöggel cimborál.

Külön kell megemlítenem az öregkori viszketést, amely nem jár előzetes kiütésekkel, de annál inkább súlyosak lehetnek a vakaródzás okozta bőrelváltozások, ame-

lyek ecemákra, bőrgenyésedésekre vezethetnek. Az előrehaladott érimeszesedés okozta állandó bőrhámítás, túlságosan dohány-, kávé-, alkoholélvezet, morfinizmus, stb. mind súlyosbítják az öreg beteg helyzetét, akinek végül az idegrendszerét is tönkre teszi a viszketés okozta álmatlanság.

A csalánkiütés-viszketés gyógyítása sok esetben a legmerészebb orvosi vállalkozások egyike még akkor is, ha pontosan tudjuk a baj alapokát. Sokszor az alapbetegség-nél is nagyobb szenvedést okoz a betegnek a viszketés, amely az állandó vakaródzás révén genyes fertőzésekre vezethet, bőrbajokat okozhat. Ha valamilyen betegség a baj oka, akkor azt kell gyógyítani. Ha pl. tudjuk, hogy bizonyos ételek vagy gyógyszerek váltják azt ki, akkor azokat az ételeket — gyógyszereket — nem esszük, illetve nem szedjük. A kezelőorvos szívesen veszi, ha figyelmeztetjük őt arra, hogy pl. a pyramidon milyen kellemetlenségeket okoz nekünk. Az ú. n. gyomorrontásnál, vagy ha valami olyant ettünk, amit nem lett volna szabad, pl. fűgét, stb., akkor a legkitünőbb gyógyszer az azonnali és alapos hashajtás. Ha a bőr szárazsága idézi elő panaszainkat, akkor — mint láttuk — be kell szüntetni a túlságba vitt kézmosást, fürdözést, főleg a lugos szappanok használatát, dörzöléseket stb. A bőrgyulladások, illetve a viszketések ellen néha igen jó az orvos által előírt kvarc-kezelés és a napkúra. Mások a különböző kenőcsök, púderek, hintőporok, száraz, esetleg nedves meleg borogatások. Ha pl. a bőr ecemája viszketését csak jegesborogatással, avagy jégzacskóval tudjuk megszüntetni, de viszont viznek nem szabad az ecemához jutnia, akkor úgy járunk el, hogy a bőrre tett kötés fölé valami vízhatlan vásznat teszünk és csak erre jön a jeges borogatás, vagy a jégzacskó. Gyerekeknél, sőt felnőtteknél is sokszor jó szolgálatot tesz a kesztyűs kézzel való alvás, hogy az álomközben való éles felkaparást elkerülhessük.

Ezekután lássunk egy olyan tipikus, igen gyakori bőrbetegséget, amely az eddig elmondottak minden jellegét, tüneteit magán viseli, amely rövid időre egyenesen kiközösít bennünket még a családtagjaink közül is, de amely 3—4 napon belül mégis teljesen és biztosan gyógyítható. Ez a betegség

a rüh.

Társadalmilag szegénylivaló betegségnek szokták tartani, pedig bárki megkaphatja éppen olyan ártatlanul, mint a kanyarót, vagy a vörhenyt, ha nem is bacillusok, hanem a rühességet előidéző apró állatkák útján. Ahogy vonatból, villamosból, sőt jobb helyekről is poloskát, ruhatetűt, bolhát lehet hazavinni, éppen úgy magunkra szedhetjük a rühességet is, mert hiszen sohasem tudjuk, hogy kinek a helyére ülünk le, vagy hogy az általunk megfogott tárgyakat — főként nyilvános helyen — előttünk ki érintette meg.

A rüh nagyon régi betegség. Már Kr. e. 370-ben a legnagyobb görög filozófus, Aristoteles is tudta és leírta, hogy a rühességet apró kis állatkák idézik elő. Csak gyógyítani, kiirtani nem tudták évszázadokon át sem. Sok em-

Az emberiség rengeteget szenvedett attól a kegyetlen és elviselhetetlen politikától, ami a világháborúiból sarjadt. A gonosz és ostoba politika áldozatai vagyunk. Ezt már mindenütt elismerik. S a beismerés egyúttal jele egy bölcsőbb politika és jobblét elkövetkezésének.

Borah.

ber el is pusztult a rühesség okozta következményekben. Általában a hatalmas nagy magyar úr, Csák Máté is, akit a felvidéken fejedelem módjára uralkodott, ebben a betegségben halt meg.

A rühességet egy kicsi kis állatka, orvosi nyelven egy kis atka idézi elő, amely csak melegvérű élőlényeken tud élni. Nemesen az emberek, hanem a legtöbb állatnak is megvan a rajta előszeretettel elősködő maga atkája. A háziállatok közt néha járványszerűen lép fel. Az állat bőre gyulladába esik, genyed, majd a rühes helyeken kihull a szőrzet és az állat testén helyenként ötkoronásnyíl, tenyérszűny, pikkelyszerű szőrnélküli foltok maradnak vissza. Minden állatot, madarat megtámadhat, így a tyúkokat, nyulakat és köztük valóságos vérszedeget idézhet elő. Háziállataink közül a kutya sokszor szenved benne. Innen van a régi esűf magyar kifejezés: rühes kutya.

Az emberi rüht előidéző rühátka (*Sarcoptes scabiei*) peték útján szaporodik. A hím hossza $\frac{1}{4}$ milliméter, a nőstényé $\frac{1}{2}$ milliméter. Fehéres-szürkés, áttetsző színe van. Testén pikkelyek, serték, tüskék vannak, a hasi oldalon pedig még külön tapadó korongok segítik a megkapaszkodásban. Nyolc lábán van, a lábain serték, tapadó korongok és külön karmok is vannak. Amikor a rühatkák az emberi bőrre kerülnek, azon ide-oda mászkálnak. A párosodás után a hímek azonnal elpusztulnak, míg a megtermékenyített nőstények azonnal megkezdik az emberi bőrre való beásásukat. Az ember ekkor, a beásás kezdetekor vesz valóban tudomást a hőrén élő atkáról, mégpedig a kezdődő kínos viszketés-vakaródzás révén.

Csak a nőstény ássa be magát a bőrbe. Ezt az ásfúró műveletet a hegyes, kúp alakú szájával végzi. A rühátka által ásott alagút $\frac{1}{2}$ —1 cm hosszú, sokasem egyenes, hanem rendszeren sarlós alakú. A beásás tulajdonképpen nem a bőr alá, hanem a bőr rétegei közé történik. A nőstény atka előlgy ássa, fúrja az alagutat, amíg a petéit mind le nem rakta maga mögött az alagútban. A szürkés-fehér alagutat tehát a peték és az anya váladéka tölti ki, míg az alagút legvégén ott ül a nőstény atka, amit parányi kis hólyag alakjában látni is lehet. Érdekes, hogy amikor az atka már az utolsó petéjét lerakta, akkor ő is elpusztul, mint a hímek a párosodás után. A bőrbe furakodó atka nem vérrel él, hanem a fúrás alkalmával lefejtett hőrszövetek eszi meg.

Az alagútban anya nélkül maradt peték a test melegétől (ezért az állandó egyforma melegért rakja a hő alá az állatka a petéit) 5—8 nap alatt kikelnek és akárcsak a csírke a tojásból, mind kibújnak az alagútból a bőr felszínére és ott növekednek, majd párosodnak és azután megint előlgy kezdődik a folyamat a már leírt módon.

A rühátka csak a test bizonyos helyein, főleg a bőr ráncos helyein szokott elhelyezkedni. Ilyen tipikus helyek: a kezujjuk közei, a háti oldalon, a csukló ráncja a tenyérfelső oldalon, a könyök hátulsó felszíne, a hónalj ellékő ráncjai, a derékon a ruha kötési helye, kisgyerekeknél a far bőre, nőknél a mellen. Amikor az atka a hőre jut, attól számítva átlag 14 nap múlva kezdődik a viszketés, tehát ennyi a lapangási idő. A hímek tehát átlag 14 napig, a nőstények 22 napig élnek.

A rühesség egyetlen tünete a viszketés, amely a meleg szobában, avagy éjjel az ágyban fokozódik. A hőrt (szőrszálakat) vakaró ujjak körmeivel természetesen ráját magunk máshová is belénk oltjuk a rühatkákat. A viszketést kö-

vető vakaródzással össze-viasza sértjük a bőrünket. A sértések helyein pattanások, genyes hólyagok keletkeznek. Ezt a genyedet a vakaró kéz ujjal szintén máshová is beoltjuk. További következmény az ecéma, amelyet pedig már rendkívül nehezen, néha hónapok, sőt évek múlva lehet csak meggyógyítani. Az ecémán kívül a genyes helyeken nagyobb kelések, sőt orbánc is támadhat.

Hogyan kell a rühességet meggyógyítani? Ettől a betegségtől nemesen az előbb leírt és esetleg súlyosabb is válható következmények miatt kell az embernek minél előbb megszabadulnia, hanem azért is, mert mások is könnyen megkaphatják a bajt, másrészt pedig, mert rühességben szenvedő ember nem mehet sehová, ki van zárva a társadalomból. (A nők figyelmét pedig felhívom arra, hogy a rühes helyeken örökös foltok maradhatnak a bőrön).

Többféle, úgynevezett modern gyógyító eljárás ismeretes, de ezek részben nem egészen biztosak, részben pedig olyan, gyorsan ható szerek alkalmazásán alapszanak, amelyek a bőrön át felszívódnak a megtámadják a szervezetet, de különösen a veséket. Erre gondolunk azok, akik pár órára, egy napos kúráról hallanak. Az ilyen megbízhatatlan gyógyítómód helyett ajánlok én itt egy jobbat. Nem is kell hozzá orvost hívni, nem kell a bajról senkinek tudnia, házlag, otthon elvégezhető és ami a legfőbb, teljesen biztos és igen olcsó eljárás.

A kúra 4 napig tart és a következőkben áll:

1. Lehetőleg meleg fürdőt, vagy ha ez nincs, jó melegvizet és úgynevezett zöldszappant (Sapo viridis) használjunk. A szappan hajjával egész testünket, de különösen a viszkető a már említett helyeket 15—20 percig jó erősen dörzsöljük be. A zöldszappannal való alapos bekenés célja, hogy a hőrt felpuhítsuk, lehámlasszuk azért, hogy a petéket tartalmazó alagút tetejét szabadabbá tegyük az atkák petéket megőző kenőcs számára.

2. A rühatkák és peték megölésére a kénkenőcsöt használjuk. (Rp. Sulfur, praecip. grm. 20,0; Kalii carb. grm. 10,0; Vaselinii flavi grm. 100,0, S. Kénkenőcs.) Ezt a kenőcsöt recept nélkül, így lehet is kiindulni a gyógyszerár. Ezzel a kenőccsel mosakodás után a jól megszártott, ruhával jól letörölt egész testet a nyaktól kezdve a hokáig bekenjük.

3. A második napon minden mosás és szappanozás nélkül újra bekenjük a bőrünket. Tehát egyszerűen csak rákenjük a kenőcsöt a tegnapi kenésre.

4. A harmadik napon ugyanígy még egyszer, tehát harmadszor is bekenjük magunkat.

5. Az utolsó bekenés után 24 óra múlva bármilyen szappannal, de meleg vízzel jól megmosakodunk és ezzel már teljesen és biztosan meg is szabadultunk a rühtől.

Kisgyermekneknél fürdés után a vörös, izgatott bőrt valami hintőporral be kell hinteni, mert a bőrön gyulladás támadhat. Erre a célra igen jó és olcsó a „Talcum“-nak nevezett és recept nélkül is kapható fehérszíni hintőpor. A bekenések alatt nem kell olvtlenül fehérmeműt változtatni, tehát 4 napig mindig ugyanaz a fehérmemű maradhat a testen. A kúra befejezése után azonban természetesen friss, tisztán fehérmeműt kell venni, a kenőcsös régi fehérmeműt pedig lágos vízben ki kell főzni, az úgyhuzatot, lepedőt, vánkoshuzatot szintén ugyanúgy ki kell főzni, vagy ha fertőtlenítő gép van, akkor fertőtleníteni. Az egyszerű kimosás nem elég; a kimosott, de ki nem főzött fehérmeműtől a betegséget újra visszakaphatjuk. Az ágyat forró léggel szintén jó le kell mosni.

KI TUDJA?

Ki a németek két legnagyobb költője?

Dr. Komány Gyula főorvos.

Egy öreg bajtárs emlékére.

Irta: SZAJKÓ VIKTOR Őrzsőrmester (Balatonboglár).

Billezky Mátjának hívták, 45 éves öreg népfelkelő volt, zombori lakos. Magam akkor még bajszatlan, növekedő legényke voltam, de szenvedésben, kitartásban eltűnt közülünk a kor. Hatgyermokes családapja és surbankólegény egyazon fegyver alatt, ugyanabban az árokban, ugyanannak a gránátnak a füstjében egyonlók lettünk: bajtársak.

A Stochod partján vigyáztunk akkoriban az oroszokra. Igazán csak vigyázgatni kellett rájuk, mert a „szabadság” férgé akkor már szétrágtá az orosz armádiát s a fegyelemből kivetkőzött orosz muzsik éppen csak magán hordozta az egyenruhát, de már nem volt katona. Húsz magyar baka egy ezred ilyen oroszra legendő volt. Ebben az időben jól is meit a sorunk odakint. Pipázgattunk, beszélgettünk, néhányan kártyacsatákba temetkeztek s így teltek szép nyugodalmasan a napok. A világ végélg elháhorúszkodtunk volna így. A figyelők csupa megszokásból leadtak egy-egy lövést, az éjszakát világítótoronkénték tarkították, másfelőlben pedig béke honolt a két arevonál között. Így tartott ez egészen addig, amíg a szabadságomra is sor került.

Lefrhatatlan érzésekkel űtem vonatra. Mikor pedig hazérkeztem, szinte álomvilágba kerültem. Fűresen volt, hogy az emberek nem bújnak be a földbe, szabadon járnak-kelnek s fűresen volt az első éjszakám otthon, amikor azzal a gondolatlalt fektüdtem le, hogy az a ház, amiben fekszem, egész bizonyosan ott fog állni holnap reggel is, nem fogja egy gránát levinni a tetefjét.

De ennek is vége lett. Nehéz szívvel vettem búcsút szülőimől, szegény apámat már nem is láttam többet. Felindultam hát kifelé s amikor a vonatra felültem, attól kezdve már csak az volt a legfőbb gondom, hogy a szabadságomról pontosan vonuljak be. Egylk napról a másakra elfelejtöttem az otthon kényelmét, biztonságát és már csak azokra gondoltam, kik odakint a föld alatt beszélgetnek az — otthonról. Az igazi bajtársiaságnak hihetetlen ereje van, szinte a családnál is nagyobb. Én akkoriban ezt jól megtanultam s ennek köszönhetem, hogy a bajtársiaság rendkívül értékevel és erejével tisztában vagyok.

Az a csoport, amellyel én is szabadságra jöttem, találkozt beszél meg a budapesti Keleti pályaudvaron. A találkozás idejében azonban csak Billezky Mátját láttam ott, a többiek pedig hiányoztak. Ugyan mi lett a többivel? Otthonmaradtak? Talán egy-két napot hozzúrágasztanak a szabadsághoz? Akármel lehetett is az oka ennek az elmaradásnak, igen kellemetlenül érintett, mert a szabadságról mindig pontosan bevonult mindenki. Később tudtam meg, hogy most sem a bajtársalmban volt a hiba, más ok miatt nem találkoztam velük össze.

Szegény Billezky Mátjának, öreg népfelkelő, hogy ragszkodott hozzám, a legénykéhez. Nagyon magas ember volt, én meg inkább az alacsonyokhoz tartoztam, fűresen pár voltunk hát melkettan együtt. Az öreg Zoro, meg a fiatal Huru, valahogyan így festettünk. Billezky életében ha két ezer utazott vonaton, akkor is csak mint katona. Én lettem hát a vezetője s én vigasztaltam, amikor az otthon hagyott gyermekeket emlegette. Vigasztaltam s ő megonyhult. Mikor a határt álléplük, az öreg még könnyezve mondott búcsút a magyar földnek, de azután egyre nyugodtabb lett. Már ő is odaszámította magát a nagyobbik családdhoz: a bajtársainkhoz s ettől fogva csak őrről folyt közöttünk szó.

Feltűnt nekem, hogy csupa eseh katonával van tömve

a vonat, holott hazajövet magyar szótól voltak hangosak a kocsik. Akkor még nem tudtam ennek az okát, azóta megtanultam; a magyar katonának nem ott van a helye, ahol születel a harc, hanem ott, ahol a legerősebben tombol. Ez volt az oka annak, hogy visszafelé mintha meghalt volna a magyar szó, a magyar fiúk akkor már az olasz hirtetereen voltak.

Hosszadalmas volna leírni a nehéz utat Kovellg. Az öreg Billezky egymagában húszszor is elveszett volna. Nagynehezen mégis megérkeztünk s ott azzal fogadtak bennünket, hogy az ezredünk az olasz hirtetere menl. Mentünk tehát mi is utána Ljubach felé. Egész világkörül utazás volt ez akkor nekem, de különösen öreg bajtársaimnak. Tehervonatra pakoltak bennünket más ezredből szabadságosokkal együtt, akik nem kapbák, meg idejében a táviratot értesítést. A velem egyidőben szabadságoltak ezt a táviratot megkapták, azért hiányoztak a találkozásról.

Kéthetes „kéjutazás” után Ljubachba érkeztünk, de töretlen volt bennünk a vágy, hogy melőbb a bajtársaink között legyünk. Az öreg bajtársal ezen a hosszú úton nagyon összemelegedtem s fiatalos jókedvem annyira hatott rá, hogy már ritkábban gondolt haza s végül is már csak a legkisebbik gyermekeket emlegette. Elválásztthatatlannak lettünk, testvériesen elosztottuk a hácskal búzából és a somogyi rozsból süttött hazai elpókat.

Ljubachból aztán hamarosan kijutottunk a tűzvonalba. Billezky Mátjának nem rendült meg, amikor a nehéz olasz ágyúk dörgése mind erősebben ársztotta el a levegőt. Ő volt az, aki még engem, a fiatal is gyorsabb haladásra nógatott, elfelejtkezett mindendről, ami a világhoz köti s nem maradt már belőle más, mint a szorongatott bajtársal közé igyekvő magyar katona, annak is a legoleje: magyar baka. Billezky Mátjának nem követelt el nagy hadltetteket, de hős volt a javából, mert nem a muszaj vitte őt oda, ahol a halált osztogatták, hanem a hősiesség elszántság.

Azán icélültünk a San Gabrielere. Jelentkeztünk a századparancsnokunknál, Szles Jenő főhadnagy úrnál, aki a háború első napjától kezdve vezette a századot tüzönvizen keresztül. A hosszú keresgélés után úgy nyitottunk be a századparancsnok fedezékbe, mintha hazérkeztünk volna, ugyanígy fogadott bennünket a főhadnagy úr is. Renne az ágyúk pergőtűzében, de mégis — otthon voltunk.

Billezky Mátjának nem akart elszakadni mellőlem akkor sem. Együtt is maradtunk. Másnap hajnalban támadnunk kellett s mi egész éjszaka a kukoricafosztásokon azokoson mezeikkel traktáltuk egymást. Pedig akkor már elég közel voltunk az olaszokhoz: 60—70 lépésre. A figyelők kézi-gránáttal üdvözölték egymást.

Reggel 6 órakor tüzérségünk megkezdte az előkészítést. Egy láng és füst volt körülöttünk a világ, bñrt an olasz tüzelek is korán keltek. Azután nekilendültek a rohamosaink, halszárnnyon betörték az olasz állásba. Ekkor megkezdődött az általános támadás. Már a kezünkben volt a gyűzelem, amikor egy eseh ezred megfutamodott. Századparancsnokunk mind a két kezébe pisztolyt fogott s úgy igyekezett a eseh futásának gátat vetni, de a sok eseh gyűvasága elsöpörte ennek az egy embernek a hősiességét.

Annak a somzodétnak, mely 1914-ben volt kormányon, nincs semmi oka a dicsekvésre. Kátlyba vittük a világ szekerét, ami a történelemben példátlan összeomlásokhoz vezetett. Nincs jogunk a Gondviselésre hártani a felelősséget.

LLOYD GEORGE.

Olasz keresztútba kerültünk, a csatát fel kellett adni, de a balszárnyon estig oda voltunk szögezve az olasz álláshoz. Sem ők, sem mi nem mozdulhattunk a tüzéség miatt. Sokan meghaltak akkor.

Szegény Biliczki Mátyás is. Mellettem érte egy olasz golyó, szíventalálta. Este vissza kellett húzódnunk a saját állásainkba, ott kellett bagyni a többiekkel együtt Biliczki Mátyást is. Nemsokára jött azonban a nagy áttörésünk s akkor megkerestem és a sziklákról összekapart földdel elhantoltam. Csakánybaltámmal fejfát tácoltam össze s erre ráírtam: „Itt nyugszik Biliczki Mátyás 19. népfőlkelő gy-ezred, 1. zlj., 2. századbeli honvéd. Hősi halált halt 1917 szeptember 22-én.”

Biliczki Mátyás, öreg bajtársam, tudod-e, látod-e onnan felülről, hogy szülőföldedet dobrovojacoknak osztogatják s a gyermekeid szerb iskolába kényszerültek? Én kegyelettel gondolok kihűlt magyar szívedre, egyszerű, szürke, de annyira dicsőséges hősi halálotat Mindenszentek napján megkönnyeztem, de gondolsz-e Te is rám, ránk, többi magyarokra, akik a béke hősi halottai vagyunk?

A becsületes zsvány.

Írta: SIMON PÉTER őrmester (Vajdárska).

Tulajdonképpen nem zsványról, hanem a Zsványról, gyermekkorom hűségese négy lábú kis játszópajtásáról lesz szó ebben a rövid kis emlékezésben. Akkoriban még Nagymagyarországban éltünk, híre sem volt a világháborúnak. Nagykörű a neve annak a kis falunak, amelyben én Kánya Antal uramnak — becsületes csizmadiamesternek — voltam az időben egyik legesintalanabb inasa. Mesterem büszke magyar volt, de büszke nemcsak a remekbe szabott csizmákra, hanem őseire is, akik nem dicséretet, hanem kardot forgattak régente, aprítva ellenségeinket, akár a répát. Sokat mesélt nekünk őseiről a mester, soha sem felejtve el hozzátenni végezetül:

— De azt is megmondom nektek, hogy Kánya Antal csizmadiamester — jeles kuruc vitézek ivadéka — soha hazugságban nem találtatott s meghal inkább az igazságért, ha a sor úgy hozza magával...

Istenem, hova tűntek ezek a régi, drága kuruc csizmadiamesterek! Akik igaz, hogy soha nem siettek valami nagyra, de amit megcsináltak, azt jól csinálták meg s akiknek a szíve neme kuruczív volt, há ugyan dikics jutott is már nekik az ősi kard helyett. Az embert leginkább a gyermekkor színes emlékei fogják meg s ilyenkor szédülünk meg leginkább attól a szörnyű örvénytől, ami a régi magyar életet a mai kétségbeesett, mindenféle jelszavakban és nyomorúságban tántorgó magyar zűrzavartól eiválasztja. Állotta a szavát akkoriban mindenki, volt becsület az emberekben fölösen, de vigyázott a becsületesre, tisztességre akkoriban még — a kutya is. Kánya Imrét is egy kis kutya térítette vissza az egyenes útra annak idején, amikor görbe nyomra tévedtek a cipőtlen gyermeklábai.

A Ruthénföldön rálőnek az emberekre, akik kegyeletet kérnek. Aki fogalmat akar alkotni a szívedesről és a nyomorúságról, annak nem kell olyan vitékre mennie, ahol kolera pusztít, vagy ágyúk dörögnek, hanem menjen a Ruthénföldre, amely a csehszlovák köztársasághoz tartozik.

LA TRIBUNA.

A dolog úgy történt, hogy a mester kislánya — akit Imrűskének neveztek, ha jó volt, de akit irgalmatlanul, minden megszólítás nélkül elpáholtak szülei, ha rossz volt — szóval az Imrűske kint játszott a réten a pajtásaival. Egyszer csak azt mondja a Kovács Józsi, hogy ő holnap sárkányt csinál s az magasabbra repül, mint a legmagasabb fa teteje.

— Az semmi! — legyintett Kánya Imre. — Én olyan magasra engedem holnap a sárkányomat, hogy túlmege az a felhőkön is

— Nem hiszem! — pattant fel Kovács Józsi.

— Mibe fogadsz?

— Tíz üveg-golyó.

— Tartom!

Ezek után Kánya Imre hazament. Cseppet sem volt valami biztos hangulatban. Arra gondolt ugyanis, hogy spárga talán még csak akadna a faluban annyi, ami feljuttatja a sárkányt a felhők fölé, de hol az a tenger pénz, ami ennyi spárgához kellene? Így hát oda a tíz üveg-golyó, de ennél is nagyobb baj a szegényen.

Mikor így morfondírozva hazaért, édesanyja kezébe nyomott két ezüst koronát, elzavarta a fűszereshez kávéért, cukorért.

Imre megmarkolta a „nagy pénzt” s elügetett a boltos felé. Szíve dörömbölni kezdett a mellkasában. Mi lenne, ha spárgát venne ezen a tenger: pénzen? Otthon azt mondaná, hogy a pénz elveszett. Megér az egy verést, hogy a sárkánya a felhők fölé repüljön? Meg. Megér az mindent. A lelkiismeret pedig nem nagy úr az ilyen kis legénykében s így hamarosan meg is adta volna magát, ha Imre észre nem veszi, hogy apja kedves kis kutyája — a Zsvány — ott ugrál a háta mögött s figyeli őt.

— Nem mégy haza! — kurjantott rá haragosan. — Nem kellesz kísérőnek, na eridj, mars haza!

A kutya megszaladt, de azután visszafordult és észrevétlenül kísérte a kisebbik gazdáját, aki még soha sem volt hozzá ilyen goromba.

A gyerek pedig betért az üzletbe s már szinte lázban, talán maga sem tudva, hogy mit mond a szája, rendelt:

— Kérek két koronáért spárgát!

— Nem lesz az sok? — kérdezte a segéd.

Megdobbant az Imre szíve, de aztán azt mondta elszántan, hogy nem, az sem lesz sok, mert neki nagyon ho szű spárga kell.

Most már szó nélkül kiadták neki a spárgát, letette a pultra a gyerek a két koronát s rohant ki a boltból.

Csakhogy ám nagyon megnehezültek hazafelé a léptei. Hiába akart, nem tudott sietni. A spárgánál is fakóbb lett az arca, a szíve furcsán kalimpált s a lelkiismeret most kezdett benne igazán dolgozni:

— Tolvaj vagy! Mennyit dolgozik az apád ezért a két koronáért...

A gyerek egyszerre megrettent, sírva fakadt s megült az úton, mint a cövek. Nem tudta, merre forduljon most már. Mit tegyen, hogyan csinálja vissza ezt az egész vásárt. Végül is egy hirtelen mozdulattal belökte a spárgát a vízes árokba, mert azt hitte, hogy ha a spárgától megszabadul, akkor megszabadult attól is, amit tett. Rohant hazafelé, mintha boszorkányok üldözték volna.

A jó Kánya néni furcsán nézett rá:

— Hol a kávé, meg a cukor?

— Nincs... — nyögte az Imrüske.

— Hát a pénz?

— Elvesztettem.

Kitűnt azonban, hogy a szegény csizmadiáné is jó nyomozó, ha nagypénzről van szó, mert keresztkérdést adott fel az anya a fiának:

— Voltál a boltban?

— Voltam, — bukott bele a gyerek a verembe.

— No, hát miért mentél be, ha a pénzt elveszítetted?

Imrét villámként érte ez a váratlan kérdés. Nem tudott szólni, csak lesütötte a szemét.

Ebben a pillanatban pedig mellettük termett a Zsivány. Vígán ugrándozott a hátsó két lábán s a szájával egyre nyujtogatta a fiú felé az eldobott spárgagombolyagot. Az hitte szegény, hogy örömet hoz, pedig mást hozott.

Kányáné ugyanis irtózatosan elverte a felhőkbe szárnyaló fiacskáját, kiből aztán az évek során derék ember nevelődött. Soha sem állott bosszút a Zsiványon. Sőt, még jobban szerette, mint addig, mert a gyermekszív ösztönösen is hálás tud lenni annak, aki rátereli a tisztesség útjára.

De sok embernek elkelne most egy ilyen becsületes Zsivány! Nem akarnak e manapság sokan is a felhőkön túl repülni? Nagylábon élni, felengedni a sárkányt minél magasabbra, ha mindjárt csalják, lopják is hozzá az élet eszközeit, mint a Kánya Imrüske a spárgáját...

Derék jószág voltál kis Zsivány kutya, szívesen fogadlak emlékeim sorába annak ellenére is, hogy neked négylábon kellett járnod a becsület útját, mert rávezettél erre az útra egy embert is!

LEVÉLSZEKRÉNY.

Tekintetes Szerkesztőség!

Mint Kapuvár lelkipásztora tisztelettel kérem, legyenek szívesek alábbi soraimnak b. lapjukban helyt adni:

A tél közeledtével Kapuvár községben is mozgalom indult a szegények felszólítására a Ker. Nőegylet vezetésével. A sok adomány között legmegkapóbb volt a helybeli csendőrség szeretetadománya. A kereszténység legszebb ünnepe alkalmával minden felszólítás nélkül a kis létszámú örs teljesen felruházott két szegénysorsú fiút nagyszerű téli ruhával, lábbelivel, azonkívül a legszigorúbb téli hónapokban vállalta egy szegény fiú élelmészét. Mindig büszkék voltunk derék csendőreinkre, de mostantól fogva még nagyobb megbecsüléssel tekintünk rájuk, mert meggyőződünk, hogy nemcsak keményvígású katonák, hanem melegszívű embertársak is, akik sok tehetőséget megsgyenyítve, a felebaráti szeretetnek gyönyörű példáját adták.

Kapuvár, 1932 dec. 22.

Teljes tisztelettel
Valkóch János,
csesposztlépbános.

Pályázat.

1. Pályázatot hirdetünk csendőr-jelmondatokra, amelyek mindenike a csendőr hívatásának, magán- és szolgálati életének, magatartásának, erkölcsiségének, kalonavagyi csendőrmivoltának egy-egy alapvető követelményéért juttassa kifejezésre.

2. A jelmondat egy mondatnál — versben négy sornál — hosszabb ne legyen. Tartalma a csendőr legfontosabb tudni- és megjegyezni valóját rögzítse néhány megkapó, találó, rövid és mégis kifejező szóval, szövege pedig nyelvtanilag kifogástalan, de azonkívül gördülékeny, tetszetős, egyszerűbb ember által is könnyen megérthető, megjegyezhető és tanulható legyen.

3. A jelmondatban idegen szónak nem szabad előfordulnia.

4. Szabályzatokból idézni szabad, de más honnan vett idézetet saját szöveggel nem szabad összekeverni. Idézetnél mindig meg kell mondani, hogy honnan való.

5. Belföldi vagy külföldi írók munkáiból, mondásaidból vett idézetekkel szintén részt lehet venni a pályázaton, ha azok tartalmát a csendőrré vagy a csendőrségre is lehet vonatkoztatni. Az idézet aki oda kell írni az író nevét, valamint, hogy azt a beküldő honnan (milyen könyvből, gyűjteményből, műből stb.) vette. A Csendőrségi Lapokban eddig megjelent idézetekkel nem lehet pályázni.

6. Természetes azonban, hogy a jelmondatokat nemcsak szabályzatokból vagy mások munkáiból lehet kihozni, hanem a pályázó maga is állíthat össze olyanokat, sőt úgy hisszük, hogy számunkra valószínűleg azok lesznek a legmegfelelőbbek, amelyek egyenesen a csendőrség számára íródnak.

7. A jelmondatok tartalma ne csak erkölcsi vagy filozófiai tárgyú legyen, hanem a közbiztonsági, a megelőző, nyomozó szolgálat, a bajtársiasság, az örsbeli és magánélet stb. köréből vett gyakorlati tanácsokat, megazívlelendő igazságokat, tapasztalati tényeket stb. is tartalmazzon.

8. A pályázaton nemcsak a csendőrség legénységnyi állományi egyénei vehetnek részt, hanem tisztis is, sőt polgári személyek is. A pályázatokat írógéppel vagy jól olvasható kézírással, a papírnak csak az egyik oldalára és felhasználásosra kell írni.

9. A pályázatokat — melyekre a jelígyt az első oldal jobb felső sarkára kell írni — aláírás nélkül kell beküldeni a szerkesztőségbe, 1933 április 1-ére. Azok felett bírálatbizottság fog dönteni, úgy, hogy a pályázók neveit nem fogja ismerni. Az eredményt — a nyertesek jelígyt — az 1933. évi május 1-i számunkban fogjuk közölni s a nyerteseknek — ha akarnak — április folyamán kell jelentkezniük. A nyertesek nevét a június 1-i számunkban fogjuk közölni.

10. Minden elfogadott jelmondatot szép és hasznos emléktárggyal jutalmazunk. Ha valakitől több jelmondatot fogadunk el, akkor az emléktárgy értéke is ennek megfelelőleg emelkedik. Ha ugyanazt a jelmondatot többen küldik be, sorshúzás dönti el, hogy kié a jutalom.

11. A jutalomdíj odaítélésénél és elfogadásával a jutalmazott jelmondatok a Csendőrségi Lapok tulajdonává válnak; kifejezetten fenntartjuk tehát azt a jogunkat, hogy azokat tetszésünk szerű felhasználjuk, sokszorosítsuk és az örsöknek vagy más alakulatoknak akár falitáblák alakjában, akár másként kiadjuk.

A gyalogos muskétás puskával való gyakorlataihoz a XVII. század első felében 143 vezényező szolgált, melyek közül 99 mozdulat egyedül a puska elsütéséhez és újból való megtöltéséhez volt szükséges.

Gátea Lőrinc törzsőrmester.

Gátea Lőrinc törzsőrmester igazi harcos volt. Mint csendőr, önként kérte a harcoló csapatokhoz való beosztását. Csak a harctéren s ott is csak a tűzvonalban érezte jól magát. Mint raj-, osztag- és szakaszparancsnok küzdött az ellenség ellen. Résztvett az oroszok, olaszok és a románok elleni harcokban és mindenütt dicsőséget szerzett a magyar csendőr névnek.

1916. évben az orosz harctéren, a m. kir. 315. honvédszázados 11. zászlóaljnál teljesített szolgálatot. Október 4-én az oroszok hosszú tüzérségi előkészítés után óriási túlerővel megtámadták Vojnintól (Volhinia) délre lévő állásainkat. Bár csapataink hősiességgel harcoltak, az orosz túlerő állásainkba behatolt. A magyar honvédek ellentámadásba mentek át s a mindent megsemmisítő ágyú- és géppuskatűzben irtózatossá küzdelem kezdődött az állások birtokáért. Gátea törzsőrmester szakaszparancsnoka megbeseült. Ő vette át a szakaszparancsnokságot, személyes bátorságával lelket öntött embereibe és a szakaszt rohamra vezette, mellyel az ellentámadás sikerét biztosította.

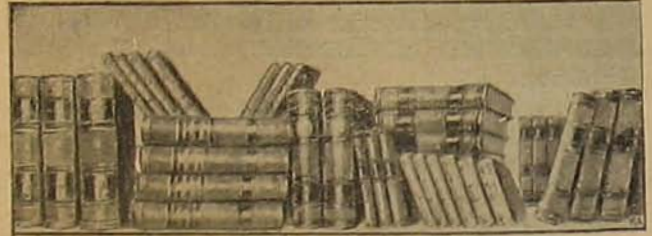
Ezzel meghiusult az oroszok további előnyomulása s a jobb- és balszárny mentesült a bekerítés veszedelmétől.

Akkori ezredparancsnoka ezt írta róla: „Az állásainkba behatolt oroszok elleni ellentámadásnál a legnagyobb ellenséges pergőtűzben, rettenthetetlen bátorsággal támadt a túlnyomó erejű ellenségre. A pusztító ágyútűzben már-már ingadozó embereket hősi példájával fellelkesítette s azokat ellenállhatatlan rohamra vezette. Vitéz magatartásával nagyban hozzájárult az ellentámadás teljes sikeréhez.”

Gátea Lőrinc törzsőrmestert ezért a hősi tettéért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

A későbbi harcok folyamán 1917. évben a bronz vitézségi éremmel, majd 1918. évben a koronás ezüst érdemkereszttel — a vitézségi érem szalagján — tüntették ki. Előbbit a román, utóbbit pedig az olasz harctéren érdemelte ki.

Kitüntetéseit viselve büszkén; mi is büszkék vagyunk az ilyen csendőrré!

CSENDŐR LEXIKON.

1. kérdés. A templom tornyában harangozás közben a kőtől által surolt mennyezet meglazult téglái közül egy a harangozó fejére esik, aki 8 napon túl gyógyuló sérülést szenved. Terhel-e valakit büntetőjogi gondatlanság a balesetet? Magánjogi szempontból mire hárul a gyógyítás költsége?

Válasz. Ha a mennyezetnek a harangkötél alál surolt téglái oly lazán tartottak már, hogy a baleset előre látható volt, bűn előjogi felelősség terheli azt az egyházközségi tisztviselőt, akinek a templomépület jókarban tartására vonatkozó hivatali hatásköre volt. Természetesen abban az esetben áll meg ez a büntetőjogi felelősség, ha kellő gondosság mellett a mennyezet állapotáról tudomást kellett volna szereznie, vagy éppen jelentették is neki a javítás szükségét s ezt figyelembe nem vette. Magánjogi szempontból nézetünk szerint a gyógyítás költségeit a munkaadónak (vagyis ebben az esetben valószínűleg az egyházközségnek) kell viselnie, ha pedig valakinek büntetőjogi felelősségét megállapítják, ő felelős magánjogilag is a bekövetkezett baleset okozta kárért.

2. kérdés. A vadászbérlő rokalesen van s rálő egy hegyoldatról óvatossággal leereszkedő emberre, akinek alakját a környező cserjék miatt nem vehette jól ki. A lövés folytán 8 napon túl gyógyuló sérülés keletkezik, de a sérült nem kívánja a bünvádi eljárást. Mily büncselekmény gyanúja forog fenn?

Válasz. A vadászbérlőt feltétlenül terheli a Btk. 310. §-ába ütköző, e § 2. bekezdése szerint minősülő, gondatlanság által okozott súlyos testisértés vétségének gyanúja, hiszen minden vadásztól teljes joggal el lehet várni, hogy jól megnézze, hova, mire lö, már csak a különböző vadászati tilalmak szempontjából is. Ha nem vette jól ki a megcélzott tárgyat, vagy rossz a szeme, büntetőjogi gondatlanságot követett el az okozott sérüléssel kapcsolatban. Ez a vétség hivatalból üldözendő s így a sértett nyilatkozata a nyomozás megindításához nem is szükséges.

3. kérdés. Mit nevezünk környezetanulmánynak s kiknek kötelessége ezt megszerkeszteni?

Válasz. A fiatalok büntetőjogi bűnügyeiben való bíraskodásról szóló törvény (1913:VII. t.-c.) végrehajtása tárgyában kiadott igazságügyminiszteri rendelet a törvény 16. §-ának végrehajtása, végett rendelte el az ú. n. környezetanulmány

elkészítését. A törvény ugyanis a fiatalkorúak bírójának a tényállás felderítésével egyenlő fontosságú köteleességévé tette a fiatalkorú egyéniségének, értelmi és erkölcsi fejlettsége fokának, valamint életviszonyainak megismerése végett lényeges adatok megállapítását. Ez utóbbi körülmények feltárására szolgál a környezettanulmány; az frásbafoglalás módszerének megismertetése végett a rendelet mintát is közöl. E szerint a fiatalkorúak ügyeiben minden intézkedés előtt (a törvény a fiatalkorúak bűnügyeiben hozott bírói határozatokat, tehát például a fogházbüntetés megállapítását is intézkedésnek nevezi) meg kell állapítani, milyen környezetben él a fiatalkorú, milyenek a családi körülményei, milyen szülei vannak, mely tényezők gyakorolnak rá általában befolyást, mely egyéniséget áruí el, mivel foglalkozik stb. A környezettanulmányt az ú. n. pártfogónak kell elvégeznie, akit vagy az igazságügyminiszter nevez ki, vagy önkéntes vállalkozás folytán a bíróság ilyen tiszttel megbíz. E tiszt ellátásában közreműködőket a törvény hatósági közeg jellegével ruhazza fel megbízatásuk körében.

A pártfogó a törvény célzata és elgondolása szerint segítőtárs a bírónak a fiatalkorú egyéniségének, lelkivilágának és elkövetett bűncselekményeinek helyes értékelésében és elbírálásában, egyszersmind az a kapcsolts, amely biztosítja az állam és társadalom együttműködését az elhagyott vagy züllésnek indult fiatalkorúak ügyeiben. Azt hitte ugyanis a törvényhozó, hogy a különféle jótékony társadalmi egyesületek, valamint a törvény nemes célzatával egyetértő, emelkedett lelkű magánosok vállalkozni fognak ily környezettanulmányok végzésére és a bíróság támogatására. A törvény életbeléptetését az egész ország területén megtartott előadások előzték meg, egyszóval megfelelő propagandával igyekeztek a társadalom érdeklődését és buzgalmat felkelteni az ügy iránt. A törvényhozó azonban alaposan csalódott, amikor azt hitte, hogy ily környezettanulmányok végzésére az értelmiség kiválogatottjai lelkesedéssel főlös számmal vállalkozni fognak. A propaganda-előadások valóban nagy érdeklődés mellett folytak le, de amikor arra került a sor, hogy a törvény céljért lelkesedők a sivar nyomorúság kunyhóiba vagy cigányputrikba menjenek el elzülött fiatalkorúak ügyeiben környezettanulmányokat végezni, a lelkesedés meglehetősen csökkent, különösen akkor, amikor egyes lelkes vállalkozóknak azt is kellett tapasztalnia, hogy az a bizonyos „környezet” éppen nem fogadja megértéssel a család benső életét feltárni akaró és kellemtelen kérdéseket feltevő pártfogót. A kérdés megoldható lett volna megfelelő számú fizetett pártfogó-tisztviselő kmevezésével, ennek azonban természetesen pénzügyi akadályai voltak, jöllehet a pártfogói intézmény tulajdonképpen sarkpontja és próbaköve a fiatalkorúak bűnügyeiben való eljárásnak.

Igy állt elő az a helyzet, hogy a fiatalkorúak bírósága ott, ahol pártfogói tiszttel, illetőleg a környezettanulmány elvégzésével megbízni senki mást nem lehetett, hogy a törvény parancsának eleget tegyen, a környezettanulmány beszerzését a nyomozó hatóságra és közegekre bízta, holott ez, mondhatjuk, sarkalatos ellentétben volt a törvény szellemével. Így keletkezett a 118.006/VI. b. 1931. számú belügyminiszteri rendelkezés is, amely szerint ott, ahol erre hivatott szerv rendelkezésre nem áll, a csendőrség köteles környezettanulmányt beszerezni, de csakis akkor, ha bűncselekmény (kihágás) gyanuja forog fenn a fiatalkorú ellen. Jegyezzük meg itt, hogy a környezettanulmány nem pótolja az eljárás céljaira szükséges erkölcsi és vagyoni bizonyítványt.

A csendőr mindenesetre helyesen jár el, ha a fiatalkorúak bűnügyeiben környezettanulmányt szerkeszt és ezt a feljelentéshez csatolja; helyi és személyi ismeretei révén ugyanis előre tudhatja, hogy a pártfogói tiszt betöltésére a fennforgó körülmények közt van-e megfelelő szerv. Helyes környezettanulmány szerkesztése nem könnyű feladat, de kétségtelenül nem egy esetben a csendőr sokkal értékebb adatokkal szolgálhat annak keretében, mint akármilyen pártfogó; egyúttal pedig ilyen irányú működése közben a csendőr maga is oly érdekes adatokra bukkanhat, amelyek hivatású körében hasznára válnak.

Nem lehet tollvonással új államokat és kormányokat alakítani. Ilyeneknek semmi reménységük sem lehet a maradványokra.

VILMOS CSASZAR.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Két nyomozás.

1932 január 7-én 20 órakor toponári lakosok az őrsön feljelentést tettek, hogy azelőtt negyedórával a Kaposvár—toponári műúton, a község közvetlen közelében ismeretlen tettes rablási szándékkal megtámadta Keresztes György* toponári lakos kocsmárosost és jobb kezének négy ujját levágta. Sértettet a lakásán ápolják.

Egy járőr azonnal odasietett és a sértettet kikérdezte. Keresztes a rablótámadást a következőképpen adta elő:

Reggel gyalog bement Kaposvárra, hol tehenet vásárolt. A nap hátralevő részét a városban szórakozással töltötte, kocsmákban borozgatott Sólóym József kaposvári lakos barátjával. Fél 19-kor elvált barátjától és gyalog hazaindult Toponárra. A távolság 4.5 km. Útközben a 3. kilométerjelző oszlopnál találkozott egy hintóval, mely Kaposvár felé haladt, majd a község előtt, a toponári vásártérnél két ismeretlen férfivel, kik szintén Kaposvár felé tartottak. Utóbbi találkozás után kb. 200 lépést tetetett meg, midőn a Fészerlak-pusztá felé vezető, karbantartott kocsit elágazásánál, az útjelző tábla mellől egy nála kb. 10 centiméterrel alacsonyabb férfi hirtelen elébe lépett és rákiáltott: „Pénzt vagy életet!”

Sértett 180 cm magas, hatalmas termetű és erejű ember lévén, rá akarta magát vetni támadójára, de az őt ebben a pillanatban valami karhosszúságú tárgyval fejbe akarta sújtani.

Sértett a csapást kivédendő, jobb kezét feje fölé tartotta. A csapás így a kezét érte és közép-, gyűrűs-, valamint kisujját teljesen levágta, úgy hogy azok a földre leestek, míg mutatóujját csupán egy bőrcafát tartja a kezén.

A tettes ezután a Fészerlak-pusztára vezető úton elmenekült, ő pedig segítségért kiáltozva a falu felé szaladt, honnan emberek siettek elő és a lakására támogaták. A kezét a községi orvos kötözte be és kórházba szállítását is elrendelte.

Támadójáról személyleírásként csak annyit tudott mondani, hogy magastermetű volt, hosszú szürke kabátot és mélyen a szemére húzott sapkát viselt. Hangjáról nem ismerte fel.

A járőr kikérdezte az orvost is, ki a sérülésre vonatkozóan ugyanúgy nyilatkozott, mint a sértett. Ezután a járőr egyegyed 21 órakor a helyszínére sietett és villanylámpafény mellett helyszíni szemlélt tartott. A járőr a község szélső házából Kaposvár felé 130 lépés távolságra, az útélágazásnál, az úttest közepén két, tenyérnyi terjedelmű vértócsát talált, mely az úton levő sárhabarcsba már be volt ivódva. A vértócsa közepén a gyűrűs- és kisujj, a

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

vértócsa mellett 15 cm távolságra pedig a középujj fekküdt. A vértócsa körül lábnyomok voltak láthatók, melyek látszólag egy egyén lábaitól eredtek. Hosszuk 30 cm-t tett ki. A híg sárban levő benyomatok azonosításra nem voltak alkalmasak.

Füleki József alhadnagy, toponári szakaszparancsnok csak másnap reggel értesült az esetről. Átvette a nyomozás vezetését, melyben a toponári őrs legénységén kívül a pécsi nyomozó alosztály egy járőre is résztvett.

Sértett felesége előadta, hogy 19 óra tájban két ismeretlen férfi tért be kocsmájukban és a férje után érdeklődtek. Elmondta nekik, hogy az ura Kaposváron van, de minden pillanatban hazavárja. Az idegenek negyed-órái tartózkodás után Kaposvár felé távoztak. Az a gyanúja, hogy ezek egyike támadta meg az urát.

Füleki alhadnagy kiment a helyszínre, de ott a forgalmas úton (eső is esett) a láb- és vérnyomokat már nem találta fel, így ezirányban a helyszíni szemlét előző nap megtartott járőrrel tájékoztatta magát. Ezután alapos vizsgálat alá vette azokat a ruhadarabokat, melyeket sértett a rablótámadás alkalmával viselt. Sértetten bőrkabát volt. A bőrkabát váll- és mellrészein vérnyomok nem voltak, csupán a kabát szárnyainak sarka volt bevérezve. A nadrág véres, térdrésze pedig sáros volt.

Sértettét időközben Kaposvárra szállították kórházba. Füleki alhadnagy a főorvostól véleményt kért a sérülés keletkezésére vonatkozólag. A főorvos kijelentette, hogy a sérülés a sértett által előadott módon nem keletkezhetett. Szerinte kizártnak kellett tekinteni azt az eshetőséget, hogy idegen ember a sértett feje fölé, tehát szabadon a levegőbe tartott kezére bármilyen eszközzel olyan ütést tudjon mérni, hogy az ujjak az izületeken felül, csontostól átmetssze a földre hulljanak. Ilyen természetű sérülés véleménye szerint csak abban az esetben jöhetett létre, ha a kéz a csapás vagy vágás pillanatában valami szilárd tárgyra volt fektetve.

Füleki alhadnagy most már bírálat tárgyává tette sértett előadását, szembeállította azt a helyszín adataival, az orvosi véleménnyel és a sértett ruháin megejtett vizsgálat eredményével. Az adatok ilyen, egymással szemben való mérlegelése során ellentmondásokat fedezett fel és arra a meggyőződésre jutott, hogy a rablótámadás a sértett által előadott módon nem történhetett meg.

A helyszínen két tenyérnyi vértócsa volt, benne fekküdt két levágott ujj, a harmadik közvetlenül mellette. Ha az orvosi vélemény dacára sértett előadását valószínű fogadjuk el, akkor is lehetetlen, hogy a levágott ujjak szorosban egymás mellett, pontosan a vértócsában fekküdjének. Ellenkezőleg: a hatalmas erejű csapás következtében az ujjaknak szanaszét kellett volna repülniök. Annak a csapásnak, mely szabadon a fej fölé tartott kéz ujjait izületesen felül átvágja, olyan hatalmas erejűnek kellett lenni, hogy az a kéz megsértése után nem állhatott meg. Le kellett volna tehát sujtania a fejre vagy vállra is. Ezekben a helyeken azonban sérülésnek nyoma sem volt.

Ha valaki fejre irányuló ütést akar kivédeni, úgy kezét ösztönösen felfelé fordított tenyérrel emeli feje elé vagy fölfelé, hogy a kérdéses eszközt megfoghassa. Az

ütésnek, vágásnak tehát a tenyeret kell érnie. Keresztes kezét a csapás ezzel szemben kézháton érte.

Négy ujj többől való lemetszése azonnali erőes vérzést idéz elő. Figyelembe véve a kéznek a vágás pillanatában elfoglalt helyzetét (fej felett), a bőrkabát váll- vagy mellrészeinek erősen be kellett volna vérződnie. Ezekben a helyeken pedig vérnyom nem volt.

Az adatok ilyen vizsgálata és egymással szemben latolgatása azt a következtetést engedte meg, hogy az egész rablótámadás koholt. Ebben az esetben a sérülésnek más módon kellett létrejönnie. Kérdés volt, hogy Keresztest mi indíthatta a csendőrségnek rablótámadásról költött mesével való félrevezetésére. Erre a kérdésre a Keresztes magánviszonyainak tisztázása érdekében megindított puhatolás adott választ. Kiderült, hogy a sértett súlyosan el van adósodva. Előző évben 1000 dolláros élet- és balesetbiztosítást kötött. A biztosítási összeg csak halál vagy teljes rokkantság esetében volt esedékes. Ez a megállapítás napvilágra hozott egy olyan indító okot, mely azt a további feltevést engedte meg, hogy Keresztes a biztosítási összeg elnyerése érdekében öncsonkítást követett el, vagy pedig azt mással hajtatta magán végre.

Az eddigi adatok ezt a feltevést alátámasztották. Ellentét nem mutatkozott. Füleki alhadnagy azonban bizonyítékot akart beszerezni, ezért tanu után puhatoltatott. A fáradság sikerrel járt. Akadt egy tanu, aki az állítólagos rablótámadás idejében a helyszíntől nem messze a szabadban tartózkodott. Mély csend volt. Egyszerre csak két elfojtott, tompa jajkiáltást hallott, melyeket ismét mély csend követett. 2—3 perc múlva azután hallotta, hogy valaki több ízben kiált segítségért. Ennek a tanunak, ha a rablótámadás megtörtént volna, hallania kellett volna a támadó felszólítását is. Az sem érthető, hogy a jajkiáltás után Keresztes miért nem kiáltott azonnal segítségért.

Egy másik tanu elmondotta, hogy sértett Kaposvár felől jövet az országúton beérte és elhagyta. A tanu egy negyed 20 órakor már otthon volt Toponáron. Ezzel szemben sértettet a községtől 130 lépésre, csak háromnegyed 20 óra tájban érte a rablótámadás. Mit csinált ez alatt az idő alatt?

A hintó kocsisa, amellyel sértett, előadása szerint találkozott, előadta, hogy sértettel az úton, a helyszíntől Kaposvár felé 500—600 lépésre találkozott. Sértett egyedül volt és gyalog Toponár felé haladt.

Előkerült az a két idegen is, akire a kocsmárosné gyanakodott. Előadták, hogy a sértettel fél 20 órakor a toponári vásártérnél találkoztak. (Tehát később, mint a kocsissal való találkozás. A vásártér és a község között fekszik a helyszín.) Sértett nem volt egyedül. Társaságában egy másik férfi is volt.

Ezek a bizonyítékok a szakaszparancsnok feltevését most már kétséget kizárólag helytállónak mutatták.

Füleki alhadnagy a beszerzett adatok alapján a következőképen állította össze az esetet:

Keresztes anyagi helyzetén javítani óhajtván, öncsonkítás révén akart a biztosítási összeghez jutni. Kaposvárról jövet a vásártérnél találkozott egy negyed 20 és fél 20 óra között egy cinkostársával, kinek valószínűleg az volt a feladata, hogy a végrehajtáshoz szükséges eszközt odahozza és azután azt eltüntesse. A két szembejövő ember miatt kénytelenek voltak várni, míg azok hallótávolságon kívül jutottak. Keresztes azon n helyen, ahol a helyszínelés alkalmával a vértócsát találták, jobb kezét a kemény úttestre helyezte és valami éles szerszámmal (valószínűleg húsvágó bárdal, mert két öccse mészáros),

Jártam Indiának és Kínának éhségűjtötté vidékein, jártam Németországban az éhségblokáid idején, de sehoh sem láttam az éhségnek és nyomornak olyan szörnyű formáit, mint a Felvidéken!

GERALD HAMILTON.

vagy ő vagy a társa levágta az ujjait. Deszkát vagy más hasonló alátétet nem használhattak, mert ez alá a vér nem szívároghatott és így a helyszínen talált vértócsának korszorúszzerű alakúrak kellett volna lennie. Az éles fájdalomra Keresztes, minden elszántsága dacára jajkiáltásokban tört ki. Ezután azonban 2—3 pernyi csend következett. Keresztes uralkodott magán. Időt engedett társának, hogy a végrehajtásnál használt eszközzel eltűnjék és csak azután indult meg segítségért kiáltozva a község felé. A végrehajtás helyének megválasztása is a Keresztes tettessége mellett szól. Túlközel fekszik a községhez egy valóságos rablótárnadás végrehajtására, de elég közel ahhoz, hogy az öncsonkító kiáltozásaival a széles házak lakóit fellármázhassa s így velük egyrészt a rablómesét elhitethesse, másrészt sérülésére rövid idő alatt segélyt kaphasson.

Keresztes Györgyöt az elébe tárt bizonyítékok sem törték meg. Tagadásban maradt. Ez érthető is. Nyomorrékká tette magát egész életére, valómása mellett makacsul kitartott tehát abban a reményben, hogy a biztosítási összeghez mégis csak hozzájut.

A bűnjel és bűnségéd nem került elő. A gyanúsítható személyek alibit igazoltak. Nem lehetett azonban megállapítani, hogy az alibitanuk nem hamisak-e.

A leírt eset az elkövetés sajátosságán és rendkívülségén kívül is sok tanulságot nyújt.

A biztosítási család napjainkban — a rossz gazdasági viszonyok között — úgyszólván hétköznapi bűncselekményre vált. Ennek a bűncselekménynek nyomozása, tekintettel arra, hogy elkövetője a tőle telhető furfangjai mindent megtesz a nyomozás félrevezetésére, sok szakértelmet, jó szemet és fejlett kritikai képességet követel meg. Minden nyomozásnál elsősorban azt kell megállapítani, hogy a bűncselekmény egyáltalán megtörtént-e. Ennek eldöntésére a helyszíni és egyéb adatok alapos vizsgálata, bírálata, összehasonlítása, egymással szemben való mérlegelése képezi a célravezető eszközt. Ennek a szellemi munkának során napvilágra jönnek az egyes adatok között fentálló ellentétek. Az állítólagos sértett előadását, ennek a nyomozásnak során, már pusztán a tárgyi bizonyítékok és a szakértői vélemény alapján teljesen meg lehetett dönteni. Ha ez sikerült, úgy a többi már nem okoz nehézséget.

Rá kell mutatnunk a hibákra is. A helyszínelést megéjtő járőrnek az úttesten levő leletet biztosítani és a nyomozó osztály fényképezésével fényképeztetni kellett volna. Ennek megtörténte után a vértócsa alatt meg kellett volna vizsgálni az úttestet. Valószínű, hogy a hatalmas erővel mért csapás következtében az alkalmazott vágóeszköz nyomát is meg lehetett volna találni és azt fényképen rögzíteni.

A vérrel átitatott útihabarcsot, valamint a gyanúsítottak hűsvágó bárdjait, baltáit őrizetbe kellett volna venni és szakértői vizsgálat céljából a nyomozó osztályparancsnokságnak beküldeni. A szakértői vizsgálat meg tudta volna állapítani a vágóeszközön az embervér jelenlétét, sőt esetleg azt is, hogy az az úttesten talált vérrel azonos csoportba tartozik-e.

A következő nyomozást *Kamondi Antal tisztihelyettes* (Fertőszentmiklós) írta le és küldte be.

Kamondi tisztihelyettes 1921. évben a beledi őrsön teljesített szolgálatot. Az örskörlethe tartozó Himód és Kisfalud községek között elterülő határrészen július havában nagyon elszaporodtak a mezei termények ellopása által elkövetett mezőrendőri kihágások. Az őrs ezekről értesült, de mint magánindítványra üldözendő kihágások ügyében nem nyomozhatott, mert a sértettek sohasem írtak alá nyilatkozatot. Az őrs ennek dacára figyelemmel kísérte ezeket a lopásokat és arra a meggyőződésre jutott, hogy a tetteseket Himód községben kell keresni. Erre mutattak az elkövetés helye és körülményei, de emellett szólt az is, hogy Kisfalud lakossága jómódú és törvénytisztelő elemekből áll, ezzel szemben a himódiak szegényebb sorsúak, közöttük tehát többen vannak, akik bűncselekmény elkövetésére hajlamosak.

A hónap vége felé *Kamondi tisztihelyettes Kulcsár Ferenc* törzsrőmesterrel rendes szolgálatban Kisfaludon portyázott, mely alkalommal egy ottani gazdálkodó feljelentést tett, hogy Kisfalud és Himód községek között fekvő földjéről három nappal azelőtt, éjjel, valaki ellopta öt kereszt búzáját. A járőr azonnal kiment a helyszínére és szemlét tartott, melynek során ott egy, kétfogatú lószekértől származó benyomott nyomot talált. A nyomokat pontosan lemérte és alaposan megvizsgálta. A széles pata nyomokat, méreteikből ítélve, csak nehéz, hidegvérű lovak idézhették elő. A keréknyomok is jóval szélesebb keréktalpra mutattak, mint amilyent az örskörletheben lakó gazdaemberek használnak. Ezek a megállapítások gondolkodba ejtették a járőrt. Ilyen nehéz lovakat, széles keréktalpú szekeret himódi lakosok — kikkre a járőr eleve gyanakodott — nem használnak. Ezenkívül a két ló is javukra szólt, mert valamennyi csak egyes fogattal jár. Kamondi tisztihelyettes arra is gondolt, hogy a tettesek ketten lehetnek és összefogták a lovaikat. A lopás elkövetésével gyanúsítható himódi lakosokat a járőr sorra vette. Egyiknek sem volt nehéz lova és szélesabroncsú szekere, ezenkívül a kérdéses éjszakára valamennyien alibit igazoltak. A nyomozás ebben az irányban tehát megakadt. Most csak az uradalmak és a nagyobb gazdaságok maradtak hátra, ahol ilyen nehéz lovakat és szekeret használnak. Kamondi tisztihelyettes gondolatban sorra vette őket. Így jutott eszébe egy, a helyszíntől nem nagyon messze, kb. 100 holdon gazdálkodó bérlő is, ki szintén ilyen lovakat és szekeret tartott. A bérlőt az őrs tagjai mint vagyonos, becsületes embert ismerték, így a lopás elkövetésével való meggyanúsítása szóba sem jöhetett. Volt azonban a bérlőnek egy Mihály József* nevű, Himód községbe való kocsiisa. A járőr abból a feltevésből kiindulva, hogy a tettes cselédember lehetett, ki a lopásnál gazdájától kölcsönvett vagy pedig annak tudtán kívül igénybevett lovakat és szekeret használta fel, felkereste a bérlőt és megkérdezte, hogy az elmúlt napokban nem kölcsönzött-e valakinek gabonahordáshoz lovakat és szekeret? A bérlő elmondta, hogy három nappal ezelőtt Mihály József kért tőle fogatott, hogy a majortól kb. 3 km-re fekvő saját földjén termelt 5 kereszt búzáját hazahordhassa. A kérést teljesítette. A fogat nappal a gazdaságban dolgozik, ezért azt csak éjjeli időre bocsátotta a Mihály rendelkezésére. Másnap reggel látta is a Mihály búzáját, melyet a gazdaság asztalgái mellé rakott. A búzát engedélye alapján az ő cséplőgépe csépelte el, hallomásból tudja, hogy Mihálynak

A Nemzetek Szövetsége útján revízió alá kell venni a különböző békeszerződéseket, amelyek okai a népek nyomatagságának és újabb háború veszélyeit rejti magukban.

A FASISZTA NAGYTANÁCS.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

9 métermázsza búzája lett. A dologgal tovább nem törődött, bár feltűnt neki, hogy 5 kerezből 9 métermázsza búzát csépeltek ki, holott abban az évben egy-egy kereszt 40—50 kg búzánál többet az egész környéken nem adott. A majorban érdeklődve a járórt azt is megtudta, hogy Mihály a fogaton feleségével együtt hordta a búzát.

A helyszínen felvett nyomméreteket a járó összeazonosította a kérdéses lovak patáiról és a szekér abroncsairól vett méretekkal; ezek tökéletesen egyeztek. Így a járó Mihályt és feleségét egyenként, mint gyanúsítottakat kikérdezte.

Mindketten elismerték, hogy a kérdéses éjjel a bérletől kölesönként kétlovas szekérral a közelben levő földjükre hajtottak és onnan egy fordulóban a búzájukat behordták a majorba. Azt nem tudják pontosan, hogy hány kereszt volt. Mihály szerint 23 óraker érkeztek vissza a tanyára, felesége szerint 24 óraker, mert visszajövet a felrakott szekérral feldőltek. A lopást mindketten tagadták.

A járó a gyanúsítottak előadásának megdöntésére újabb adatgyűjtéshez kezdett. Kikérdezték az összes majorbeli cselédeket a hordás idejére és a fordulók számára vonatkozólag. Kiderült, hogy Mihályék 21 óraker indultak el a szekérral, több forduló tettek és az utolsóól csak hajnalban tértek vissza. Megállapította a járó, hogy Mihályéknak összesen legfeljebb hat kereszt termett a földjükön. Ilyen csekély mennyiség behordása 3 km távolságról nem kerülhetett hajnalig tartó több fordulóra. Az állítólagos feldőlés helyszínét is megmutattatta magának a járó és ott szemlét tartott. Ha a búzával megrakott szekér tényleg feldől, úgy ezen a helyen búzaszemeket, szalmát és a feldőlés egyéb nyomait kellett volna találni. Ezzel szemben a szemle teljesen negatív eredménnyel végződött. Ezek a megállapítások a gyanúsítottak védekezésére határozottan rácsáfoltak, azok azonban ennek dacára megmaradtak tagadásuk mellett. Kamondi tiszthelyettes ezért mindenáron valami tárgyi bizonyítékra akart szert tenni. Arra gondolt, hogy ilyen a kévekötéshez felhasznált anyag különbözősége szolgáltathat. Kikérdezte a gyanúsítottakat, valamint az aratókat, hogy a gyanúsítottak földjén termelt búzát aratók mivel kötötték kévébe. Gyanúsítottak és az aratók előadása e téren megegyezett abban, hogy kévekötéshez az elmúlt gazdasági évből maradt zsupszalmából csavart kötelet használtak fel. Járó meggyőződött arról, hogy gyanúsítottaknak tényleg volt zsupszalmája. azután kikérdezte a cséplőgépnél foglalkoztatott etetőt és kéveadóga leányt, hogy gyanúsítottak kévéi mivel voltak átkötve. Ezt nekik látniok kellett, mert a gépbe való helyezés előtt ezeket a köteleket ők vágják el. Az etető és a leány határozottan emlékeztek, hogy a gyanúsítottak kévéinek fele zsupskötéssel, másik fele azonban gyári zsineggel volt átkötve. Ezt tudomásul véve, a járó azonnal szíjjelhányatta és

átkutatta gyanúsítottak elcséplést szalmáját, melyben rövid keresés után 10 darab ilyen zsinetet talált. A zsineg falusi emberek között értékes és becses valami, a többi csépléskor a munkások összeszedték és elvitték. Most már megvolt a tárgyi bizonyíték is, mely a tanuk bementésével egybevetve, kétségtelenné tette, hogy gyanúsítottak nemcsak a saját földjükön termelt búzát csépeltek el. Mihályék még ekkor is megmaradtak tagadásuk mellett, ami azonban nem használt nekik. A bíróság a csendőrségi nyomozás által összegyűjtött bizonyítékok alapján Mihályt fogházbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását, tekintettel büntetlen előéletére felfüggesztette. A bűnösség megállapításánál a zsineg perdöntő jelentőségű volt.

Az is kiderült, hogy az előzőleg elkövetett sorozatos mezei lopások is Mihályék lelkiismeretét terhelték.

Nemcsak a súlyos bűncselekmények nyomozása érdekes és tanulságos. Elképzelhető, sőt a gyakorlatban elő is fordul sok olyan gyilkosság, melynek nyomozása nem érdekes és okulni sem lehet belőle. Ezzel szemben igen gyakran éppen a szürke hétköznapi esetek nyomozásánál merülnek fel olyan körülmények, melyek a kriminalista szemével nézve figyelemreméltóak és tanulságok egész sorozatának levonására alkalmasak. Ilyen a leírt egyszerű lopás nyomozása is. A lefolytatott nyomozás mintatervű volt. Így, leírva a legtöbb nyomozás nagyon egyeztűnek látszik. Amit a nyomozó tett-vett, azt teljesen magától értetődőnek találjuk. Tudjuk azonban azt is, hogy a gyakorlatban ez nem így van. Hány csendőr beírta volna a helyszínen a ló és szekérnyom jelenlétének pusztá leszögezésével és azt állította volna, hogy a helyszín a „tettesre nézve semmilyen támpontot sem szolgáltatott”. Nem elég a nyomot megtalálni, hanem azt meg is kell vizsgálni, szemmel és ésszel egyaránt. következtetni csak akkor lehet belőlük, ha ez már megtörtént. Azzal, hogy a járó ezen az úton arra a következtetésre jutott, hogy a nyomok két nehéz lőtől és szélestalpú szekértől származnak, a siker felé csupán egy lépést tett. Itt kapcsolódott be a nyomozásoknál annyira nélkülözhetetlen helyi és személyi ismeret, mely most már további következtetésekre nyújtott támpontot és végül a gyanúsítottak személyéhez vezetett.

A mód, ahogyan a járó a gyanúsítottak előadását bizonyítékok szerzésével, azok mérlegelésével, kapcsolatba hozásával lépésről-lépésre megdöntötte, mintául szolgálhat a tervszerű, gondolkodó fővel végrehajtott nyomozásra.

Gyanúsítottak tagadásuk mellett végig megmaradtak. a bíróság azonban ezt nem vette figyelembe és őket az összegyűjtött bizonyítékok alapján elítélte. Ez viszont annak bizonyossága, hogy a beismerés megkönnyítheti ugyan a nyomozást, de nem pótolhatja a bűnösség bizonyítékait, hézagmentes bizonyítékláncolat mellett viszont a beismerés az eredménynek nem lényeges követelménye.

Rádiót

kizárólag a

Rádionova

cégnél vegyünk, IV., Váci-u. 27-29. (Piarista-palota), ahol minden márkás gyári készülék kapható. **Előnyös cseréakciók!**

No várlon tavaszig!

Hosszú már **most igényeljen** borszülő járatú kamatmentes

BIB

kölcsönt, hogy **családi házáat**

meleőbb felépíttesse vagy terhes tartozásait átválthassa

Díjtalán felvilágosítást nyújt:

Személyesen 9-5-ig, vidékieknek levélben.

Budapesti Ingatlan Bank Rt.

VII., Rákóczi-út 10. — Telefon: 34-6-05, 34-1-33.

Alapítva 1906-ban.

Alapítva 1906-ban

H I R E K.

EGYED JÓZSEF NY. ALEZREDES.

Azok sorába tartozott, akik még a múlt század nyolcvanas éveiben jöttek a csendőrséghez, tehát szinte a felállításától kezdve szolgálták aztán évtizedeken keresztül a testületet. Ő a 82-es székely gyalogezredben töltött egyévi önkéntesi szolgálata után, 1889-ben lépett be az akkor még fiatal csendőrséghez, háromévi szolgálati kötelezővel, mint próbacsendő. Azután csakhamar hadapróddá, majd hadapród-tiszthelyettessé nevezték ki s 1893-ban megkapta a hadnagyi rendfokozatot. Sorrendben elérte a főhadnagyi, századosi rendfokozatot, 1914 augusztus 1-én pedig őrnaggyá nevezték ki.

Szakaszparancsnok volt többek között Nagybecskerekben, szárnyparancsnok Szombathelyt, Kassán, pót-szárnyparancsnok Budapesten, beosztott tisztsízt Szege-den, Debrecenben. Az alezredesi rendfokozatot 1916 február 1-én érte el, majd 1919 január 1-én nyugállományba vonult.

A háború alatt teljesített kitűnő szolgálatainak elismerésül és a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeiért a Ferenc József-rend lovagkeresztjével (hadi-díszítménnyel), illetve a Vöröskereszt hadiékítményes II. osztályú díszjelvényével tüntették ki.

Csíkban született, Gyergyószentmiklóson. Trianoni székelysors az övé is, mert Erdélytől távol kellett meghalnia. Legutóbb Rákoshegyén élt, ott is temették el 66 éves korában. Az öreg bajtársnak s mindig kiváló csendőrnök kijáró tisztelettel s kegyelettel örökítjük meg emlékezetét.

—:0:—

MINDEK OLVASÓNKNAK BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁUNK!

Felhívás az Erdélyben szolgált bajtársakhoz. Szentkeresztvári Kratochvíll Károly ny. altábornagy úr öngyémén-tisége az utolsó kolozsvári honvéd katonai kerület, majd Székely Hadosztály parancsnoka nagyszabású munkában fogja megörökíteni Erdély magyar katonai történelmének az

KARÁCSONYI VÁSÁRUNK SIKERE

bizonyította, hogy van még vásárlási kedv, ha a vevőközöség drága pénzért megfelelő értékeket nyújtunk. Tovább ha adunk tehát a megkezdett úton és a még rakétáron maradt téli készle-telünkkel, főleg

tőrök, női, gyermek tollkabátokból és ruhákból, köntösök mellényekből, női ruhákból, szövet-macskákban, AMIG A KÉSZLETI TARTÓLICSÓ árusításunkkal jótételező árakon folytathatjuk,

de egyéb cikkünk után is nyújtunk kedvezményeket — Pár perc üdülünkben meggyőzőn Ön mind-zekeiről, de postal rendeléseket is úgy állítjuk össze hogy a küldeményünk ki tud a városhatárba szállni, azaz a cikküket Tevén a kifizetés, n. nullásza el a kedvező alkalmat. Kedvezményes illetékek feltevelnek továbbra is érvényben vannak, közlőgáljuk a tosnagyobb pontosággal és figyelemmel.

Kedves vevőinknek B. Ú. É. K. I.

REFORM RUHÁZATI RT. Budapest, VI. Vilmos.cs.-ú.15. T.:A.130 96, 132-96

1918. évi forradalmat megelőző utolsó napjait és általában Erdély területének eseményeit. Hogy megírandó munkája minden tekintetben s főképpen pedig a forradalmat és az el-lenséges meg szállást közvetlenül megelőző események szem-pontjából is tökéletes és hézag nélküli legyen, kéri azokat a csendőrtiszt urakat és altiszteket, akik az 1918. év folyamán Erdélyben, tehát a kolozsvári és a brassói csendőrkörület te-rületén teljesítettek szolgálatot: szíveskedjenek élményeiket és tapasztalataikat leírni és szerkesztőségünk útján hozzá jut-tatni. Főképpen arra kell a leírásban részletesen kiterjesz-ke-dni, hogy mit tapasztalt a leírást beküldő a forradalmat megelőző időkből a forradalom előkészítése, a román nemzeti kisebbségi propaganda terjedése, a háborúellenes ántantpropa-ganda terjedelme és hatása, stb. tekintetében. Most tizennégy esztendő múltán mindenki higgadtan s tehát tárgyilagosan látja és tudja megítélni az akkori eseményeket; azok össze-függései, az okai és okozatai, amelyek akkor még kevésbé voltak felismerhetők, ma már világos kapcsolatba hozhatók, egyszóval a most megírandó leírások sok tekintetben még ér-tékesebbek és használhatóbbak lehetnek az események közvet-len hatása alatt készült feljegyzéseknél is. Igen kívánatos volna, hogy az Erdély magyar történelmének — egyelőre — utolsó napjait megörökítő eme munkában a magyar csendőr-ség is méltó helyet kapjon, azért a magunk részéről is kérjük bajtársainkat, szíveskedjenek a kért adatokat minél többen leírni és beküldeni. Az őrsparancsnokokat külön is felkérjük: hívják fel erre a közlésre az őrskörletükben lakó nyugállomá-nyú bajtársak figyelmét. A kéziratok gyűjtését és a szer-zőhöz juttatását a szerkesztőség készséggel vállalta.

Dicséretet A m. kir. csendőrség Felügyelője dicsérető ok-irattal látta el miskolci VII. kerület állományába tartozó Balázs István th.-t, mert 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjei oktatása, nevelése és vezetése terén igen nagy szorgalmat tanúsított és igen jó eredménnyel működött.

A budapesti I. csendőrkörület parancsnoka dicsérető okirattal látta el: Kovács József I. th.-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot készséges buzgalommal, jó eredménnyel teljesítette s az utóbbi években őrsparancsnokhelyettesi minőségben őrsparancsnokát hat-hatósan támogatja; Jó Miklós törm.-t, mert hosszas csend-őrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot kész-séges odaadással teljesítette s egy éven át mint irnok altiszt különleges beosztásban igen jó eredménnyel működik; Köhr István törm.-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifügástalán magaviseletet tanúsított s a közbiztonsági szol-gálatot készséges odaadással, igen jó eredménnyel teljesi-

KARÁCSONYRA ÚJÉVRE

RÁDIÓHAZ

FÖLDES S. okl. mérnök

BUDAPEST VII. KERTÉSZ-UTCA 45. Telefon: 355-08

tette. — Nyilvánosan megdicsérte: Zsámbok János tőrm.-t, mert a közbiztonsági szolgálatot járőrvezetői minőségben készséges buzgalommal, jó eredménnyel végzi s a gödöllői különleges közbiztonsági szolgálatot 2 éven át odaadó buzgalommal teljesítette; Ratski József tőrm.-t, mert a járőrvezetői minőségben buzgó odaadással, jó eredménnyel működik; Kiss Imre I. tőrm.-t, mert a közbiztonsági szolgálatot járőrvezetői minőségben odaadó buzgalommal, jó eredménnyel teljesíti; Nagy Gyula őrm.-t, mert a közbiztonsági szolgálatot járőrvezetői minőségben példás buzgalommal, igen jó eredménnyel teljesíti; Homoki Mihály őrm.-t, mert a gödöllői különleges szolgálatot 3 éven át teljes odaadással, jó eredménnyel teljesítette: vitéz Tóth Lajos alhdgy.-ot, Sziva Lajos, Czifra István, Barabás Ferenc, Fűrész Mihály th.-t, Finta István, Varga József VI., Udvar Mihály, Kemény Mihály, Szűrős József, Lovász István, Sramkó Gergely, Szőke Sándor tőrm.-t, Tóth Sándor, Máté Sándor, Varju Balázs, Takács Ferenc, Szinyai László, Pálos József, Csiki Pál, Bogár István és Szekeres István őrm.-t, valamint Sári Imre, Kódos Mihály, Sándor Mihály, Nagy Károly, Bódi Győző, Danyi Lajos, Pelle János, Uti József cs.-t, mert Szolnok vármegye területén 1932. év tavaszán keletkezett árvízveszély elhárítása, valamint az élet- és vagyon megóvása és megmentése terén fáradságot nem ismerő készséges buzgalommal, szakértelemmel, tapintatosan, hathatósan közreműködtek.

A debreceni VI. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: vitéz Németh András és Fodor Ferenc th.-t hosszúságú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Bujdosó Imre* alhdgy.-ot Bihar vármegyében 1932 március 21-én bekövetkezett árvízveszély alkalmával az árvízvédelmi intézkedések végrehajtásánál alárendeltjei kitünő irányításáért, az élet és vagyonmentés, valamint az árvízveszély elhárítása körül fáradságot nem ismerő igen eredményes tevékenységéért; *Molnár Miklós, Szilágyi László th., Lakatos Imre, Kiss Lajos, Kenéz Sándor és Balogh József II.* tőrm.-eket a Bihar vármegyében 1932 március 21-én bekövetkezett árvízveszély alkalmával tanúsított gyors és eredményes fellépésükért, önálló intézkedéseikért, mellyel a veszélyt csökkentették, az élet- és vagyonmentés terén kifejtett, fáradságot nem ismerő igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Szilágyi Lajos II.* tőrm.-t a Bihar vármegyében 1932 március 21-én bekövetkezett árvízveszély alkalmával egy csoport által megkísérelt töltésátvágásnak és zsilipfelnyitásnak erélyes fellépésével végrehajtott meghiúsításáért, mellyel az árvíztől egy községet és egy tanyát mentett meg, továbbá az élet- és vagyonmentés terén kifejtett fáradságot nem ismerő igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Vincziczky Bertalan és Kendi Benedek* tőrm.-eket hosszúságú csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint 1932 március hó 21-én Bihar vármegyében bekövetkezett árvízveszély alkalmával az élet- és vagyonmentés terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Solyoms Zsigmond th., Mucsi Imre és Zeleka István* tőrm.-eket a Bihar vármegyében 1932 március 21-én bekövetkezett árvízveszély alkalmával a vé-

delmi munkálatokat végző munkásokkal szembeni erélyes fellépésükért és ellenőrzésükért, továbbá az élet- és vagyonmentés terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Máthé Ferenc* th.-t és *Nagy József III.* tőrm.-t egy gyilkossági eset lelkiismeretes, szakszerű, leleményes és fáradságot nem ismerő kitartással lefolytatott nyomozásáért és kiderítéséért, a tettesnek az igazságszolgáltatás kezére juttatásáért. — Nyilvánosan megdicsérte: vitéz *Bagi Lajos th.-t, Vass Károly, Madarász Albert, K. Koncz Lajos, Kiss Sándor IV., Károlyi Imre, Bátor Lajos, Nagy Lajos II., Czinege János, Molnár Antal és Szécsényi László* tőrm.-eket hosszúságú csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és igen eredményes tevékenységükért; *Kovács János II.* tőrm.-t és *Kaszár János cs.-t*, mert egy gyilkossági eset kiderítésénél lelkiismeretes, szakszerű, leleményes és fáradságot nem ismerő kitartással lefolytatott nyomozó cselekményeikkel járőrvezetőjük hatátoan támogatták; *Szigeti Imre* tőrm.-t, *Kulesár Miklós, Laczkó Sándor és Cs. Nagy Antal* őrm.-t, továbbá *Miklovich Ferenc, Harsányi Jenő, Szilágyi Lajos III. és Bara János II.* cs.-öket a Bihar vármegyében 1932. március 21-én bekövetkezett árvízveszély alkalmával a védelmi intézkedések végrehajtásának szigorú ellenőrzéséért, továbbá az élet- és vagyonmentés terén fáradságot nem ismerő, igen buzgó és eredményes tevékenységükért.

A miskolci VII. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: *Csiszár Elek* alhdgy.-ot, mert közel 33 évi katonai és csendőrségi szolgálata alatt, különösen pedig a csendőrségnél, hol 17 évig mint őrs és járásparancsnok működött, ernyedetlen buzgalommal, hiven, becsülettel teljesítette kötelességét, példás, a forradalmak alatt is szilárd hazafias magatartásával alárendeltjeire és fiatalabb bajtársaira a legjobb nevelő befolyással volt, a forradalmak lezajlása után a csendőrség fegyelmének és régi hírnevének a közbiztonság helyreállítására érdekében lankadatlan kitartással párosult eréllyel, eredményekben gazdag, különösen hasznos szolgálatot teljesített, vitéz *Kurucz István th.-t*, mert 25 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén lankadatlan szorgalmat fejtett ki és igen jó eredményt mutatott fel, mint őrsparancsnok őrsét jól rendben tartotta, alárendeltjeinek nevelése és vezetése terén jó eredményt ért el; *Lautner József* tőrm.-t, mert 19 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, hosszabb időn át mint osztály-, majd mint csendőriügyeszi irodai segédmunkás teendőit nagy szorgalommal és pontossággal végezte, az utóbbi időben pedig a közbiztonsági szolgálat terén buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, szorgalmával és jó magaviseletével fiatalabb bajtársainak jó példát mutatott és azokra jó befolyást gyakorolt; Nyilvánosan megdicsérte: *Kollár Albert* őrm.-t, mert 6 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, igen jó magaviseletével és szorgalmával fiatalabb bajtársainak jó példát mutatott és azokat helyes irányban befolyásolta.

Fegyverhasználat. A pocsaji őrs állományába tartozó *Bartha Bertalan* tőrszermester és *Kozma Antal* őrmesterből állott járőr Pocsaj község határában, a határsámba eső részen december 14-én 1 óra tájban 5 gyanús egyént talált, akik a román határ felé mentek. Az 5 egyén a megállásra való felszólítás után futásnak eredt. *Bartha* tőrszermester kétszer, *Kozma* őrmester pedig egyszer a menekülőkre lött. A lövések az éjjeli sűrű köd miatt nem találtak. A menekülők ekkor irányt változtattak és Esztár község felé menekültek. A járőr a menekülőket nyomonlődzve, az esztári szőlőskerteknél megközelítette őket, amikor az egyik pisztollyal a jár-

BÜTOR

tartó s. modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

A csendőrség egyik legrégibb, legmegbízhatóbb bevásárlási helye. — Kedvező fizetési feltételek.

TRIBON

ruházati rti.

Budapest, VIII., Ullői-út 14. szám

Telefon: J. 392-85 és 312-57

Egyenruhászövetek,
bélésárak,
női és férfi lehérmű,
selyem, kötött-és szövött-
árú,
kesztyű, barlanya,
paplan, cipő.

Ha írógépet vásárol, javított, vagy
cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénylásadás, Budapest,
VI. kerület, Andrássy-út 12. szám.

örre lőtt, majd tovább futottak. A menekülők közül Szilágyi és Mezei Gusztáv pocsaji lakos, cigányokat a járőr reggel 7 órakor elfogta. A másik három cigány pár nap mulva szintén kézrekerült.

Csendőregyén megtámadása és bántalmazása. Csépa közleg főtisztján december 11-én 21 órakor az ottani őr állományába tartozó Sütő Lajos törzsrőmestert szolgálaton kívül Kocsis József és 6 társa megtámadták és rajta 8 napon túl, de 20 napon belül gyógyuló sérülést okoztak. Az őr járőrei a nyomozást megindították, valamennyi tettest elfogták és a kunszentmártoni kir. járásbírósnak átadták.

A párisi forgalmi balesetek statisztikája. A napokban érdekes statisztikát állítottak össze az utcai közlekedési balesetekről Párisban. Ez év első 10 hónapjában az autók az utcákon 200 esetben ütköztek össze. 644 forgalmi rendőrt ütöttek el a száguldó kocsik és két rendőr behalt a seibe. 119 járőkel halt meg forgalmi baleset következtében. A forgalmi rendőrség 57.769 büntetést szabott ki forgalmi szabálytalanságok miatt.

Tisztikaszínói hírek. Az Országos Tisztikaszínó elnöksége felkérésére vitéz Somogyi Endre vkszt. őrnagy 1933. évi január hó 13-án „Tapasztalatok és tanulságok a Los Angeles-i X. olimpiászon”, Piller György százados pedig január 20-án „Út a világbajnokság felé” címen a Tisztikaszínóban 18 órai kezdettel előadást tart. Mindkét előadást vetített képek kísérik. Utóbbi alkalommal (január 20-án) a Tisztikaszínó Piller György százados és Nagy Ernő folyamórkapitányt — mint a kaszinó tagjait — az Olimpiászon való dicsőséges szereplésükért elismerésben fogja részesíteni.

Adományok. Alföldi Zsigmond püspökhatvani őrsbeli törzsrőmester 2 pengő 53 fillért küldött hozzánk a Kormányzó Úr Ó Pórnéltsága nevének nyomorenyhító akciója javára. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

Házasság. Kricsfalussy-Hrabár Sándor százados házasságot kötött Hirling Katalin úrhölgygel Budapesten.

Szakaszparancsnoki teendőkkel megbízott: Vigh György szombathelyi III. kerületbeli th.

Őrparancsnokká kinevezetett: Mrázek János pécsi IV. kerületbeli th.

Házasságot kötöttek: A székesfehérvári II. kerületben: Szomor István tiszthelyettes Boda Margittal Diószivlón és Zombori József törzsrőmester Szabó Juliánával Székesfehérvárott. A miskolci VII. kerületben: Szekeres Sándor törzsrőmester Virág Zsanettel Igrici községben és Marják Pál törzsrőmester Ambrus Erzsébettel Szikszón.

Előléptek. A budapesti I. kerületben törzsrőmesterré: Borbély János, Iker József és Nagy H. Imre őrmesterek; őrmesterré: Kerekes Aladár, Zsiris Sándor, Hajnal Mihály, Kovács Ferenc I. és Kosik István csendőrök. A székesfehérvári II. kerületnél törzsrőmesterré: Poós József és Nagy Oszkár őrmesterek; őrmesterré: Ország József, Somogyi István, Laki Dező, Szakál Sándor, Peéri Ferenc, Horváth Lajos II., Kovács József, Várnagy (Reider) Mátyás, Fazekas István, Kertész István, Németh József, Schmauzer József, Balogh József, Márkus József, Nemes (Nozár) Lajos, Pap Mihály, Szalai Márton és Borbály János csendőrök. A szombathelyi III. kerületnél őrmesterré: Csik László, Ágoston (Véber) János és Németh Imre I. csendőrök. A pécsi IV. kerületben törzsrőmesterré: Karácsony Imre és Simon Károly őrmesterek; őrmesterré: Pap Ferenc III. csendőr. A debreceni VI. kerületben őrmesterré: Kalmár Péter és Farkas Péter csendőrök. A náskolci VII. kerületben gazdasági tiszthelyettesek: Tárnok (Turgyán) György törzsrőmester; törzsrőmesterré: Kovács Lajos és Lukács (Ludvig) József őrmesterek; őrmesterré: Breznai János csendőr.

Csendőrségi Közlöny 24. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. A végleges nyugállományba helyeztetett: Kozma József II. kerületbeli th. Az ideiglenes nyugállományba helyeztetett: Szőke Antal II. kerületbeli th. Várakozási illetményekkel szabadságot tartott: Vágási Dániel II. kerületbeli

th. Az ideiglenes nyugállományban meghagyott: Bakosi Ferenc II., Szűcs János III., Nagy Vince, valamint Balogh Lajos I. VI. kerületbeli th. Ludmann István János Gyula százados családi nevét „Hudusfalvy”-ra, Vetrő László cs. „Kakoncui”-ra, Greschner János th. „Selmeci”-re, Marhás István prb. cs. „Mogyorós”-ra, Duman János th. „Garamvölgyi”-re, Jakosi András törm. „Jáfás”-ra, Bauer János th. „Bánk”-ra, Kaselik István th. „Kővári”-ra és Fábik Imre törzsrőmester „Szendrő”-re változtatta. — Szabályrendeletek: Beadványok Lajstroma 27. sorszámára szerkesztett igénylések előterjesztése. — A külföldről behozott, hitelesítési kötelezettség alá eső mértékek és mérőeszközök, valamint a mértékhitelítési kényszer alá eső üvegedények és egyéb tartályok forgalombahozatalának mértékügyi szempontból való ellenőrzése. — Rádióvevőberendezések próbaidőre felszerelése határidejének meghosszabbítása.

Ki tud róla. Özv. Bódi Istvánné Cered, kéri azokat a bajtársakat, akik valamit tudnak Csöbönnyi Józsefről, aki 1914-ben Cereden, majd Salgótarjánban szolgált mint csendőr, értesítsék egy levelezőlapon.

Eladó: alig használt 6x9-es fényképezőgép 3 kazettával, szép faállványal, másolókerettel, stb. felszereléssel igen olcsón (Keszeli József csendőr, Marcali).

Eladó Balatonlellén nagyon szép ház. Cím: Szijártó, Balatonlelle.

Eladó igen jó állapotban levő csendőr törzstiszti dolmány jutányos áron, esetleg részletre is. Cím a szerkesztőségben.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utányomatln. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megeimzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félbaszában, frögéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézíratot nem foglalkozunk. — Tízletű gép- vagy kézírást használnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A elkkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Róma-utca 111.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint kételes elkészít. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdés teljes nevét, rendfokozatát és állomásahelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Hozzánk intézett levelek tartalma vagy beküldöik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kérésje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, belyeget tehát felesleges bekiüldeni. — Jelgőül legelőszérűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot válasszan. Annak, aki jelgőt nem jelöl meg, nevének kizáróbetűl és állomásahelye alatt válaszolunk. — Kőzérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félve lehet. — Előfize-

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes lényegesen garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemcsak illuzórápírt használjon; csak ő tudja, hogy a szövetben belüli milyen értékek vannak. A tartós minőségért tekintve árakban is csak az előzőekből minden közvettől drágábbítás őli mentesen, a posztógyártó közvetlen tartós vásárlás révén igazat elnyitka. Posztógyárunk alapító szerződéses szállító a, mérték szabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételtlen órákat elismerésben részesült állandó szerződéses felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra ma mináinkat is díjmentesen küldünk és kedvező üzletési műdozatokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarországi katonai és levő egyetlen posztógyára. Budapest, I. Lenke-út 117. Magontra 1922 óta 300 munkással.

tést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyl és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el. mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megülni, mert a felszólítás külsőségét külön felszámítjuk. — A nokluk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postafakarékpénztári csekszámlájára befizetni. — Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. — A lap részére szánt közlemenyeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bűszörményi-út 21. szám.”

K. S. törm., 'Fél. Kölcsönös áthelyezési ajánlatokat nem közölhetünk.

Kiskörös. Ha a rendőrséghez óhaját átíénni, szolgálati úton jelentse be ezt az óhaját. A rendőrség létszámát a körül-időre egészítik ki, előre nem lehet tudni, hogy mikor lesz felvétcl. Az előjegyzettek száma ott is nagy.

Magyar vagyok. Régi magyar neve van, már 1537-ben nemesi család is viselte ezt a nevet Bars megyében. Nem kell, de nem is lehet megváltoztatni.

Sarrét. Nem az a fontos, hogy van-e valamelyik névnek „értelme”, vagy sincs, hanem az, hogy a név hangzása ne legyen idegen. Ez nem annyira értelem, mint inkább nyelvérzék dolog. Nevének a számozását nem lehet megváltoztatni, csak annyit mondhatunk, hogy nem magyar hangzású, tehát meg kell változtatni. Lapunk f. évi 19. sz. ában bőven talál jó magyar nevet, amelyek között válogathat, nincs értelem, hogy azt a szép és nagy gyűjteményt itt még 4—5 újabb névvel megtoldjuk.

Beteg csendőr. Nyugdíjjogosultsága kétségtelen, aggodalmi főöslegese. Kedvezményes nyugdíjra vonatkozó igényét a felülvizsgálati eljárás kezdetén jelentse be. Bajos dolog, de próbálja meg. Sérülési pótját nem kaphat, nálunk ezt a kedvezményes nyugdíj helyettesíti. Kérését közöljük.

Bácska. Szolgálati úton jelentse be az igényét. A kihallgatás alkalmával adjá be ajánlaka a katonai okmányait és halotti anyakönyvi kivonatát. Megkaphatja.

Kassa. A kerületi parancsnokság javaslata alapján a belügyminiszter úr (VII. c) osztály dönt ebben a kérdésben. A mi véleményünk az, hogy a levelében feltárt helyzet semmiesetre sem lehet alapja a küönleges elbírálásnak, mert nem valami nyomasztó anyagi helyzetről — kenyértelességről — hanem ellenkézöleg: vagyonról van itt szó. Igaz, hogy a nagyon gondozása most nem a legkövetesebb, de azért így is csak megvannak s lehet a dolgon változtatni más úton-módon is. Különben mindketten nagyon fiatalok, nyugodtan megvárhatják az idejüket. Képzelve el, hogy ha a levelében írt hely-

zetet különlegesnek fogadnák el, mennyien állhatnának elö nemcsak ilyen, hanem igazán súlyos érvekkel. Ma nem azt a világot éljük, amikor azt sajnálják az emberek, akinek van valamije. A fentiek azonban csak a mi nézetünk s ha úgy gondolja, hogy nagyon meg tudja indokolni, adja elő az ügyét örskihallgatáson. Kérni mindenkinek szabad.

Erdőlak. Olvassa el a mai számunkban „Belecska” jeligré küldött üzenetünket.

Becsület T. J. S. Habár a közöt adatokból úgy látjuk, hogy az eljárás megindult, mégis azt tanácsoljuk, hogy jelentse be az egész esetet a kerületi parancsnokságnak, elejétől végig s persze szolgálati úton. Ilyen felháborító esetben a kímélet fölbbt árt a közérdeknek a legradikálisabb eljárásnál is, söt csak az utóbbi az egyedül helyes elintézés. Azt már most jelezzük, hogy a levelében írt eljárás meglehetően hosszsan el szokott húzódni s Önnek legfeljebb erkölcsi elégtételt nyújthat, anyagi kártalanítást nem. Anyagi szempontból egyedüli biztos elintézés a polgári peres út. Mindenesetre valószínű követelje a kiegyenlítést, a bíróság azután majd megtalálja a méltányos közeputat, de esetleg teljes értékűl hoz ítéletet. A nyugdíj letiltása a bíróságnak módjában áll, kérdés azonban, hogy nincs-e már a nyugdíj más kötelezettségekkel túlterhelve. Ezt igyekezzék az illető nyilvántartó számadótesténél megtudni. Bátran megmondhatja ott, hogy miért érdekli ez a kérdés. Ha a nyugdíj nincs megsérteve, akkor megvan a pernek a reális anyagi alapja; természetesen mindig jobb az ilyen pereket ügyvédre bízni, de ha okmányokkal, bizonyító iratokkal kellően el van látva, akkor meg tudja oldani a kérdést ügyvéd nélkül is. Nagy összegről van szó, érdemes alaposan felkészülni a perhez, ezt is gondolja meg, amikor az ügyvédkérdésben dönt. Azt meg kell értenie, hogy ebben a tekintetben határozott tanácsot egyszerű levélközlés alapján nem tudunk adni. Igen fontos okmány a kezében a kecskeméti kir. törvényszék végzése, amellyel az a követelés jogosságát megállapította. Viszont nem világos, hogy a szegedi honvédtörvényszék hogyan hozhatott felmentő ítéletet. Ennek csak az lehet a magyarázata, hogy az ügy magánjogilag az ön javára áll, bűnvádi üldözésre szolgáló alap azonban nincs az illetővel szemben. De önnök nem is ez a fontos, hanem a magánjogi rész. Mint látja, levelében vannak igen lényeges kérdések, amelyek jobban kellene ismernünk, hogy egészen részletes útmutatást adhassunk. Egy kétségtelen: mozognia kell, mert az ilyen perek minden nappal nehezebbek lesznek.

Brassó. Ha több utalványt visz magával, az utazás során felhasznál utalványokat nem az őrsállomás székhelyével, hanem mindig azokkal az állomásokkal kell kelezni, amelyeken az utalványokat kitölti.

M. C. D. Bajtársai tévedtek. Ideiglenesen nyugállományba helyezettek átköltözködési költségeket nem kapnak, tehát önnök sem illetékes.

Akarom. Elvileg nem akadály az, amit említ. Éppen úgy a részletektől függ a dolog, mint minden más esetben. Ha egyébként a feltételek már megvannak önnél, nyugodtan beadhatja a kérvényét. Hogy mennyi ideig kell várnia, azt ne tudjuk, mert kerületenkint változik.

Kovácsna. Az 1929. évfolyamban találja meg ugyanazon a helyen.

Nagyszál. Az őrsparancsnokok és hasonló állásúak az 1. csoportba, a többi tisztjelvényesek mind a 2. csoportba sorolnak, tekintet nélkül arra, hogy melyik fizetési fokozatban vannak. Tehát még a legmagasabb tisztjelvényes ízletési fokozatba sorolás sem jelenti egyben az 1. csoportba való besorolást is. Egyébként olvassa el lapunk legutóbbi számában „Csipkerek” jeligré küldött üzenetünk 5. pontját. Nősülési ügye az 1. csoportba sorolásától, vagyis attól függ, hogy mikor nevezik ki őrsparancsnokká.

Kertész Lenti. Egy ízben már közöltük, de mint látjuk, eredménytelenül. A további közléstől sem várunk eredményt. A másikat díjmentesen közöljük.

„Veto” Legyen minden csendőr zsebében!

Szönyegek, bútorok csendőrség részére előleg nélküli részletfizetésre

legelőbb árakon.
Re mlék, szolonok, szolonakarkák, ebéd- és püszönyögek, vashútorok, poplakok stb.

Videó értesítésre megküldött az új
Központi Lakásberendező Budapest, VI., Lizi Ferenc-tér 5.

Telefon: 271-77.

Rendkívüli őszi és téli vásárunk! Célünk fennállításnak 63-ik évében is ragaszkodni régi tradícióhoz és a vial rendkívül nehéz gazdasági viszonyok dacára a legkönyvetesebb léteél feltételek mellett!

Férfi osztályunkban:
Kész öllővők, fejtők, lélkahatok, bundák, öltöny- és felöltő-szővelek, katonai és egyéb egyenruha szővelek nagy választékban.
Férfi telérművek, pulóverek, kabát mellények, lehéru-mű anyagok méter száron.
Sajú műhelyünkben készítnak: szönyöket, fejtőket, egyenruhákat, téllakabátokat, bundákat stb.

Női osztályunkban:
Kész női kápenyek, szőru-bundák ó közzelműk, kész női szövet és gyöfűm dőlutáni és -sütyű ruhák, pongyolák, blúzok aljak, pulóverek, kabát mellények, kápeny és ruhaszövetek, selymek és műelymek méter-száron, vöszonruhákat, stb.
Menyasszonyi kápenyek, ölygyűrűk, kész női telérművek, damasztrók

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA Budapest, IV., Kosuth Lajos - utca 18. szám. | **PENNÁLL 63 ÉVE** Telefon: 89-5-41 | **Szönyegosztályunkban:** szolonakarkák szoba és iutó-szönyegek, rendkívül olcsó árakon

Cs.—20. Honnan veszi, hogy a gazdálkodásvezető túrora, tejfelre és másnőre a maga pénzései köteles a gazdálkodásnak előlegezni? Dehogyan köteles. Nem is szabad a maga pénzét a gazdálkodásával összekevernie. A gazdálkodás penztára mire való volna, ha nem az ilyen beszerzésekre? Nem értjük azonban, hogyan gondolja az előleget? Írja meg részletesebben s akkor arra is válaszolunk.

Tomor. Nem azt kell tudnunk, hogy kiről szól a füzet — másokrol nem is szóhat, mint akiket a leveleiben emít —, hanem azt, hogy a könyv melyik nyomdában jelent meg, ni a pontos címe és ki a szerzője. Aki az első bekezdést ismeri, az meg tudja mondani azt is, amit nekünk kell tudnunk a kutatáshoz. Nem valamelyik kerületi parancsnokság adta ki?

Zenta. Holttanúvilágítási eljárást kell indítani az illetékes járásoságnál. Ez a levelel íve szerb megszállott területen van s így az enált tejeségének kell ott megindítania az ügyet. Ha esetleg a holttanúvilágítás már megtörtént, az az illetékes anyakönyvi hatoságnál be van jegyezve s akkor anyakönyvi kivonatát ettől a hatoságtól kell kenni. Ha ez a hatóság megszállott területen van, akkor kérje az érdekeit ott, ha pedig ideát van ez a hatóság, akkor szerezze be ön és küldje át levélben. Levele megietelen homályos, ha tenát fennakad valaminek, írja meg részletesen: mi, hogyan, mikor történt, kikrol van szó, hol szünettek, hol laktak stb. Jobban szeretjük a részletesebb leveleket — inkább több legyen bennük, mint a kelleltnél kevesebb — mert olyan válaszokat akarunk adni, amelyeknek hasznát is lehet venni, másként az üzenet csak lapottelek. A hosszabb levelek elolvasására sem sajnáljuk az időt.

Bódé-Szentes. A lekszikon rovatban adunk választ.

Belecska. Ha ön szolgálati lappal teljesítette a szolgálatot s ha az után vezénylési pót díjban részesült, a szolgálati óráit pedig az anyaórsén számítottak fel, akkor mindegy, hogy a kéreuses szolgálatot az anyaórsén vagy pedig idegen órs körletében teljesítette-e, mert az mindenképpen úgy számít, mintha a saját órsén teljesítette volna. Az ilyen szolgálatot nem lehet vezénylételésnek felfogni, természetesen tehát, hogy az után napibetétet sem lehet annak a közzgazdálkodásból kiríni, legfeljebb a hónap végén, de akkor is csak az óratöbblet után, anogy a Cs.—20. utasítás III. fejezet 13. pontja előírja. De aapja sincsen önnek, hogy a napibetétjét visszakövetelje, hiszen a szolgálat egész tartamára vezénylési pót díjban részesült, az élkezési költségei tehát fedezve voltak.

N. G. tórn. Orosháza. A felszerelési anyagaktár parancsnokság tömegbeli vagy kincstári cikkeket magánmegrendelésre meg ármegettérés mellett sem szállíthat, mert ez már olyan üzleti tevékenység volna, ami a magánkereskedelem körébe tartozik s amelyre az anyagaktár parancsnokság ninesen berendezkedve. Az anyagaktár-parancsnokság a tömegbeli csendőrségi szövetárakat csak általános tájékoztatás végett közölte. Egészen természetes, hogy ugyanazokat a szöveteket a magánkereskedelemben nem lehet ugyanazon az áron beszerezni, mint ahogy a gyár az anyagaktárnak szállítja, mert az anyagaktár egyszerre több ezer métert vásárol azonnali készpénzfizetés mellett, a szövetet sem adó, sem közvető kereskedő haszon, rezi- stb. költség nem terheli, mint a magánkereskedelemben. Ugyanaz a szövet a kereskedelemben átlag 50—60 százalékkal drágább. Cégetek elvből nem ajánlunk; forduljanak akármelyikhez, amelyik a Csendőrségi Lapokban hirdet. Magánlevelet nem írunk, a 30 fillér bélyeget lapunk javára bevételtek.

Sámson. Hiábavaló volna minden kísérlet, a költségvetési viszonyok lehetetlenné teszik kezdődik folyósítását. Sok ilyen kérvény fut be a belügyminisztériumba, de kivétel nélkül valamennyit el kell utasítani. Folyamodjék azonban a honvédelmi miniszter úrhoz azért a segélyért, amit az első férje után kapott. Csatlola kérvényéhez második férjének a halotti és anyakönyvi kivonatát s írja meg, hogy a második férje után semmiféle özveg i ellátásban nem részesül. Ha vagyontalan vagy ezenfelül még keresetnélküli is, erről szerezzen be a közs. előjáróságól igazolványt s azt is csatolja a kérvényéhez. Egyáltalában mindent megírhat és minden olyan okmányt csatolhat, ami alkalmas arra, hogy a kérelmet alátámassza. Valószínűnek tartjuk, hogy az első férje után élvezett hadiözvegyi segélyt most, hogy újra özvegyiségre jutott, vissza fogja kapni.

Kiegészítés I. Az ügynevezett számlási levonásoknál alapul vett 15 évi beszámítható szolgálati időnél is érvényesül az az elv, hog az utolsó évben 6 hónap és 1 nap egész évek számát; akinek tehát 14 évi, 6 hónapi és 1 napi beszámítható szolgálati ideje van, annak a nyugdíjából a 40 százalékot már nem vonják le.

Nagy-Alföld. Ha mint „tokkanti, mindennemű szolgálatra alkalmatlan” került nyugállományba, akkor engedély nélkül nősülhet. A felesége és gyermekei után a családi pótlékról nem kell lemondania, mert ha az illetékes gazdasági hivatal útján a belügyminiszter úrtól (VII. b. osztály) kéri, akkor meg is kapja. Az, hogy a családi pótlékról lemond-e vagy sem, a házasságkötés lehetőségét egyáltalán nem befolyásolja, de ha igénye van rá, nem is mondhat le arról. A házasságkötést és a gyermekek törvényesítését azonban igazolnia kell.

Pályázat.

Egy vasúti gyanús egyént igazoltat, ki az állomásépülettel ellentétes oldalon akart a vonatra felszállni. Az illető nem tudja magát igazolni. Megmotozásakor röpiratókat, továbbá egy levelepírt talált nála a járór, melyen a következő szöveg áll:

VIII+29—5+4:6=36+4:6+1—II I:26—30—VII
 IV—10+25—33:26=29+4+25—1+X I+4+25—3:II
 V:31+37—23+31=37—1+VI I—24+25=35:37+3d+31—6
 —31+1+36—III
 II+6—X IV+2+25—34+25—2=25+1:25—31—II
 VII—3+25—29=31:V I=31+6—1=22+9—30+5:31—VII
 VIII—6+8+IX X:37+31—5:2+30—5+I
 VIII+28—36+2+2—6+4=6—31+24+6—4:IV
 III+22+31—33—25+2—7:25—8+31+26—1:XI
 XII—3+22—30+36—1+X II=25+3—24:25+29+IV
 VII—3+25—32=4:7+25—29+26—30+25:V

Arondozás miatt nagy kiárusítás több 1000 tétel 50%-ig áron alul ritka vásárlási alkalom

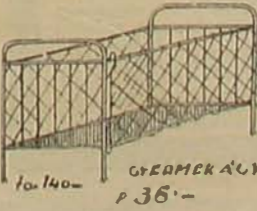

CRGS. DUBL. CLOT VATTÁS PÁPLAN 175. 115 cm F 11.80

SODRONYBETET BARMELY MEGETBEN 2.100 RUCÓVAL F 22.

Prima valds double klotpuplan P 18.—, brokát púplan 28.—, peltiely 35.—. Paplanlepedő 7.00, ágylepedő 3.00. Tovo gy. takaró 21.—. Flaneltakaró 5.00. Vasalópokróc 5.00. Gazdasági pokróc 9.00.

GYERMEK ÁLY 10.140— F 36.—

GICHNER JÁNOS Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. sz.

Füfű, kárpitok, tu-, vas-és szőnyeggyár

Szőnyeg, pokróc, szőnyeg, függöny, ágyszőnyegek, terítő stb. nagyválasztékban. Paplan és kárpitokellékek legújanyusabb árucok. Nagy képes árjegyzékek kárdánra ingyen és lényegesen olcsóbban, ha e lapra látogatok.

Újévre csillár
Rádiók és villamoskészülékek
 Általános Gázizzófény és Villamossági Rt.
 VIII., József-körút 42. * IV., Váci-utca 27—33. * VI., Teréz-körút 50.
 Kedvező feltételek!

Járőr szolgálatba vigyón magával Weiss Manfréd konzorvot!
 A konzorvofajtsát, azok árát és megrendelési nyomatványokú ládó „Csendőrségi Lapok” I. évi márc. 1., márc. 16., máj. 1. é. nov. 1. számok-ban, illetve azok mellékleteiben.
Weiss Manfréd Első Magy. Konzorv és Ércáruvgyár Rt. Bpost, IX., Mátyásy-u. 1.

IV+10-5+2+7:6-3=6+31:24+6-4:IX V+34+6+4-11
 I-30+36=1-25+29:XI IX:25+30-25=31-26+4-X
 VII+6+8+5:4=4+6:2-V XII+35-25+2-25+4=31+26
 -30+31+1
 III-31+23-30=8+38-4+1+V XI+2+25-34+25=2-
 25+1:25+31-V
 IX:35=27+34:27-24+25-4=III VIII+3:5+2-4:22+29
 -VI
 VII-25+4+23-29=25+IV VI:34+22-9+III
 V:28+5-30+31+25-VII
 II+29:25+30=31-6-4:31+25-XII I+9-36+3-29:25
 =IX
 IV-1+26+29-35+38:1+VI III+6-XII
 V-29+27+28-36:29-6=31+5-1+6:31=IV II:33+5-8
 +5=I
 X:10+37-31+22-29:IX IV+6+II I:8-27+2-23=III
 XI-33+5-29-23+5:IV VI-9+30:6-28=5-30+22-4
 =22+2+VII
 VII+26-29=23:25+1-2+27-23+35=27+4-XII
 IX:37-31+22-4+37=4+1-V

Feladat: A rejtjelezett szöveg megfejtése.

A megfejtésnél szolgáljanak támpontul a lapunk 1932 július 1-én megjelent 13. számában (430. és 431. oldal) közölt pályázatunkhoz fűzött magyarázatokon kívül még a következők:

Ennek a rejtjelezett szövegnek megfejtése egy fokkal már nehezebb. A rejtjelezés egyik fogása úgynevezett vakjelek (nem számító jelek) elhelyezése a szövegben. Ilyen vakjeleket — melyek csak a megfejtés megnehezítését célozzák — ennél a szövegnél is alkalmaztunk. Első feladat tehát annak felismerése, hogy melyik jelek helyettesítenek betűket és melyek vakjelek. Ha a vakjeleket felismertük, a szöveget azok elhagyásával le kell másolni, azután hozzá kell kezdeni a megfejtéshez. A megfejtés nem nehéz, a rejtjelkulcs ismerete nem szükséges, mert az a, b, c minden betűjének megvan az állandó jele.

A vakjelek felismerésének megkönnyítésére szolgáljanak még az alábbiak:

A szövegben háromféle jelet találunk: római számokat, arabs számokat és a számtani műveletknél használatos *írásjeleket* (+, — stb.). A jelek a szövegben csoportokat képeznek; ezekről a csoportokról feltételezhetjük, hogy szövegek felelnek meg. Ha a jeleknek a szövegek belüli elfoglalt helyzetét figyelmesen vizsgáljuk s megállapítjuk, hogy az egyes jelfajták milyen számban fordulnak elő, nem lesz nehéz rájönni, hogy azok közül melyik fajta állhat az ábécé betűinek helyén és melyik képezi a vakjeleket.

A megfejtéseket január 15-ig kell beküldeni a szerkesztőségbe. A megfejtők között egy csendőrségi tárgyú, eredeti művészi rajzot fogunk kisorsolni.

Megfejtés.

Lapunk múlt évi 23. számában közölt: „Levél 1636-ból” című pályázatunk megfejtése, nevezetesen az abban közölt régies levlél mai fogalmazású szövege a következő:

„A boszniai basa ezelőtt egy héttel megérkezett Budára, de csak betedmagával. A seregét állítólag Tolnánál hagyta, Budától kb. 110 kilométernyire. Magam is láttam a basát, hatalmas szál ember. A seregét húszezer főre becsülik; igen sok ágyúja van. Megszállott területbeli polgárok beszéltek, hogy látták az ágyúkat Pest felé szállítani, majd innen az-

után tovább mennék. A basa parancsot adott az összes török váraknak, hogy mindenki, aki Pestre van rendelve, késedelem nélkül induljon útra. Egy Kilizi nevű basát is teljes bizonyossággal várnak Hercegovinából, ami Bosznián belül van a tenger mellett. Állandóan puhatólótam, hogy ha a boszniai nadakat Erdély ellen viszik, miért kerültek azokkal ide Budára, holott, amíg ideértek, Erdélyt is elérték volna; meg, hogy unire nekik a sok felesleges tarack, hiszen Egerben, Szolnokon és az oda közeli végvárokból bőven találhatóak tüzelési anyagot. Azt felelték a kérdéseimre, hogy az útiok Irégelypalánkon és Balassagyarmaton is át fog vezetni, a sok tüzelési anyagra pedig azért van szükségük, mert a sereg létszáma negyvenezer lesz. Félek, Nagyságos Uram, hogy olyan apróbb csatározásokkal okot adván nekik az ellenségeskedésre, nekik ne menjenek a palánkiaknak s el ne söpörjék őket, mert a török mindjárt talál ürügyet mindenféle veszélyes cselekvésre. A csauz, aki mellettünk volt — emberséges török egyébként — beszélte, hogy egy csauz barátjától, aki most jött a szultán udvarából, azt hallotta, hogy a lengyel követeket a szultánnál visszatartották, de hogy miért, azt nem tudta megmondani.”

A levél bizalmas kémjelentés, amelyet egy török fogságba került magyar katona írt a magyar seregek egyik vezérének.

Beérkezett összesen 31 megfejtés. Kifogástalanul fogalmazott szöveget küldöttek be a következők: Batár Antal th. (Budapest), Bernáth János törm. (Magyargenes), Enyedi András csendőr (Gyulavári), Gabnai József cs. (Algyő), Gál Pál törm. (Egerág), Illés Dániel örm. (Vámosgyörk), János Márton g. th. (Budapest), Koltka János örm. (Zagyvavízválasztó), Menyhárt István th. (Szombat-hely), Mészáros István törm. (Algyő), Ponázi Károly törm. (Újszász), Szathnári Antal örm. (Nógrádverőce), Tárnok János th. (Tiszakarád) és Tolvaj András örm. (Nógrádverőce).

A jutalmul kiűzött bőr levéltárcát a szerkesztőségben megjelent sorsolás során János Márton g. tiszthelyettes (Budapest, felszerelési anyagraktár) nyerte.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Csendőrségi szállító!

Khaki postló, Loden, szintartó gyapju. a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.— P
 Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.—
 Khaki kamkara, szintartó, tisztá gyapju — — — — — 18.—
 Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.—-25.—
 Csendőrkalapszál, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raklárón. tollforgókkal együtt 7.60

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
 Telefonszám: József 321-78

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitellel.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem melletti működik.

Hegedű, tárogató, harmónika,
RÁDIO, GRAMOFON
 cimbalom, az összes hangszerek a
 csendőrség tagjainak részére is.
 Arjegyzékek ingyen küld a csendőrség-
 nek 40 év óta megbízható szállítója

Mogyoróssy Gyula
 világhírű hangszeremester
 Budapest, VIII., Rák öczli-út 71.

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
 BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetés!